

VERMONT

PRIRUČNIK

ZA VOZAČE

2024.

Phil Scott, guverner
savezne države Vermont

Joe Flynn, sekretar Agencije
za promet

Wanda Minoli, komesar Državne
agencije za motorna vozila

Označavanje sa DA
može spasiti nečiji život

Vermont

Doniranje organa spašava živote

Kada se prijavite za dozvolu, dobit ćete priliku da postanete registrirani donor.

Ako kažete „Da” možda ćete spasiti nečiji život!

Činjenica: Ako kažete „Da” doniranju, to neće uticati na vašu medicinsku njegu.

Činjenica: Nema troškova za donora ili njegovu porodicu u vezi s doniranjem.

Činjenica: Sve glavne religije podržavaju doniranje organa i tkiva ili to smatraju odlukom pojedinca.

Činjenica: U Sjedinjenim Američkim Državama je nezakonito kupovati ili prodavati organe i tkiva za transplantaciju.

Imate moć da donirate život!

Za više informacija posjetite DonateLifeVT.org

Učite da položite test i steknete dozvolu za učenje i naučite voziti sigurno koristeći naš web udžbenik, [DriveVermont](#). Možete koristiti [DriveVermont](#) da naučite pravila ponašanja na cesti i kako voziti sigurno, dok se pripremate da steknete dozvolu za učenje. Također možete pronaći sve što trebate znati prije nego što pristupite polaganju pismenog testa ili testa na cesti.

Vidjet ćete da je [DriveVermont](#) prepun korisnih slika i videozapisa. Zanimljivi kvizovi će vam pomoći da provjerite ono što ste naučili. Nakon što završite učenje iz udžbenika, možete polagati praktični ispit koji će izgledati vrlo slično stvarnom testu koji ćete polagati.

Da biste počeli učiti za dozvolu i da naučite kako sigurno voziti, posjetite dmv.vermont.gov

---

Državna agencija za motorna vozila ne diskriminira osobe s invaliditetom prilikom pružanja usluga, nuđenja programa, aktivnosti ili zapošljavanja. Državna agencija za motorna vozila

Državna agencija za motorna vozila će učiniti razumne prilagodbe dostupnim kada invaliditet osobe značajno ometa sposobnost te osobe da razumije informacije predočene za dobijanje dozvole za učenje ili vozačke dozvole.

Ako, na primjer, vaš invaliditet ograničava vašu sposobnost čitanja i razumijevanja pisanog jezika, možete koristiti audio ili interaktivne verzije ovog priručnika na internetu koje su dostupne na našoj web lokaciji. Ako smatrate da vam Državna agencija za motorna vozila nije pružila razumnju prilagodbu za vaš invaliditet, možete podnijeti žalbu Komisiji za ljudska prava Vermonta pozivom na broj 800.416.2010.

Ako imate problema s čitanjem ili imate invaliditet koji inhibira vašu sposobnost čitanja, obavijestite nas o tome kada budete zakazivali sastanak. Sarađivat ćemo s vama kako bismo zadovoljili vaše potrebe.

Test za dozvolu za učenje se više ne polaže u našem uredu. To je test na internetu dostupan na našoj web lokaciji mydmv.vermont.gov.

Poruka od komesara u vezi sigurnosti

Vaša odluka da steknete dozvolu za učenje ili vozačku dozvolu nosi sa sobom jednu od najvećih životnih društvenih odgovornosti. Obavezujete se da: održavate sigurno operativno vozilo koje zadovoljava standarde emisije propisane u Vermontu, snosite osiguranje od odgovornosti, uvijek poštujete pravila ponašanja na cesti i usvajate navike koje eliminiraju smetnje u vožnji.

Sudari vozila su vodeći uzrok hospitalizacije i smrti od ozljeda. Pogođeni su ljudi svih dobnih skupina, bilo da su vozač, saputnik ili član obitelji žrtve jedne od ovih nesreća.

Imati dozvolu je privilegija i to ona koja se stiče demonstriranjem vaših vozačkih vještina na način koji

Da biste zadržali tu privilegiju, potrebno je da kontinuirano upravljate vozilom na siguran i odgovoran način.

Potrudite se da vaš vozački ispit bude jedno pozitivno iskustvo, iako znamo da je stres obično povezan sa testiranjem.

Ne zaboravite da autoput dijelite sa svima ostalima. IZBJEGLAVAJTE OMETANJA I VOZITE SIGURNO.

Wanda Minoli,
komesar

Ovaj priručnik je kreirala Državna agencija za motorna vozila u Vermontu i štampan je u Vermontu. Molimo vas da pomognete vladi smanjiti troškove tako što ćete ovaj priručnik vratiti ili ga proslijediti drugom budućem vozaču.

OVAJ PRIRUČNIK SE NE SMIJE KORISTITI TOKOM TESTA

Sadržaj

Poglavlje 1 - Opće informacije	5
Poglavlje 2 - Kako izgubiti dozvolu	7
Poglavlje 3 - Dokaz identiteta.....	8
Poglavlje 4 – Opće informacije o dozvoli.....	12
Pitanja i odgovori o dozvolama za učenje	12
Pitanja i odgovori o vozačkim dozvolama za mlade	13
Pitanja i odgovori o vozačkim dozvolama	16
Poglavlje 5 - Program stepenovanih vozačkih dozvola	20
Poglavlje 6 - Naknade, obnove i zamjene.....	23
Poglavlje 7 - Sigurna vožnja i učenje za sticanje dozvole	25
Kako voziti sigurno	25
Parkiranje vozila.....	29
Kružni tokovi	29
Kada vas zaustavi policija	30
Zakon o sigurnosnom koridoru	31
Semafori, saobraćajni znakovi i oznake na autoputu.....	31
Saobraćajni znakovi	32
Dijeljenje ceste	37
Opasni uslovi vožnje	46
Međudržavna vožnja	50
Oslabljena sposobnost upravljanja vozilom	52
Vožnja u rastresenom stanju.....	54
Test (vještina) na cesti.....	56
Poglavlje 8 - Sistem bodovanja.....	64
Poglavlje 9 - Vlasništvo nad vozilom	65
Poglavlje 10 - Komercijalna vozačka dozvola.....	70
Poglavlje 11 - Osobe sa invaliditetom	71
Poglavlje 12 - Roditelji ili staratelji	73

Poglavlje 1 - Opće informacije

DRŽAVNI PRAZNICI U VERMONTU

Nova godina	1. januar
Dan Martina Luthera Kinga, Dan predsjednika	Jr. 3. ponedjeljak u januaru
Dan sastanka Gradske uprave	3. ponedjeljak u februaru
Dan sjećanja	1. utorak u martu
Dan nezavisnosti	Posljednji ponedjeljak u maju
Dan bitke kod Benningtona	4. jula
Praznik rada	16. avgusta
Dan veterana	1. ponedjeljak u septembru
Dan zahvalnosti	11. novembra
Dan poslije Dana zahvalnosti	4. četvrtka u novembru
Božić	Petak nakon Dana zahvalnosti
	25. decembra

Svi uredi su zatvoreni na gore navedene datume i na određene datume kao što je navedeno u nastavku.

Praznik koji pada u subotu obilježava se u petak koji prethodi toj suboti. Praznik koji pada u nedjelju obilježava se u prvi ponedjeljak poslije te nedjelje.

Ispitivač ne mora uvijek biti prisutan jer vodi testove na cesti. Molimo vas, budite strpljivi. Ispitivač će vam pomoći u najkraćem mogućem roku.

Povremeno može biti potrebno otkazati ili odgoditi testiranje vozača zbog loših uslova na cesti. Nazovite 802.828.2000 ili posjetite mydmv.vermont.gov za odgodu, ako je potrebno.

Pripremio/la:

Državna agencija za motorna vozila

120 State Street

Montpelier, Vermont 05603-0001

dmv.vermont.gov

LOKACIJE UREDA

Bennington Okrug

Bennington 530 Main St

Dummerston

Okrug Windham

Ured AOT District #2, Route 5

Montpelier

Okrug Washington - Glavni ured

120 State Street

Newport

Okrug Orleans

100 Glavna ulica

Saint Albans

Franklin County 27

Fisher Pond Rd

Saint Johnsbury

Caledonia County Green

Mtn Mall,

1998 Memorial Dr

Južni Burlington

Okrug Chittenden 4

Market Street

Springfield

Okrug Windsor

100 Mineral St, Suite 103

Rutland

Okrug Rutland

101 State Place

White River Junction

Okrug Windsor 221

Beswick Drive

Posjete uredu su moguće samo po dogovoru.

Da biste zakazali sastanak, posjetite

mydmv.vermont.gov ili nazovite

888.970.0357

Kontaktirajte

dmv.vermont.gov/contact

facebook.com/VermontDMV

802.828.2000

888 99-VERMONT (888-998-3766)

Za osobe sa oštećenim sluhom pozovite 711

Poglavlje 2 - Kako možete izgubiti dozvolu

Kako možete izgubiti dozvolu ili vozačku privilegiju?

7 V.S.A. § 656 - Maloljetnici koji daju lažne podatke o svom uzrastu, koji nabavljaju, posjeduju ili konzumiraju alkoholna pića; prvi prekršaj; građanski prekršaj

Ako budete uhvaćeni i kažnjeni, od vas će se tražiti da kontaktirate Program koji se bavi sigurnošću mladih u vezi s alkoholom (Teen Alcohol Safety Program, TASP) koji je dio inicijative za preusmjeravanje manjih prestupnika iz sudskog sistema u Vermontu (Court Diversion) (Ako osoba ne stupi u kontakt s odborom za preusmjeravanje u roku od 15 dana, slučaj će biti upućen sudskom uredu. Ako se osoba smatra odgovornom za prekršaj, dobit će kaznu od 300,00 USD i suspenziju vozačke dozvole na 90 dana. Također, mogla bi se suočiti sa značajno povećanim cijenama osiguranja). Osim toga, od vas će se tražiti da učestvujete u procjeni zloupotrebe alkohola te da se pridržavate preporuka savjetnika i drugih zahtjeva. Svi ovi programi zahtijevaju uplatu dodatnih naknada. Nadalje, ako ne ispunite TASP ili druge zahtjeve za preusmjeravanje, vaša dozvola ili vozačka privilegija će biti SUSPENDIRANA. Dodatne naknade se plaćaju DMV-u, kako biste obnovili svoju dozvolu ili privilegiju.

23 V.S.A. § 202 - Lažno predstavljanje u zahtjevu ili pomaganje podnosiocu zahtjeva da se lažno predstavi

Osoba koja se lažno predstavi u zahtjevu za vozačku dozvolu ili dozvolu za učenje, ili u zahtjevu za identifikacijsku karticu koja nije vozačka, ili u zahtjevu za registraciju motornog vozila, registraciju terenskog vozila, motornih sanjki ili motornih čamaca, ili validaciju plovila, ili koja dobije dozvolu za upravljanje motornim vozilom tako što se lažno predstavi, ili koja dobije dozvolu za učenje ili identifikacijsku karticu koja nije vozačka lažnim predstavljanjem, ili koja izvrši registraciju motornog vozila ili registraciju za bilo koju drugu vrstu vozila ili plovila lažnim predstavljanjem, ili koja koristi pretpostavljeno ime ili ime koje nije njegovo ili njeno u zahtjevu za vozačku dozvolu ili dozvolu za učenje ili u zahtjevu za identifikacijsku karticu koja nije vozačka, ili u zahtjevu za registraciju motornog vozila ili registraciju za bilo koji drugi tip vozila ili plovila, ili koja svjesno pomaže podnosiocu zahtjeva da dobije takvu dozvolu, registraciju ili identifikacijsku karticu koja nije vozačka lažnim prikazivanjem starosne dobi ili identiteta takvog podnosioca zahtjeva, bit će kažnjena novčanom kaznom od najviše 1000 USD ili zatvorom u trajanju od najviše od dvije godine, ili oboje, i njegova ili njena privilegija da rukuje vozilom bit će suspendirana na 90 dana.

SISTEM UKAZIVANJA NA PROBLEMATIČNE VOZAČE

Nakon podnošenja zahtjeva za dozvolu za učenje, vozačku dozvolu za mlade ili vozačku dozvolu, bit će napravljen upit u nacionalnoj bazi koja sadrži podatke o problematičnim vozačima (Problem Driver Pointer System, PDPS). Ako rezultati pretrage PDPS-a pokažu da je vaša dozvola bila suspendirana, povučena, odbijena ili poništena u drugoj državi, bit će vam uskraćeno izdavanje vozačke dozvole u Vermontu, dozvole za učenje ili vozačke dozvole za mlade sve dok ne dobijemo dokaz da su vaša prava obnovljena ili da su problematične evidencije u toj državi poništene. Ako je vaša dozvola u drugoj državi suspendirana, opozvana, odbijena ili poništena, možda nećete biti testirani niti ćete dobiti vozačku dozvolu.

Poglavlje 3 - Dokaz identiteta

Trebat će vam dokumentacija za **svaku od 4 kategorije** navedene ispod:

1. [Identitet i datum rođenja](#)
2. [Informacije o socijalnom osiguranju](#)
3. [Potvrda o prebivalištu u Vermontu i trenutna adresa](#)
4. [Zakonski status u Sjedinjenim Američkim Državama \(potreban samo za Real ID i EDL\)](#)

Napomena:

- ⇒ Dokumenti moraju biti originalni ili kopije koje je ovjerala agencija koja ih je izdala. Dokumenti poslani putem faksa ili fotokopirani dokumenti NEĆE se prihvatiti.
- ⇒ Agencija mora pregledati i odobriti dokumenta. Možda će biti potrebne dodatne informacije.
- ⇒ U nekim slučajevima, dokument možda neće biti odobren isti dan i može biti potrebno da ponovo dođete.
- ⇒ Originalni dokumenti dostavljeni DMV-u bit će vraćeni podnosiocu zahtjeva i mogu biti snimljeni i pohranjeni u zaštićenoj bazi podataka.
- ⇒ Ako je vaše ime drugačije od onoga koje je naznačeno na vašim dokumentima, morate dostaviti dokaz o zakonskoj promjeni imena (vjenčani list, odluka o razvodu, sudski nalog, itd.)

Identitet i datum rođenja:

Mora se dostaviti jedno od sljedećeg:

- ⇒ Važeći pasoš, koji nije istekao
- ⇒ Ovjereni dokument o rođenju, sklapanju braka, usvajanju ili razvodu podnosioca zahtjeva, uključujući prevod ako je potrebno
- ⇒ Konzularni izvještaj o rođenju u inostranstvu (CRBA) koji je izdalo Ministarstvo vanjskih poslova SAD-a (obrazac FS-240, DS-1350 ili FS-545)
- ⇒ Važeći konzularni identifikacijski dokument koji je izdala vlada Meksika, Gvatemale (ili bilo koja druga vlada sa uporedivim sigurnosnim standardima i protokolima, kako je određeno od strane komesara)
- ⇒ Važeća kartica stalnog boravka, koja nije istekla (Obrazac I-551)
- ⇒ Potvrda o naturalizaciji koju izdaje DHS (obrazac N-550 ili obrazac N-570)
- ⇒ Potvrda o državljanstvu (obrazac N-560 ili obrazac N-561) koju izdaje DHS
- ⇒ Real ID vozačka dozvola ili identifikacijska kartica izdata u skladu sa standardima utvrđenim u 6 CFR dio 37
- ⇒ Ako je ime na dozvoli drugačije (ili će biti drugačije) od imena koje se pojavljuje na primarnom izvornom dokumentu (npr. ime stečeno brakom, usvajanjem, sudskim nalogom ili drugim mehanizmom koji je dozvoljen državnim zakonom ili propisom), potreban je dokaz o promjeni imena u vidu predočavanja dokumenata koje je izdao sud, vladino tijelo ili drugi entitet, kako je određeno od strane komesara. DMV će zadržati kopije predočene dokumentacije i održavati evidenciju o zabilježenom imenu i imenu na primarnim izvornim dokumentima.

Napomena: Može biti potrebna dodatna dokumentacija ukoliko DMV procijeni da je dostavljena dokumentacija upitna ili ako postoji razlog da se smatra kako osoba nije ona za koju se predstavlja. Osoblje koji radi na vozačkim dozvolama će utvrditi jesu li dokumenti

dostavljeni u skladu sa ovim spiskom autentični, valjani i prihvatljivi. Fotokopije i dokumenti poslani putem faksa NEĆE se prihvatati.

Sveobuhvatna vozačka dozvola (Enhanced Driver's License, EDL) zahtijeva dokaz o državljanstvu SAD-a:

Državljeni SAD-a koji se vraćaju iz Kanade, Meksika, sa Kariba ili Bermuda, kopnom ili morem, moraju predočiti američki pasoš, američki pasoš u vidu kartice ili sveobuhvatnu vozačku dozvolu (EDL). Za EDL je potreban dokaz o američkom državljanstvu pored dokaza o identitetu, SSN-u i prebivalištu u Vermontu.

Informacije o socijalnom osiguranju

Morate predočiti svoju karticu socijalnog osiguranja ili pismo iz Uprave za socijalno osiguranje koje navodi da ne ispunjavate uslove za izdavanje broja socijalnog osiguranja (SSN).

Ako vaša kartica socijalnog osiguranja nije dostupna, umjesto nje se može koristiti jedan od sljedećih obrazaca:

- ⇒ obrazac W-2,
- ⇒ obrazac SSA-1099,
- ⇒ platni list na kojem su navedeni ime i SSN (minimalno zadnje 4 cifre)

Ispravljene informacije / promjena imena

Vaše ime mora biti potvrđeno kod Uprave za socijalno osiguranje. Ako trebate ispraviti ili ažurirati informacije u Upravi za socijalno osiguranje, učinite to prije nego što posjetite DMV. Morate ponijeti svoju ažuriranu karticu socijalnog osiguranja kada se prijavljujete za ispravljenu vozačku dozvolu ili osobnu iskaznicu na vaše novo ime. Za informacije o tome kako to učiniti, posjetite socialsecurity.gov.

Zamjenska kartica socijalnog osiguranja

Uprava za socijalno osiguranje nudi usluge na internetu za stanovnike Vermonta dostupne putem [portala Socijalnog osiguranja na internetu](#). Na taj način svi mogu zamijeniti svoju SSN karticu iz udobnosti doma ili ureda, ne dolazeći u ured Socijalnog osiguranja. Za informacije o tome kako to učiniti, posjetite socialsecurity.gov.

Strani državljani

Ako ste privremeni strani državljani koji nema odobrenje za zaposlenje, od vas se traži da predočite dokumentaciju iz Uprave za socijalno osiguranje koja potvrđuje da nemate SSN. Vermont DMV će potvrditi vaš USCIS broj. Vermont DMV neće izdati vozačku dozvolu ili ID ako vam je preostalo manje od 30 dana zakonskog boravka. Vermont DMV će elektronskim putem potvrditi vaše ime, datum rođenja i SSN sa Upravom za socijalno osiguranje. Provjerite je li vaš dokument ažuran i tačan kako biste izbjegli kašnjenje.

Prebivalište i trenutna adresa u Vermontu

Da bi dobili novu vozačku dozvolu u Vermontu, sveobuhvatnu vozačku dozvolu, dozvolu za učenje, osobnu iskaznicu bez vozačke dozvole ili komercijalnu vozačku dozvolu, podnosioci zahtjeva moraju dostaviti dokaz o prebivalištu u Vermontu. Osim toga, podnosioci zahtjeva sa fizičkom adresom izvan države će morati dokazati prebivalište u Vermontu nakon obnove bilo kojeg od gore navedenih dokumenata.

Adresa prebivališta koju navedete mora biti adresa ulice ili autoputa. Ona ne može biti poštanski pretinac. U područjima gdje broj i ime ulice nisu dodijeljeni, koristi se konvencija za dodjeljivanje adresa tipična za SAD. Poštanska usluga je prihvatljiva. Možete koristiti poštanski pretinac kao poštansku adresu.

Ako poštu primate na adresu ulice:

- ⇒ Dva primjerka poštanske komunikacije sa aktuelnim imenom i adresom ulice.

Ako poštu ne primate na adresu ulice, navedite bilo koje dvije (2) stavke od sljedećih koje sadrže adresu ulice:

- ⇒ Račun za komunalne usluge (na kome mora biti navedene adresa za pružanje usluge).
- ⇒ Račun za porez na imovinu sa fizičkom lokacijom.
- ⇒ Izjava o najmu ili izjava stanodavca.
- ⇒ Vermont EBT (Electronic Benefit Transfer) kartica ili Vermont AIM (Advanced Information Management) identifikacijska kartica.
- ⇒ Osiguranje vlasnika kuća/rentijera (polisa/dokaz o zahtjevu).
- ⇒ Ako podnosilac zahtjeva živi s drugima i ne prima poštu na svoju adresu:
- ⇒ Popunjen obrazac potvrde o prebivalištu u Vermontu koji se podnosi sa zahtjevom.

Američka vojska, aktivna dužnost

- ⇒ Ako boravite u Vermontu, pogledajte gore navedene opcije.
- ⇒ Ako boravite van države, potrebna je vojna iskaznica i dokaz da je Vermont vaše prebivalište iz vojne evidencije, poput Izjave o odsustvu i zaradi ili naredbi.

Maloljetnici

- ⇒ Certifikat o prebivalištu u Vermontu i jedan (1) dokument o prebivalištu roditelja naveden iznad.
- ⇒ Dokaz o srodstvu roditelja/staratelja sa podnosiocem zahtjeva.

Zahtjevi za prebivalište potrebni za dozvolu za učenje u Vermontu

Da bi dokazao prebivalište u Vermontu, podnosilac zahtjeva mora dostaviti Agenciji jedan od gore navedenih dokumenata. Ako je podnosilac zahtjeva maloljetan, roditelj/staratelj će morati dostaviti jedan od dokumenata o prebivalištu.

Ako podnosilac zahtjeva nije stanovnik Vermonta, on/ona može dobiti dozvolu za učenje u Vermontu samo u svrhu učešća na kursu za obrazovanje i obuku vozača. Podnosilac zahtjeva mora dostaviti Agenciji jedan od sljedećih dokumenata:

- ⇒ Pismo školskog savjetnika za usmjeravanje u kojem se navodi da učenik/podnosilac zahtjeva treba biti upisan na kurs za obrazovanje vozača, ili

- ⇒ pismo iz Škole za obrazovanje vozača u kojem se navodi da je podnositelj zahtjeva/učenik upisan na kurs.

Zakonski status u Sjedinjenim Američkim Državama (potreban samo za Real ID i EDL)

U većini slučajeva, dokumenti potrebni za dokazivanje identiteta i datuma rođenja također će služiti za utvrđivanje zakonskog statusa u Sjedinjenim Državama. Strani državljani moraju dostaviti pasoš i vizu, karticu za registraciju stranaca (zelenu kartu) ili drugi dokaz o zakonskom prisustvu, radi uvida u iste i njihovo kopiranje.

Vermont DMV koristi Program Ministarstva domovinske sigurnosti SAD-a poznat kao Sistematska verifikacija prava stranaca (Systematic Alien Verification for Entitlements, SAVE) za elektronsku provjeru imigracijskih dokumenata izdanih od strane Ministarstva domovinske sigurnosti SAD-a ili Službi za državljanstvo i imigraciju SAD-a.

- ⇒ Ako se prijavljujete za sveobuhvatnu dozvolu (EDL), potreban je dokaz o američkom državljanstvu.
- ⇒ Dokaz o zakonskom statusu mora važiti još *najmanje 30 dana*.

Kartica vozačke privilegije

Kartica vozačke privilegije (Driver Privilege Card, DPC) je vozačka dozvola u Vermontu koja NIJE usklađena sa Real ID-om.

Kartica vozačke privilegije je dostupna svima koji su stanovnici Vermonta. Izdavanje DPC-a ne zahtijeva dokaz o zakonitom prisustvu ili američkom državljanstvu.

Samoproглаšeni opisi

Slijede samoproглаšeni opisi za vozačku dozvolu Vermonta ili identifikacijsku karticu bez vozačkih privilegija.

- ⇒ Visina
- ⇒ Težina
- ⇒ Boja očiju
- ⇒ Spol

Kandidati nisu obavezni prema zakonima Vermonta ili saveznom zakonu predočiti dokumentaciju koja potvrđuje informacije koje su unijeli za ove stavke.

Poglavlje 4 - Opće informacije o dozvoli

Dozvole

Ako živite u Vermontu i planirate voziti u Vermontu, morate steći vozačku dozvolu savezne države Vermont. Osoba koja se preselila u Vermont iz druge jurisdikcije sa važećom dozvolom iz te države dobit će vozačku dozvolu Vermonta u roku od 60 dana od preseljenja u državu.

U skladu s državnim i saveznim zakonom, svaka osoba koja posjeduje komercijalnu vozačku dozvolu iz druge države mora prenijeti svoju komercijalnu vozačku dozvolu u roku od 30 dana od uspostavljanja prebivališta u Vermontu.

Čin izdavanja dozvole čini vožnju privilegijom, a posjedovanje dozvole vas obavezuje da vozite u granicama zakona i odnosite se prema svim korisnicima autoputa, uključujući bicikliste, motocikliste i pješake, s ljubaznošću i pažnjom.

Vaš uticaj na živote drugih je uveliko proširen, kao i vaša odgovornost kada sjednete na vozačko sjedište motornog vozila. Ispitom za dozvolu se testiraju vaše znanje i vještine. Vaša je odgovornost da vozite sigurno i odgovorno.

Vrste dozvola

- Dozvola za učenje
- Vozačka dozvola
- Vozačka dozvola za mlade
- Komercijalna vozačka dozvola (CDL)
- Sveobuhvatna vozačka dozvola (EDL)
- Kartica vozačke privilegije

Pitanja i odgovori o dozvolama za učenje

Kome je potrebna dozvola za učenje?

Ako ste stanovnik Vermonta i želite voziti u Vermontu, morate dobiti dozvolu za učenje vožnje u Vermontu. Morate imati najmanje 15 godina da biste polagali test. Stanovnik druge države koji je u Vermontu upisan na kurs za obrazovanje i obuku vozača također može dobiti dozvolu za učenje vožnje u Vermontu (obavezan je dopis škole kojim se potvrđuje upis na kurs).

Šta trebam učiniti da dobijem dozvolu za učenje?

1. Ako imate 15, 16 ili 17 godina, potrebna vam je dozvola roditelja ili zakonskog staratelja (osim ako niste emancipirani maloljetnik). Roditelj ili zakonski staratelj mora potpisati zahtjev prije nego što možete pristupiti polaganju testa. Ako ste učenik na razmjeni, možete dobiti [obrazac za saglasnost roditelja učenika na razmjeni](#) (VL-036) koji treba potpisati roditelj ili zakonski staratelj. Roditelj-domaćin ne može potpisati taj obrazac.
2. Dozvolu ćete dobiti nakon što prođete test na internetu za dozvolu za učenje i platite potrebne naknade.

Da bi se osoba mlađa od 18 godina mogla prijaviti za dozvolu za učenje, mora imati „čistu” vozačku evidenciju u prethodne dvije (2) godine. Ako je vaša dozvola nekada bila povučena, suspendirana ili oduzeta, obratite se DMV-u jer ćete možda morati poštovati dodatni period čekanja.

Kada i gdje mogu voziti s dozvolom za učenje?

Sa važećom dozvolom za učenje možete voziti bilo gdje i bilo kada u Vermontu ako se sa vama na prednjem sjedištu vozi roditelj ili staratelj bez invaliditeta koji ima vozačku dozvolu, ili licencirani ili certificirani instruktor bez invaliditeta za edukaciju vozača, ili osoba bez invaliditeta sa vozačkom dozvolom starija od 25 godina. Prije vožnje u bilo kojoj drugoj državi, morate se obratiti Državnoj agenciji za motorna vozila te države ili agenciji za provođenje zakona da biste provjerili je li zakonom dozvoljeno voziti u toj državi sa dozvolom za učenje vožnje iz Vermonta.

Pitanja i odgovori o vozačkim dozvolama za mlade

Ko može dobiti vozačku dozvolu za mlade?

Pojedinac mora održavati „čistu” vozačku evidenciju bez ikakvih povlačenja, suspenzija ili oduzimanja dozvole za učenje u periodu od šest (6) mjeseci prije dobijanja vozačke dozvole za mlade.

Pojedinac mora posjedovati dozvolu za učenje vožnje najmanje jednu (1) godinu prije nego što dobije vozačku dozvolu za mlade.

Vozačka dozvola za mlade se izdaje osobama od 16 ili 17 godina koje polože traženi ispit. Vaš roditelj ili zakonski staratelj mora potpisati vašu prijavu dajući vam dozvolu da izađete na test.

Prije nego što dobiju dozvolu, sve osobe od 16 i 17 godina moraju proći kurs za obrazovanje i obuku vozača koji je odobrila država i koji se sastoji od 30 sati učenja u učionici, 6 sati obuke za volanom i 6 sati posmatranja. Agencija za obrazovanje Vermonta, Odjel za obrazovanje vozača, nadgleda kurseve obrazovanja vozača u srednjim školama. U Vermontu postoje i komercijalne [škole za obuku vozača](#) koje nude kurseve za obuku vozača. Osim sati navedenih iznad, morate realizirati 40 sati vozačke prakse sa najmanje 10 sati noćne vožnje. Noćna vožnja se smatra vožnjom u periodu od 30 minuta nakon zalaska sunca do 30 minuta prije izlaska sunca.

Šta mi je potrebno da dobijem vozačku dozvolu za mlade?

1. Dozvola za učenje vožnje u Vermontu koja nije istekla. Osoba može polagati test na cesti ako njegova/njena dozvola za učenje vožnje nije istekla prije više od 3 godine i obnovljena je prije ispita. Ako je istekla prije više od 3 godine, obavezan je pismeni ispit prije testiranja na cesti.
2. Uspješan završetak kursa za obrazovanje vozača koji je certificirala Agencija za obrazovanje u Vermontu ili Državnoj agenciji za motorna vozila u Vermontu. Vaš instruktor mora evidentirati da ste završili kurs u registru na internetu [Driver Education Certification Service](#) prije nego što pristupite testu vožnje. Obrazovanje vozača izvan države je prihvatljivo samo ako je kurs držao certificirani i/ili licencirani instruktor za obrazovanje vozača i ako obuhvata obuku u učionici i za volanom. Ako potvrdu o završetku kursa nije izdala državna agencija, podnositelj zahtjeva mora dostaviti dokumentaciju na državnom memorandumu odgovarajuće agencije čime se dokazuje da je certifikat izdao priznati program za obrazovanje vozača, i mora navesti minimalne zahtjeve za uspješan završetak tog programa.

3. Vaš roditelj ili staratelj mora potvrditi da ste realizirali 40 sati vježbe za volanom, s tim da je najmanje 10 sati od toga noćna vožnja. Možete koristiti Obrazac za evidenciju vozačke prakse (Driving Practice Log Sheet, obrazac VN-219) ili [aplikaciju RoadReady](#) za praćenje svog napretka. **Napomena:** Zakon zahtijeva da dodatnih 40 sati provedenih u vježbanju vožnje bude uključeno uz obaveznih 6 sati vožnje za volanom kako bi se uspješno izvršila edukacija za vozača.
4. Morate imati dozvolu roditelja ili zakonskog staratelja (osim ako niste emancipirani maloljetnik). Roditelj ili zakonski staratelj mora potpisati zahtjev prije nego što možete pristupiti polaganju testa. Ako ste učenik na razmjeni, morate unaprijed dobiti roditeljsko odobrenje za učenike na razmjeni (obrazac VL-036) koje će potpisati roditelj ili zakonski staratelj. Vaš roditelj-domaćin ne može potpisati ovaj obrazac. Ovaj obrazac je dostupan u uredima za motorna vozila.
5. Morate unijeti svoj broj socijalnog osiguranja u prijavu ili dostaviti pismo od Uprave za socijalno osiguranje u kojem se navodi da ne ispunjavate uslove za izdavanje broja socijalnog osiguranja.
6. [Zakažite termin za](#) ispit.
7. Spremite vozilo tako da bude čisto, u dobrom mehaničkom stanju, zakonski ispravno i sa važećom naljepnicom o obavljenoj inspekciji. Provjerite da li radi kočnica za slučaj nužde/parkiranje.
8. **Budite spremni:** Provjerite važeću karticu osiguranja u skladu sa zakonom Vermonta i registraciju vozila prije dolaska na ispit. Ako ne predočite važeću karticu osiguranja i potvrdu o registraciji, nećete moći da izađete na ispit. Kartica osiguranja mora sadržavati ime osiguravajućeg društva, datum stupanja na snagu i datum isteka pokrića, ime osiguranika i opis vozila, uključujući identifikacijski broj vozila.
9. Vaša dozvola će biti izdata nakon što prođete test na cesti, platite potrebne naknade i predočite odgovarajuću identifikaciju (vidi poglavlje 3).

Prenos vozačke dozvole za mlade iz druge države (kandidati mlađi od 18 godina)

Vozačku dozvolu za mlade iz druge države možete promijeniti i dobiti vozačku dozvolu za mlade iz Vermonta tako što ćete: (1) uspješno položiti potrebne ispite; (2) predočiti dokaz (vidi Šta mi je potrebno da dobijem vozačku dozvolu za mlade, #2 iznad) da ste uspješno završili program za obrazovanje vozača koji je odobrila država; (3) predočiti dokaz da ste realizirali dodatnih 40 sati vožnje.

Ako imate vozačku dozvolu za mlade iz druge države i podnesete zahtjev za vozačku dozvolu za mlade u Vermontu, podliježete odredbama za stepenovanu vozačku dozvolu u Vermontu, osim ako ste imali vozačku dozvolu za mlade u drugoj državi tokom perioda od najmanje šest mjeseci.

Testiranje za vozačku dozvolu u srednjoj školi

Neki od instruktora za obrazovanje vozača u srednjim školama, koje je licencirao DMV, obavljaju testove vožnje na cesti radi sticanja vozačke dozvole. Ova usluga se pruža samo u školama koje su se registrirale za program testiranja, a pružaju je samo oni instruktori koje je kao ispitivače certificirao

Državna agencija za motorna vozila. Testovi na cesti će se provoditi samo za učenike koji pohađaju školu koja je registrirana.

Učenik koji je položio ispit na cesti koji je administrirao instruktor za obrazovanje vozača u srednjoj školi dobit će **potvrdu o položenom ispitu za obrazovanje vozača**. Za izdavanje dozvole su potrebni ova potvrda, važeća dozvola za učenje vožnje u Vermontu, popunjen zahtjev za dozvolu koji je potpisao roditelj ili zakonski staratelj, test na cesti i naknada za dozvolu, te dokaz o prebivalištu u Vermontu. Oni moraju biti dostavljeni lično u bilo koji Ured za pružanje usluga korisnicima motornih vozila. Instruktori u školama učesnicama će pružiti učenicima cjelovite informacije o ovom programu.

Koja su ograničenja vozačke dozvole za mlade?

Vozačka dozvola za mlade se smatra privremenom dozvolom. Komesar za motorna vozila vam može oduzeti dozvolu ako svojim postupcima pokažete da ste nesiguran vozač. Vaša dozvola također može biti oduzeta ako vaš roditelj ili staratelj povuču odobrenje za nju.

Dok imate vozačku dozvolu za mlade **ne možete** upravljati vozilom za potrebe obavljanja svog posla jednu (1) godinu nakon izdavanja vozačke dozvole za mlade. Na primjer, pojedinac ne može raditi kao dostavljač pice (vozač) dok ne bude u posjedu vozačke dozvole za mlade u trajanju od jedne (1) godine ili dok ne navrší osamnaest (18), šta god nastupi prije.

Dok posjeduje vozačku dozvolu za mlade, pojedinac ne smije prevoziti putnike kao najmljeni vozač.

Tokom prva tri (3) mjeseca korištenja vozačke dozvole za mlade, pojedinac je ograničen na samostalnu vožnju. Sapatnike može voziti samo ako na prvom sjedištu sjedi roditelj ili staratelj bez invaliditeta koji ima vozačku dozvolu, ili licencirani ili certificirani instruktor bez invaliditeta za edukaciju vozača ili osoba bez invaliditeta starosti 25 godina ili više sa vozačkom dozvolom. Ako je jedna (1) od tih osoba u vozilu, nema ograničenja na broj putnika. Međutim, vozaču **nije** dozvoljeno da prevozi više putnika nego što ima sigurnosnih pojaseva.

Tokom naredna tri (3) mjeseca korištenja vozačke dozvole za mlade, pojedinac može početi prevoziti članove porodice .

Nakon posjedovanja vozačke dozvole za mlade tokom perioda od šest (6) mjeseci, ne postoji ograničenje za broj putnika koji se mogu prevoziti u vozilu. Međutim, vozaču nije dozvoljeno da prevozi više putnika nego što ima sigurnosnih pojaseva.

Vozač ne smije koristiti nikakav prenosni elektronski uređaj dok upravlja motornim vozilom. To uključuje čitanje i ručno pisanje ili slanje elektronske komunikacije (uključujući tekstualne poruke, instant poruke i e-poruke). Prenosivi elektronski uređaji uključuju, ali nisu ograničeni na mobilne telefone, lične digitalne asistente (PDA), tablete/iPade i laptop računare.

Pitanja i odgovori o vozačkim dozvolama Ko može

dobiti vozačku dozvolu?

Vozačka dozvola se izdaje osobama koje ispunjavaju uslove u dobi od 18 godina ili starijima, koje polože obavezni ispit. Ova dozvola dopušta osobi da vozi bilo koje nekomercijalno vozilo osim školskog autobusa ili motocikla. Za vožnju školskog autobusa ili motocikla potrebni su dodatni ispiti.

Kako mogu dobiti vozačku dozvolu ako imam važeću dozvolu za učenje?

1. Zakažite sastanak za ispit.
2. Sa sobom trebate imati roditelja ili staratelja bez invaliditeta koji ima vozačku dozvolu, ili licenciranog ili certificiranog instruktora bez invaliditeta za edukaciju vozača, ili pojedinca bez invaliditeta starosti 25 godina ili više sa vozačkom dozvolom. Dozvola bilo kojeg vozača u pratnji mora biti važeća u trenutku podnošenja zahtjeva.
3. Trebate imati vozilo koje je čisto i u dobrom mehaničkom stanju i sa važećom inspeksijskom naljepnicom. Provjerite da li radi kočnica za slučaj nužde/parkiranje.
4. Dokaz o trenutnom i važećem osiguranju automobila je potreban u skladu sa zakonom Vermona. Dokaz mora sadržavati naziv osiguravajućeg društva, datum stupanja na snagu i datum isteka pokrića, ime osiguranika, opis vozila uključujući identifikacijski broj vozila.
5. Potreban je dokaz o važećoj registraciji vozila.
6. Vaša dozvola će biti izdana nakon što prođete test na cesti i platite naknade.

Kako mogu dobiti vozačku dozvolu ako imam važeću dozvolu iz druge države?

Kada novi stanovnik Vermona podnese zahtjev za vozačku dozvolu Vermona i posjeduje važeću dozvolu druge države ili dozvolu druge države koja je istekla prije tri (3) godine ili manje, bit će potreban pregled vida.

1. Ponesite svoju važeću ili isteklu (3 godine ili manje) dozvolu iz svoje matične države, dokaz identiteta (vidi poglavlje 3). Ako vaša dozvola iz matične države nije važeća, neka vas neko ko ima važeću dozvolu odveze u Državnu agenciju za motorna vozila. Ako je vaša dozvola istekla prije više od tri (3) godine ili nemate dozvolu druge države, morate polagati vizuelne, pismene i cestovne testove.

Kome se ne može izdati nova dozvola ili obnoviti postojeća dozvola?

Osobi čija je privilegija upravljanja motornim vozilom u bilo kojoj državi suspendirana, ukinuta ili odbijena ne može se izdati dozvola dok takva suspenzija, ukidanje ili odbijanje ne bude obustavljeno i osoba bude službenim pismenom obaviještena o obnovi tih prava.

Dozvola se ne može izdati onoj osobi za koju komesar za motorna vozila posjeduje dokaze da ne može ili neće upravljati motornim vozilom bez ugrožavanja drugih korisnika na cesti.

Osoba koja nije stanovnik Vermona.

ODOBRENJE ZA VOŽNJU ŠKOLSKOG AUTOBUSA

Svaki vozač sa vozačkom dozvolom iz Vermonta, koji prevozi školsku djecu u školskom autobusu, mora imati vozačku dozvolu sa odobrenjem za vožnju školskog autobusa.

- Ako vozite školski autobus koji je u kategoriji vozila bruto težine od 26.001 funti (11.600 tona) ili više, ili koji je proizveden za prevoz 16 ili više putnika, uključujući vozača, morate imati komercijalnu vozačku dozvolu sa odobrenjem za prevoz putnika i vožnju školskog autobusa.
- Ako prevozite školsku djecu u školskim autobusima koje je proizvođač namijenio za manje od 16 putnika, od vas se traži da pribavite odobrenje za vožnju školskog autobusa tipa II na svojoj vozačkoj dozvoli.
- Ako prevozite školsku djecu u drugim vozilima, možda će vam i tada trebati odobrenje za vožnju školskog autobusa tipa II.
- Ako prevozite školsku djecu u višenamjenskom školskom autobusu koji je u vlasništvu ili zakupu škole, potrebno vam je odobrenje za vožnju školskog autobusa.
- Ako prevozite školsku djecu kao iznajmljeni vozač, npr. kao taksi služba, morate imati odobrenje za vožnju školskog autobusa.
- Ako prevozite školsku djecu u automobilima ili kombijima koji su u privatnom vlasništvu ili su vlasništvo škole, možda ćete morati dobiti odobrenje za vožnju školskog autobusa na vašoj vozačkoj dozvoli.

Priručnik za vožnju školskog autobusa možete dobiti ako posjetite neki od naših ureda.

ODOBRENJE ZA VOŽNJU MOTOCIKALA I DOZVOLE ZA UČENJE VOŽNJE NA MOTOCIKLU

Svaka osoba dobi od 16 godina ili više koja ima dozvolu može dobiti odobrenje za vožnju motocikla ili dozvolu za motocikl polaganjem testa.

Trebali biste pročitati **Vodič za sticanje dozvole za motocikl i Priručnik za rukovanje** prije polaganja testa. Priručnik za rukovanje motociklom možete dobiti ako posjetite neki od naših ureda.

PROGRAM OBUKE VOZAČA MOTOCIKALA

Program savezne države Vermont za obuku vozača motocikala (Vermont Rider Education Program, VREP) podstiče osobe svih uzrasta koji su zainteresirani za vožnju motocikla da pohađaju ovu obuku. Program obuke se pridržava nacionalno priznatih standarda sigurnosti i obuke, i obuhvata obuku u učionici i na motociklu. Motocikli, udžbenici i kacige su obezbijedjeni za polaznike koji pohađaju osnovni kurs za vozače motocikala. Polaznici koji uspješno završe kurs su oslobođeni polaganja državnih pismenih ispita i ispita vještina potrebnih za dobijanje odobrenja za motocikl. Za informacije o kursu posjetite [web lokaciju DMV-a u Vermontu](#).

Trebam li zakazati sastanak?

Da, posjetite mydmv.vermont.gov da zakažete sastanak. Sve posjete DMV-u se obavljaju samo po dogovoru. Ako niste u mogućnosti da dođete u zakazanom terminu, molimo vas da otkazete ili odgodite svoj termin što je prije moguće kako bismo to vrijeme ustupili nekom drugom. Prije dolaska u DMV provjerite je li vaš dokaz o važećem osiguranju u skladu sa propisima u Vermontu, kao i registraciju vozila.

Napomena: Ako ste osoba koja ima oštećen sluh, za vas će biti obezbijeden tumač ako se to zatraži prilikom zakazivanja termina. Vermont Relay Service (TTY) je dostupan pozivom na 711.

Zašto država zahtijeva polaganje vozačkih testova?

Testovi se koriste kako bi se procijenilo sljedeće:

- ☞ Možete li čitati i razumjeti saobraćajne znakove i svjetla koja se koriste na cesti?
- ☞ Da li poznajete zakone o vožnji vozila u ovoj državi?
- ☞ Možete li vidjeti dovoljno dobro da vozite sigurno?
- ☞ Imate li odgovarajuće vozačke vještine koje će vam omogućiti da budete siguran i ljubazan vozač?
- ☞ Imate li bilo kakav invaliditet koji može uticati na vašu sposobnost sigurnog upravljanja vozilom?
- ☞ Hoćete li pravilno održavati svoje vozilo tako da bude sigurno za vožnju?
- ☞ Jeste li voljni i imate li potrebno znanje da budete siguran i ljubazan vozač?
- ☞ Jeste li posvećeni poštovanju prava biciklista, motociklista i pješaka, kao i drugih vozača?

Kako izgledaju ovi testovi?

1. Test vida

Koristeći uređaj za skrining vida, ispitivač će testirati koliko dobro vidite. Ako rezultati skrininga utvrde da vaš vid ne zadovoljava potrebne standarde od 20/40, bit ćete upućeni očnom ljekaru po svom izboru i trošku na dalje testiranje. Očni ljekar će dovršiti procjenu kako bi utvrdio da li treba staviti bilo kakva ograničenja na vašu vozačku privilegiju. Očni ljekar mora biti licencirani optometrist ili oftalmolog.

2. Test znanja

Test znanja se radi na internetu i ima 20 pitanja. Svako pitanje ima ponuđena četiri odgovora od kojih je samo jedan tačan. Morate tačno odgovoriti na najmanje 16 pitanja da biste položili test. Ako padnete na testu, morate pričekati bar jedan dan prije nego što ponovo pokušate polagati.

3. Test na cesti

Test na cesti nećete polagati dok ne prođete sve ostale dijelove testa.

Prije ispita, trebali biste imati najmanje 40 sati stvarnog vozačkog iskustva pod vodstvom iskusnog vozača ili instruktora vožnje. Najmanje pet sati od ovoga bi trebalo biti provedeno u saobraćaju. Praktično svaka osoba prosječnih sposobnosti uz dovoljno prakse, pod nadzorom dobrog instruktora, može naučiti voziti.

Tokom testa na cesti, od vas se neće tražiti da učinite ništa što je protiv zakona. Nikakav trik neće biti isprobavan na vama. Morate se pridržavati uputa ispitivača koji će se voziti s vama. Od vas se očekuje da vješto upravljate vozilom, da vozite odgovarajućim brzinama u skladu s uslovima i da poštujete znakove i pravila na cesti.

Životinje nisu dozvoljene u vozilu za vrijeme polaganja testa na cesti.

Ako iz bilo kojeg razloga ne položite test na cesti, morate pričekati najmanje jednu sedmicu prije nego što probate ponovo polagati. Ako ne prođete test na cesti tri puta, potreban je minimalni period čekanja od mjesec dana.

Da li moram obezbijediti vozilo za vozački ispit?

Da. Vozilo mora biti registrirano i pregledano. Država u kojoj je registrirano i pregledano nije bitna. Morate imati dokaz o osiguranju za vozilo koje koristite. Provjerite svoju registraciju, inspeksijsku naljepnicu i osiguranje prije dolaska na test.

Iznajmljena vozila se ne mogu koristiti za testove na cesti, osim ako kompanija za iznajmljivanje ne dostavi pismo kojim prihvata punu odgovornost ako podnosilac zahtjeva polaže test na cesti u iznajmljenom vozilu. Vozila sa istaknutom registracijom trgovca nisu prihvatljiva osim ako ste član uže obitelji zastupnika. Nijedan test na cesti se neće obaviti u vozilu koje prikazuje poljoprivredne, antikne ili izložbene tablice jer su ove tablice, po zakonu, ograničene za upotrebu.

Stanje vozila korištenog za test na cesti

Neće vam biti dozvoljeno da polažete vozački ispit ukoliko motorno vozilo koje planirate koristiti nije pravilno opremljeno, u dobrom mehaničkom stanju, i pravilno registrirano, osigurano i pregledano. Sigurno radno stanje vozila je odgovornost rukovaoca. Odgovarajuća oprema u dobrom mehaničkom stanju uključuje sljedeće: prednja svjetla, sirena, brisači vjetrobranskog stakla, retrovizor, stražnja svjetla, gume, upravljački mehanizam, vjetrobransko staklo, izduvni sistem, kočnice, blatobrani, branici i ako je vozilo proizvedeno ili sklopljeno nakon 1. januara 1955. godine, signali smjera. Sigurnosni pojasevi i odmrzivači su potrebni u modelima iz 1964. i kasnijim. Nijedan test na cesti neće biti izveden u vozilu koje nema sigurnosne pojaseve. Kočnice za nuždu/parkiranje moraju biti adekvatne da bi držale vozilo u neutralnom položaju na bilo kojem nagibu, bez obzira ide li vozilo uzbrdo ili nizbrdo. Ilegalno zatamnjivanje prednjih stakala vašeg vozila nije dozvoljeno.

Poglavlje 5 - Program stepenovanih vozačkih dozvola

Program stepenovanih vozačkih dozvola

Pojedinci koji dobiju dozvolu za učenje ili vozačku dozvolu za mlade podliježu našem zakonu o stepenovanim vozačkim dozvolama. Ključne odredbe ovog zakona su navedene u nastavku:

1. Osoba starija od petnaest (15) godina može upravljati motornim vozilom ako ima važeću dozvolu za učenje i u pratnji je jedne (1) od sljedećih osoba u vozilu, koja se vozi pored vozača:
  - Roditelj ili staratelj bez invaliditeta sa vozačkom dozvolom,
  - Licencirani ili certificirani instruktor bez invaliditeta za edukaciju vozača, i/ili
  - Osoba bez invaliditeta sa vozačkom dozvolom starosti od najmanje **dvadeset pet (25) godina**.
2. Da bi se prijavio za dozvolu za učenje vožnje, pojedinac mora imati čistu vozačku evidenciju u prethodne dvije (2) godine
3. Pojedinac mora posjedovati dozvolu za učenje vožnje najmanje jednu (1) godinu prije nego što dobije vozačku dozvolu za mlade.
4. Prije nego što dobije vozačku dozvolu za mlade, pojedinac mora završiti dodatnih četrdeset (40) sati vježbe za volanom, sa najmanje deset (10) sati noćne vožnje, u pratnji jedne od gore navedenih osoba koja se vozi pored vozača. Četrdeset (40) sati vježbe je dodatak na šest sati instrukcija za volanom koji su potrebni za uspješan završetak kursa za obuku vozača. Ova dodatna praksa mora biti potvrđena od strane jednog od gore navedenih pojedinaca. NAPOMENA: „Noćna vožnja” je definirana kao vožnja u periodu od trideset (30) minuta nakon zalaska sunca do trideset (30) minuta prije izlaska sunca.
5. Pojedinac mora održavati „čistu” vozačku evidenciju bez ikakvih povlačenja, suspenzija ili oduzimanja dozvole za učenje u periodu od šest (6) mjeseci prije dobijanja vozačke dozvole za mlade.
6. Dok posjeduje vozačku dozvolu za mlade, pojedinac ne smije upravljati vozilom za potrebe svog zaposlenja jednu (1) godinu nakon izdavanja vozačke dozvole za mlade. Na primjer, pojedinac ne može raditi kao vozač za dostavu pice dok ne bude u posjedu vozačke dozvole za mlade tokom perioda od jedne (1) godine ili dok ne navrší osamnaest (18), šta god nastupi prije.
7. Dok posjeduje vozačku dozvolu za mlade, pojedinac ne smije prevoziti putnike kao najmljniji vozač.
8. Tokom prva tri (3) mjeseca korištenja vozačke dozvole za mlade, pojedinac je ograničen na samostalnu vožnju. Sapatnike može voziti samo ako na prvom sjedištu sjedi roditelj ili staratelj bez invaliditeta koji ima vozačku dozvolu, ili licencirani ili certificirani instruktor bez invaliditeta za edukaciju vozača ili osoba bez invaliditeta starosti 25 godina ili više sa vozačkom dozvolom. Ako je jedna (1) od tih osoba u vozilu, nema

ograničenja u broju putnika. Međutim, vozaču nije dozvoljeno da prevozi više putnika nego što ima sigurnosnih pojaseva.

9. Tokom naredna tri (3) mjeseca korištenja vozačke dozvole za mlade, pojedinac može početi prevoziti članove uže porodice, i to samo braću, sestre i roditelje.
10. Nakon posjedovanja vozačke dozvole za mlade tokom perioda od šest (6) mjeseci, ne postoji ograničenje za broj putnika koji se mogu prevoziti u vozilu. Međutim, vozaču nije dozvoljeno da prevozi više putnika nego što ima sigurnosnih pojaseva.
11. Pojedinac koji posjeduje vozačku dozvolu za mlade Vermonta mora imati osamnaest (18) godina i ne smije imati evidenciju opoziva, suspenzije ili povlačenja dozvole tokom prethodnog perioda od šest (6) mjeseci, da bi imao pravo da dobije vozačku dozvolu. Ovih šest (6) mjeseci počinje teći na dan kada se njegove privilegije obnove.
12. Kada pojedinac koji ima vozačku dozvolu za mlade iz druge države podnese zahtjev za vozačku dozvolu za mlade Vermonta, on ili ona će morati pružiti dokaz da su uspješno završili kurs za obrazovanje vozača koji je odobrila država, a koji zadovoljava ili premašuje zahtjeve savezne države Vermont. Oni će također morati položiti vizuelni, pismeni i test na cesti. Oni će također biti podložni Zakonu o stepenovanim dozvolama, osim ako imaju dozvolu druge države u trajanju od najmanje šest mjeseci.
13. Dozvola za učenje ili vozačka dozvola za mlade smatraju se „privremenom dozvolom”, koja se može opozvati. Bilo koja od sljedećih radnji će rezultirati opozivom dozvole za učenje ili vozačke dozvole za mlade (**za više detalja, pogledajte 23 VSA § 607a, § 614a**):
  - Prevoz putnika u komercijalne svrhe, prekršaj mladog vozača (Carrying Passengers for Hire, CPH) = opoziv dozvole u trajanju od 90 dana
  - Vožnja za poslodavca/za potrebe zaposlenja, prekršaj mladog vozača (Driving For Employer, DFE) = opoziv dozvole u trajanju od 90 dana
  - Opoziv po preporuci odbora za preusmjeravanje/popravak (Diversion/Reparative Board, DRB) = opoziv dozvole u trajanju od 30 dana
  - Oduzimanje dozvole mladom vozaču zbog prikupljenih bodova (Junior Operator Points Accumulation Recall, JRP) = 90 dana opoziva (za jedan prekršaj prekoračenja brzine od 3 boda ili ukupno 6 bodova)
  - Slanje poruka od strane mladog vozača (Junior Operator texting, JRT) = 30 dana opoziva (uključuje kazne od najmanje 100 USD i najmanje dva boda u vozačkom dosjeu)
  - Dok je opoziv na snazi, pojedinac **ne ispunjava uslove** za vozačku dozvolu za mlade ili vozačku dozvolu.
  - Kada se izda opoziv, pojedinac ima pravo na saslušanje.
  - Kada se opozove dozvola za učenje ili vozačka dozvola za mlade, ona će biti obnovljena po isteku određenog perioda i, ako je potrebno, kada pojedinac ponovo položi ispit.
  - Nikakva naknada za obnavljanje neće dospjeti kada se obnovi dozvola za učenje ili vozačka dozvola za mlade.

Udesi motornih vozila su vodeći uzrok smrti i povreda tinejdžera. Kao roditelj ili staratelj, imate ključnu ulogu da utičete na dijete da stekne naviku sigurne vožnje.

Zakon zahtijeva od tinejdžera dobi od 15 do 18 godina da uče voziti u fazama. Ograničenja za mlade vozače su zasnovana na naučnim otkrićima i nekim od glavnih faktora koji dovode tinejdžere u opasnost: dob, nedostatak vozačkog iskustva, putnici i druge smetnje. GDL postoji kako bi spasio živote tinejdžera i smanjio broj ozljeda.

Međutim, GDL sam po sebi ne može spriječiti sve sudare koji tinejdžeri naprave.

Više američkih tinejdžera je poginulo zbog slanja tekstualnih poruka u vožnji nego zbog alkohola.

Morate pogledati kampanju koju su kreirali Tredegar Comprehensive School i Policija Gwenta, pod nazivom Texting while Driving, odnosno Razmjena poruka u vožnji (Gwent se nalazi u jugoistočnom Walesu, UK)

Poglavlje 6 - Naknade, obnove i zamjene

Naknade:

Naknade koje morate platiti da biste dobili dozvolu za učenje

- Naknada za ispit i dozvolu za učenje = 63,00 USD (test znanja 39,00 USD + dozvola 24,00 USD)

Naknade koje morate platiti da biste dobili vozačku dozvolu za mlade ako imate važeću dozvolu za učenje

- Ispit na cesti i vozačka dozvola za mlade = 62,00 USD (test na cesti 23,00 USD + dozvola 39,00 USD) (čak i ako test na cesti nije administrirao DMV)

Naknade koje morate platiti da biste dobili vozačku dozvolu ako imate važeću dozvolu za učenje

- Test na cesti i dozvola koja vrijedi 4 godine = 85,00 USD (test na cesti 23,00 USD + dozvola 62,00 USD)
- Test na cesti i dozvola koja vrijedi 2 godine = 62,00 USD (test na cesti 23,00 USD + dozvola 39,00 USD)

Naknade koje morate platiti da biste dobili vozačku dozvolu ako imate važeću vozačku dozvolu iz druge države

- Naknada za dozvolu koja vrijedi 4 godine = 62,00 USD
- Naknada za dozvolu koja vrijedi 2 godine = \$39.00
- + 4,00 USD godišnje ako se prenosi odobrenje za motocikl.

Naknade za obnovu

- Dozvola koja vrijedi 4 godine = 62,00 USD (sa odobrenjem za motocikl = 78,00 USD)
- Dozvola koja vrijedi 2 godine = 39,00 USD (sa odobrenjem za motocikl = 47,00 USD)
- Dozvola za učenje - 24,00 USD

Zamjena izgubljene ili korekcije na dozvoli za učenje ili dozvoli (promjena imena ili adrese)

- 24,00 USD

Sveobuhvatna vozačka dozvola (EDL)

- 36,00 USD (uz sve druge naknade) – posjetite dmv.vermont.gov za više podataka o sveobuhvatnim vozačkim dozvolama

Naknade se primjenjuju od 1. januara 2024. Sve naknade su podložne promjenama.

Posjetite web lokaciju DMV-a na dmv.vermont.gov da biste provjerili naknade.

Obnova dozvole za učenje/dozvole

- Oko mjesec dana prije isteka vaše dozvole za učenje ili dozvole, zahtjev za obnovu će biti poslan na vašu adresu koja je navedena u našim dosjeima. Odgovorite na sva pitanja u obrascu, potpišite ga, vratite obrazac za obnovu i uplatite naknade Državnoj agenciji za motorna vozila. Agencija će vam zatim poslati ažuriranu dozvolu ili dozvolu za učenje. Ako ne primite obrazac za obnovu poštom, možete preuzeti zahtjev za obnovu u uredu Državne agencije za motorna vozila ili putem interneta na dmv.vermont.gov. Ispunite obrazac i pošaljite ga sa ispravno uplaćenim naknadama na Državnu agenciju za motorna vozila, 120 State Street, Montpelier, VT 05603-0001, ili posjetite neki od naših ureda. Fotografija na dozvoli vrijedi 8 godina. Vaša fotografija će biti ažurirana svaki put kada dozvolu obnovite ličnim dolaskom.
- Dozvola izdata u Vermontu koja je istekla prije više od 14 dana ne smatra se važećom dozvolom. Ne smijete voziti s njom.
- Ako je vaša vozačka dozvola u Vermontu istekla prije više od tri (3) godine, morate se ponovo testirati da biste dobili novu dozvolu.

Dozvolu možete obnoviti na internetu na mydmv.vermont.gov.

Kako da zamijenim izgubljenju dozvolu ili dozvolu za učenje?

Ako izgubite dozvolu, možete dobiti zamjenu za nju u Državnoj agenciji za motorna vozila.

Dozvolu možete zamijeniti na internetu na mydmv.vermont.gov.

Promijenio/la sam ime ili adresu. Šta da radim?

Ako ste promijenili ime ili adresu, morate prijaviti tu promjenu Državnoj agenciji za motorna vozila u roku od 30 dana.

Svoju adresu možete ažurirati na internetu na mydmv.vermont.gov (za promjenu imena je potrebno lično doći).

Poglavlje 7 - Sigurna vožnja i učenje za sticanje dozvole

Informacije u ovom odjeljku će vam pomoći da naučite voziti sigurno i da se pripremite za test za sticanje dozvole za učenje.

ZAPAMTITE: *Obavezno pročitajte ostatak priručnika za vozača prije polaganja pismenog testa. Čak i ako položite test, vaša dozvola neće biti izdana ako nisu ispunjeni svi ostali zahtjevi i dostavljeni svi potrebni dokumenti.*

KAKO VOZITI SIGURNO

Sudari motornih vozila najčešće su uzrokovani radnjama ili greškama vozača. Međutim, svaki vozač može voziti sigurno praktikujući pažljivu, ljubaznu i opreznu vožnju, te modelirajući svoje ponašanje radi sticanja pravilnih navika u vožnji.

Gdje da počnem voziti?

Osoba sa dozvolom za učenje treba prvo vježbati vožnju na praznom parkingu ili na putevima na kojima nema mnogo saobraćaja. Važno je savladati osnovnu kontrolu nad automobilom prije vožnje u područjima koja su prometna. Kako se vaše vještine budu poboljšavale, možete početi da vozite na prometnijim cestama.

Budući da vjerovatno vozite sporije od većine drugih vozača, možda predstavljate opasnost na putu. Ako se stvara gužva u saobraćaju iza vas, od vas se po zakonu traži da se zaustavite sa strane ceste, kada je to sigurno, i dozvolite vozilima koja vas slijede da prođu. To čini vožnju sigurnijom za njih, a i za vas jer ćete biti opušteniji bez pritiska vozila iza vas.

Što prvo trebam vježbati?

Vježbajte vožnju s rukama u pravilnom položaju. Ako gledate na volan kao na lice sata, preporučuje se položaj 9 i 3 ili 8 i 4.

Vježbajte skretanja lijevo i desno, postepeno kočenje te kontrolirano kretanje i zaustavljanje. Koristite tehniku „ruka preko ruke“ za skretanje.

Spremnost vozača

Prije nego što počnete voziti vozilo, trebate učiniti sljedeće:

1. Podesite sjedište kako treba.
2. Podesite sva ogledala.
3. Testirajte nožne i parkirne kočnice/kočnice za nuždu
4. Podesite i vežite sigurnosni pojas.
5. Zaključajte vrata.
6. Upalite farove.

Zaustavljanje vozila

Čak i kada su uslovi na cesti i vozilu idealni, a vozač je savršeno budan, potrebna je velika udaljenost da se zaustavi motorno vozilo. Da biste zaustavili svoje vozilo, moraju se dogoditi četiri stvari:

1. Morate vidjeti i prepoznati opasnost i potrebu da se zaustavite.

2. Vaš mozak mora reći vašoj nozi da nagazi na kočnicu.
3. Vaša noga se mora pomaknuti na papučicu kočnice i upravljati kočnicom.
4. Vaše kočnice moraju raditi ispravno.

Udaljenost koju vaše vozilo pređe od trenutka kada vidite opasnost do trenutka kada pritisnete kočnicu naziva se reakcijska udaljenost. Nakon što je vidio opasnost, prosječnom vozaču treba oko 3/4 sekunde da pritisne kočnicu. Što je veća brzina vožnje, vozilo će dalje putovati prije nego što vozač bude u stanju pritisnuti kočnicu. Udaljenost koju vaše vozilo pređe od trenutka kada je kočnica pritisnuta do vremena kada se vozilo zaustavi naziva se put kočenja. Put kočenja će varirati ovisno o uslovima na cesti. Važno je shvatiti da će na mokrim, zaleđenim ili makadamskim putevima put kočenja biti mnogo duži. Kada prvi put počne padati kiša, ulje, guma, prljavština i voda u kombinaciji čine ceste posebno klizavima, što povećava put kočenja.

Signalizacija

Zakon nalaže da vozač mora koristiti pokazivač smjera najmanje 100 stopa (30 metara) prije skretanja ili promjene trake. Toga se možete pridržavati tako što ćete koristiti odgovarajuću signalizaciju u trajanju od tri do pet sekundi prije bilo koje od ovih radnji. Pritisak na kočnice će signalizirati vozilima iza vas da planirate usporiti ili se zaustaviti. Ako usmjerena svjetla vašeg vozila ili kočiona svjetla ne rade, morate koristiti ručne signale kako biste obavijestili druge vozače da planirate stati ili skrenuti. Usmjerena svjetla ili kočiona svjetla koja ne rade moraju se odmah popraviti.

Skretanje ulijevo

Mnoge nesreće se dešavaju kada jedno motorno vozilo skreće lijevo. Većina ovih sudara se ne bi dogodila kada bi vozač pravilno skrenuo.

Kada se približite raskršnici na kojoj želite skrenuti lijevo, morate signalizirati 3 do 5 sekundi unaprijed kako biste upozorili druge da namjeravate skrenuti. Zatim, kako postepeno usporavate, provjerite retrovizor da vidite je li vozač vozila iza vas razumio vaš signal. Dobro se uvjerite da nijedan biciklista ili motorno vozilo iza vas ne pokušava proći s vaše lijeve strane. Na cesti s više traka, uvijek se pobrinite da budete u lijevoj traci dosta prije skretanja. Nemojte se nikada iznenada prebacivati iz desne trake u lijevu.

Kada dođete do skretanja, pričekajte dok prođu sva vozila koja vam idu u susret prije nego što skrenete. Pozicionirajte svoje vozilo unutar jedne stope (oko 30 cm) od središnje linije, ako je sigurno. Usmjerite točkove ravno dok ne budete spremni za skretanje; na taj način nećete biti gurnuti u nadolazeći promet ako vas neko udari s leđa. Svako motorno vozilo ili biciklista koji vam idu u susret imaju prednost. Nemojte zaboraviti da uvijek obratite pažnju na pješake koji mogu prelaziti ulicu u koju ćete skrenuti. Ako su prisutni pješaci, morate im dati prednost.

Kada je cesta slobodna, skrenite odgovarajućom brzinom i držite se desno od središnje linije. Nakon što završite skretanje, provjerite retrovizor i centrirajte vozilo u traci.

- Dosta prije skretanja, dobro uočite sva vozila koja vas slijede i pomaknite se unutar jedne stope (oko 30 cm) od središnje linije dajući signal ako je potrebno za premještanje.

- Signalizirajte 3 do 5 sekundi prije skretanja i počnite usporavati.
- Pretražite pogledom raskrnicu desno, sprijeda i lijevo prije nego što počnete skretati.
- Uđite u ulicu tako da ste na desnoj strani središnje linije.
- Nakon što završite skretanje, provjerite retrovizor i centrirajte vozilo u svojoj traci.

Skretanje desno

Na prilazu desnom skretanju vozilo bi trebalo biti tri stope (nešto manje od jednog metra) udaljeno od desne strane ceste. Nemojte zanositi vozilo ulijevo prije skretanja desno. Signalizirajte 3 do 5 sekundi unaprijed kako biste upozorili druge na svoju namjeru da skrenete. Zatim, kako postepeno usporavate, pogledajte u retrovizor da vidite je li vozač vozila iza vas razumio vaš signal. Pretražite pogledom raskrnicu lijevo, sprijeda i desno prije nego što počnete skretati.

Uvijek budite oprezni zbog prisustva biciklista ili pješaka na desnoj strani ceste dok skrećete. Morate propustiti svakog pješaka ili biciklistu.

Skrenite blizu desne strane svoje trake. Nakon što završite skretanja, pogledajte u retrovizor i centrirajte vozilo u traci.

- Dosta prije skretanja, dobro uočite sva vozila koja vas slijede i pomaknite se na desnu stranu svoje trake.
- Signalizirajte 3 do 5 sekundi prije skretanja i počnite usporavati.
- Pretražite pogledom raskrnicu lijevo, sprijeda, desno i ponovo na brzinu lijevo prije nego što započnete skretanje.
- Držite se blizu desne strane dok skrećete. Nakon što završite skretanje, provjerite retrovizor i centrirajte vozilo u svojoj traci.

NAPOMENA: Ako skrećete u ulicu koja ima više od jedne trake koja ide u vašem smjeru, skrenite u najbližu traku.

Zatim slijedite osnovno pravilo vožnje na cesti s više traka: Vozite desno osim ako ne prestižete ili skrećete.

Obrazac vizuelnog pretraživanja

Vozač bi trebao stalno tražiti potencijalne opasnosti, uključujući pješake, bicikliste i druge ranjive korisnike. Obrazac vizuelnog pretraživanja je ispravan način traženja opasnosti u svim smjerovima. Ponavljajući obrazac pretraživanja može pomoći vozaču da primijeti promjenjive uslove na cesti, kao i promjene u i oko željene putanje kretanja.

Četiri sekunde - sigurna udaljenost

Kako znati da li vozite preblizu vozilu ispred vas? Koristeći metodu od 4 sekunde, trebali biste imati dovoljno prostora između svog vozila i vozila ispred vas u slučaju da se morate brzo zaustaviti. Međutim, ako vozite u lošim uslovima na putu, kada je vidljivost loša ili vozite većim brzinama, trebali biste napraviti udaljenost praćenja u trajanju dužem od četiri sekunde. Udaljenost između vašeg vozila i vozila ispred vas treba biti određena brzinom i postojećim uslovima.

Slijedite ove korake za sigurnosni razmak od četiri sekunde

1. Vozilo ispred će proći kontrolnu tačku kao što je znak, prilaz, stub ili parkirano vozilo.
2. Počnite brojati sekunde dok stražnji dio tog vozila prolazi kontrolnu tačku.
3. Prestanite brojati kada vaše vozilo stigne do kontrolne tačke. Ako je potrebno manje od četiri sekunde da vaše vozilo stigne do te tačke, preblizu ste drugom vozilu i morate povećati udaljenost praćenja. Ako je potrebno četiri ili više sekundi da prođete kontrolnu tačku, nalazite se na sigurnoj udaljenosti.

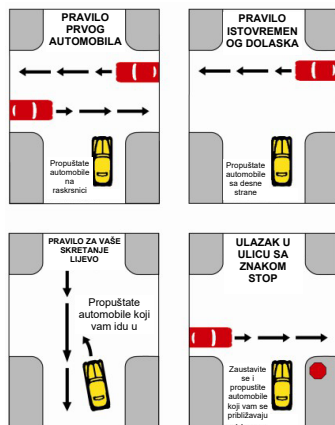
NAPOMENA: Jednostavna metoda za brojanje sekundi je brojanje „hiljadu jedan, hiljadu dva”.

Ograničenja brzine i sigurne brzine

Maksimalna brzina za bilo koje vozilo na svim cestama Vermonta je 50 milja na sat (80 km/h) ili kako je objavljeno. Maksimalna brzina za bilo koje vozilo na međudržavnom putu u Vermontu je 65 milja na sat (105 km/h) ili kako je objavljeno. Zakon nalaže da se u svakom trenutku mora posjedovati kontrola nad motornim vozilom dok se ono vozi. Vozilo se mora voziti brzinom koja je razumna s obzirom na opasnosti koje mogu postojati na cesti. Na raskrscinama, u krivinama, gustom saobraćaju, kroz građevinske zone, za vrijeme lošeg vremena i kada su prisutni pješaci ili biciklisti, morate voziti brzinom koja je sigurna za uslove vožnje. Mnogi sudari su uzrokovani prebrzom vožnjom za postojeće uslove. Ponekad čak i 10 milja na sat (16 km/h) može biti nesigurna brzina.

Prvenstvo prolaza

1. Vozač na bilo kojem putu mora dati prednost pješacima, biciklistima i drugom saobraćaju koji se već odvija na raskrsnici.
2. Kada se približavate raskrsnici označenoj znakom „ustupiti pravo prolaza”, od vas se traži da se krećete dovoljno sporo da biste se mogli zaustaviti ako bude potrebno. Uđite u raskrsnicu tek kada je put slobodan.
3. Na četverosmjernom zaustavljanju, prvo vozilo koje stigne trebalo bi imati prednost.
4. Kada se dva vozila približe četverosmjernoj raskrsnici u približno isto vrijeme, dolazeći iz različitih smjerova, vozač s lijeve strane bi trebao ustupiti prednost vozaču s desne strane.
5. Ako skrećete lijevo, morate date prednost svima koji dolaze iz suprotnog smjera. Svako vozilo koje dolazi prema vama, bilo da se radi o motornom vozilu ili biciklisti, ima prednost.
6. Vozač koji se približava cesti sa prilaza, ulice, parkinga ili T-raskrsnice mora dati prednost svim učesnicima saobraćaja na cesti.
7. Prije ulaska u bilo koju raskrsnicu, uvijek morate pažljivo pogledati u svim smjerovima. Pažljivo provjerite je li put slobodan prije ulaska u raskrsnicu.

Parkiranje vozila

Postoji mnogo opcija za parkiranje koje se nude u okruženju za vožnju. One uključuju paralelno parkiranje, parkiranje pod uglom (lijevo ili desno) i okomito parkiranje (lijevo ili desno - naprijed ili nazad). Ne prelazite središnju liniju da biste parkirali. Za više informacija o paralelnom parkiranju pogledajte odjeljak „test na cesti” u ovom vodiču za učenje.

Vozilo parkirano na cesti sa 2 trake mora imati desne točkove unutar 12 inča (30 cm) od desne strane ceste ili ivičnjaka. Na jednosmjernoj cesti vozilo mora biti pozicionirano unutar 12 inča (30 cm) od strane ceste. Vaše vozilo mora biti parkirano u istom smjeru u kojem se odvija promet.

Ako morate parkirati na autoputu u ruralnom području, svi točkovi vozila moraju biti van pređenog dijela ceste. Pazite da ne zaustavite vozilo na uzbrdici, u krivini ili tamo gdje se vozilo ne može vidjeti unaprijed najmanje 150 stopa (45 m) iz bilo kojeg smjera, ili u bilo kojem području u kome nije dozvoljeno parkiranje.

Parkiranje na uzbrdicama

Kada parkirate na uzbrdici, morate biti sigurni da se vaše vozilo neće otkotrljati u saobraćaj. Uvijek zakrenite prednje točkove i aktivirajte parkirnu kočnicu kako biste spriječili da se vozilo otkotrlja u saobraćaj. (Procedure za parkiranje uzbrdo i nizbrdo na slici ovdje, odnose se na parkiranje na desnoj strani ulice ili kolovoza).

Gdje ne smijete parkirati

- Na putnom dijelu autoputa
- Pored vozila zaustavljenog ili parkiranog sa strane ulice
- Na trotoaru
- Unutar raskrsnice
- Na pješačkom prelazu
- Pored bilo kakvih radova na cesti, tako da blokirate saobraćaj
- Na mostu ili u tunelu
- Na bilo kojoj željezničkoj pruzi, ili unutar 50 stopa (15 m) od najbliže tračnice željezničkog prelaza
- Ispred bilo kojeg prilaza
- Unutar 6 stopa (1,8 m) od hidranta
- Unutar 20 stopa (6 m) od pješačkog prelaza na raskrsnici
- Unutar 30 stopa (9 m) od treperećeg crvenog ili žutog svjetla, znaka stop ili semafora
- Unutar 20 stopa (6 m) od prilaza vatrogasnoj stanici ili preko puta ulice unutar 75 stopa (23 m) od prilaza, kada postoje znakovi
- Svako mjesto gdje službeni znak kaže - Zabranjeno parkiranje
- Na obilježenoj biciklističkoj stazi.
- Na obilježenom parkiralištu za invalide

Kružni tokovi

Kružni tok je prometna kontrolna funkcija raskrsnice gdje se u promet ulazi i izlazi samo putem desnih skretanja i kreće se u smjeru suprotnom od kazaljke na satu. Kružni tokovi smanjuju kašnjenje vozila, nesreće, potrošnju goriva i zagađenje zraka. U većini situacija,

kružni tokovi mogu kontrolirati kretanje motornih vozila, pješaka i biciklista sigurnije od znakova zaustavljanja ili saobraćajne signalizacije. Brzine vozila koja se približavaju kružnom toku, unutar njega i koja izlaze iz kružnog toka trebaju biti male.

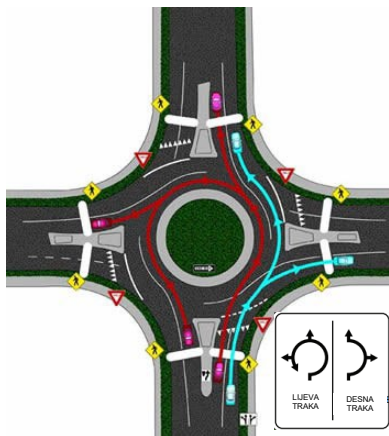
Vozači moraju dati prednost saobraćaju u kružnom toku. U kružni tok ulazite samo kada postoji siguran razmak u saobraćaju. Kao i na svim raskrscima, također morate dati prednost pješacima i biciklistima prilikom ulaska ili izlaska iz kružnog toka. Uvijek koristite svoju signalizaciju da pokažete namjeru da izađete iz kružnog toka.

Neki kružni tokovi imaju više od jedne kružne trake za saobraćaj. Oni zahtijevaju od korisnika da obrati posebnu pažnju na znakove za dodjelu traka i oznake na trotoaru prije ulaska u kružni tok kako bi odabrao odgovarajuću traku. Vožnja sa dodatnim oprezom je potrebna pri prolasku kroz kružni tok sa više traka. Vozači ne bi smjeli mijenjati traku nakon što uđu u

kružni tok. Prije izlaska iz unutrašnje trake, vozači moraju pogledati u retrovizor i provjeriti mrtve uglove.

Kada ulazite u kružni tok s dvije trake bez znakova ili strelica, desnoj traci je dozvoljeno da skreće udesno ili ide ravno, dok je lijevoj traci dozvoljeno da skreće ulijevo ili ide ravno.

Vozila hitne pomoći u kružnom toku Uvijek dajte prednost vozilima hitne pomoći. Ako već niste u kružnom toku, zaustavite se i pustite vozila hitne pomoći da prođu. Ako ste već u kružnom toku, zaustavite se kada ste bezbjedno napustili kružni tok.

Kada vas zaustavi policija

- Policijska vozila koja pokušavaju zaustaviti vozače to će učiniti paljenjem treperećih svjetala ili treperećim svjetlima i sirenom.
- Vozite što možete bliže desnoj strani ceste. Nemojte se zaustavljati na raskrscima niti ulaziti u središnji pojas podijeljenog autoputa.
- Ostanite vezani sigurnosnim pojasom dok policajac ne vidi da ga nosite.
- Ograničite svoje kretanje i kretanje svih putnika.
- Duboko udahnite i ne paničite. Ostanite mirni dok vam policajac objašnjava zašto vas je zaustavio.
- Pokažite svoju dozvolu, registraciju vozila i dokaz o osiguranju kada to zatraži policajac.
- Ostanite u svom vozilu. Ne izlazite osim ako se to od vas zatraži. Ovo je radi vaše sigurnosti i sigurnost policajca.
- Ako ste u slabo osvijetljenom području, uključite unutrašnja svjetla vozila, nakon zaustavljanja i prije nego što se policajac približi.
- Cesta nije mjesto za raspravu o saobraćajnim prekršajima. Na sudu će biti vremena da se pozabavimo prekršajem.

Zakon o sigurnosnom koridoru

Ako vidite ili čujete vozilo sa treperećim plavim ili crvenim signalnim svjetlima i/ili zvučnom sirenom, koje se približava iz bilo kojeg smjera, zakon nalaže da se morate zaustaviti na desnoj strani ceste. Morate ostati zaustavljeni dok vozilo za hitne slučajeve ili policija ne prođu.

Ako vidite policijsko vozilo sa treperećim plavim svjetlima ili vozilo hitne pomoći sa treperećim crvenim svjetlima, koje je zaustavljeno, uvijek morate nastaviti s oprezom (usporiti). Ako ste na autoputu sa četiri trake, kao što je međudržavni put, zakon također zahtijeva da napravite promjenu trake ako to možete učiniti na siguran način.

Zakon također zahtijeva od vozača da daju prednost bilo kojem državnom ili gradskom vozilu za održavanje koje radi na autoputu. Na primjer, vozač koji se približava snježnom plugu sa treperećim svjetlima mora nastaviti s oprezom i dati mu prednost prolaza.

NAPOMENA: Vozila za vuču i popravak obično imaju trepereća svjetla boje jantara. Morate biti jednako oprezni i isto postupati kao gore kada se približavate ovim zaustavljenim vozilima.

SEMAFORI, SAOBRAĆAJNI ZNAKOVI I OZNAKE NA AUTOPUTU

Semafori

Saobraćajna signalizacija kontrolira prednost prolaza i osigurava nesmetan, uredan protok saobraćaja. Ako je signalno svjetlo tamno, kao u slučaju nestanka struje, zaustavite se kao da postoje znakovi stop u svim smjerovima. Kada je semafor u kvaru i treperi žuto ili crveno svjetlo, morate poštovati taj signal.

Crveno svjetlo: Zaustavite se prije nego što dođete do linije zaustavljanja ili pješačkog prelaza, šta god se nalazi prvo, i pričekajte dok svjetlo ne postane zeleno (signal zelene strelice može se upaliti i dok gori crveno svjetlo pa možete nastaviti u smjeru zelene strelice).

Desno skretanje na kružnim crvenim svjetlima obično je dozvoljeno, ali tek nakon što se vozač potpuno zaustavi, pregleda raskrslnicu i da prednost pješacima i drugim vozilima. Neke raskrsnice imaju znakove ili simbole koji znače da ne možete skrenuti desno na crvenom svjetlu.

Policajac vas može uputiti kroz crveno svjetlo. Trebali biste slijediti upute policajca, s oprezom.

Žuto svjetlo: Ovo svjetlo upozorava vozače da će svjetlo uskoro postati crveno. Ako ste preblizu raskrslnici da biste se sigurno zaustavili, nastavite oprezno kroz raskrslnicu.

Zeleno svjetlo: Možete nastaviti kroz zeleno svjetlo ako je to sigurno. Međutim, ako skrećete lijevo, morate dati prednost vozilima koja dolaze iz suprotnog smjera. Na nekim raskrslnicama gdje je potrebna posebna pažnja bit će postavljen znak „prednost dolaznom saobraćaju pri skretanju lijevo na zelenom svjetlu” na nadzemnoj žici blizu signala.

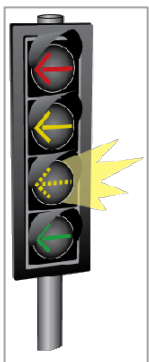

Trepereće crveno: Trepereće kružno crveno svjetlo je isto kao znak stop. Zaustavite se i nastavite nakon što date prednost svim pješacima, biciklistima i vozilima.

Trepereće žuto: Usporite, pregledajte raskrnicu, propustite sva vozila iz suprotnog smjera prije nego što pokušate skrenuti lijevo i nastavite s oprezom.

Strelice

Puna crvena strelica: Vozači koji namjeravaju skrenuti lijevo moraju se zaustaviti i čekati. Ne ulazite u raskrnicu radi skretanja kada je prikazana puna crvena strelica.

Puna žuta strelica: Pokazivač za skretanje lijevo će se promijeniti u crveno pa vozači trebaju biti spremni da se zaustave ili se pripremi da završe skretanje lijevo ako su propisno ušli u raskrnicu i nema dolaznog saobraćaja.

Trepereća žuta strelica: Vozačima je dozvoljeno da skrenu lijevo nakon što propuste sav dolazni saobraćaj i sve pješake na pješačkom prelazu. Dolazni saobraćaj ima zeleno svjetlo. Vozači moraju sačekati siguran razmak u dolaznom saobraćaju prije nego što skrenu.

Puna zelena strelica: Skretanje lijevo ima prednost. Dolazni saobraćaj ima crveno svjetlo.

Putokazi

Šta koji putokaz znači može se znati po njegovom obliku i boji, kao i tekstu. Ako je znak prekriven prljavštinom, snijegom ili bilo čim drugim, trebali biste znati opće značenje (regulacija, upozorenje, informacije) znaka po njegovom obliku.

Znak stop ima 8 strana. On znači da morate stati, pregledati raskrnicu, poštovati prednost prolaza, a zatim nastaviti.

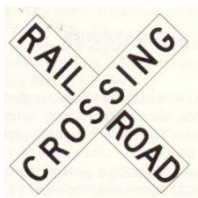

ZAPAMTITE: Od vas se traži da se zaustavite prije zaustavne linije, pješačkog prelaza (označenog ili neoznačenog) ili poprečne ceste, šta god se nalazi prvo.

Znakovi za prvenstvo prolaza su u obliku obrnutog trokuta, a znače da biste trebali usporiti, pregledati okruženje i nastaviti samo ako na putu nema pješaka, biciklista i vozila.

Kružni znakovi s velikim X i slovima RR označavaju da ste ispred željezničkog prelaza.

Crossbuck znakovi (dva ukrštena bijela panela sa natpisom) su postavljeni na svim željezničkim prelazima. Oni pokazuju gdje se nalaze tračnice. Usporite, pogledajte u oba smjera i oslušajte vlakove prije prelaska. Manji znakovi ispod crossbuck znaka pokazuju koliko kolosijeka ima taj prelaz. Kada postoje 2 ili više kolosijeka, jedan voz koji prolazi može sakriti drugi voz koji dolazi iz suprotnog smjera. Također mogu postojati kapije i/ili trepereća svjetla.

Znak u obliku trokuta sa odsječenim vrhovima istaknut je na vozilima koja se kreću malim brzinama. Na primjer, često ćete vidjeti ove znakove na poljoprivrednim vozilima.

Znakovi upozorenja

Znakovi upozorenja su postavljeni tamo gdje postoji opasnost u svakom trenutku i gdje vozači moraju usporiti. Obično su u obliku dijamanta i žute su ili zelene boje. Oni mogu upozoravati na oštre krivine, rizične raskrsnice ili udubljenja na putu. Vozači bi trebali usporiti. Neki znakovi upozorenja pružaju dodatne informacije, kao što su sigurne brzine ili udaljenost, kao što je „Prelaz za divljač, naredne 3 milje”. Strelica prema dolje ispod slike škole ili pješaka označava pješački prelaz ili područje prelaza.

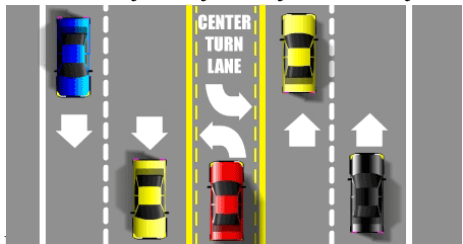
 Škola	 Podijeljeni autoput	 Krajevo fizički podijeljenog autoputa	 Krajevi trake
 Klizavo kada je mokro	 Uzbrdica	 Pješački prelaz	
 Prelaz za divljač	 Raskrsnica	 Sakrivena cesta desno	

Regulatorni znakovi

Pravougaoni znakovi s bijelom pozadinom označavaju koje stvari vozač mora ili ne smije raditi. Ovi znakovi prikazuju ograničenja brzine, zakone o skretanju i preticanju te druge upute.

Oznake na autoputu

Oznake na autoputu pružaju važne informacije vozačima. One pomažu vozaču da pravilno pozicionira svoje vozilo, usmjeravaju vozače kroz različite situacije, daju im do znanja kada je prolaz dozvoljen i upozoravaju vozače na nadolazeće uslove. Glavni autoputevi su označeni žutim središnjim linijama koje služe u dvije svrhe:

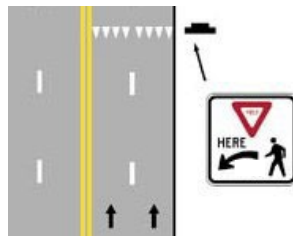

Središnje linije dijele autoput na putne trake. Autoputevi sa više traka bez medijane imaju dvostruke pune linije koje označavaju dvije suprotne trake kretanja. Kada je dozvoljeno koristiti dvije ili više traka za isti smjer, koristi se isprekidana bijela linija da podijeli svaku stranu autoputa u zasebne trake za vozila koja putuju u

Linije pokazuju da li možete ili ne možete preticati. Ako postoji puna linija ili dvije pune linije, preporučuje se da ne pretičete. Ako postoji puna linija, a u vašoj traci je isprekidana linija, možete preticati ako vas niko ne ometa ispred. Ako postoji puna linija u vašoj traci, a isprekidana linija je u drugoj traci, ne biste trebali preticati jer motorno vozilo u drugoj traci ima pravo preticanja.

Kontinuirane dvosmjerne trake za skretanje ulijevo nisu namijenjene da se koriste kao putne trake jer kada se vozila kreću u oba smjera ta traka se može koristiti za skretanje lijevo. Na maloj udaljenosti prije skretanja lijevo trebali biste signalizirati i pažljivo se premjestiti u traku za skretanje. Da ne biste blokirali saobraćaj, cijelo vaše vozilo bi trebalo biti u traci za skretanje. Kada je put slobodan, nastavite skretanje koje ste započeli.

Ponekad oznake na autoputu pružaju dodatne informacije vozaču. Na primjer, na raskrsnici gdje postoji put sa prvenstvom prolaza može postojati znak koji pokazuje da nailazite na put sa prvenstvom prolaza pored autoputa, a može postojati i linija propuštanja naslikana na autoputu. Ova serija bijelih trokutova, usmjerenih prema automobilima koji se približavaju, pokazuje vozačima gdje bi se trebali zaustaviti, ako se od njih traži da propuste pješake ili druga vozila.

Kontrolni znakovi za korištenje trake, ili oznake na kolovozu, mogu se koristiti za usmjeravanje vozača u ispravnu traku prilikom skretanja. Kada se uključujete sa jedne ceste na cestu sa više traka gdje možete birati traku, vozači koji skreću desno moraju skrenuti u desnu traku. Vozači koji skreću lijevo moraju prvo skrenuti u lijevu traku. Kada postoje dvije trake koje skreću u istom smjeru, vozilo mora ostati u svojoj skretnoj traci tokom cijelog skretanja. Više traka može skretati u u istom smjeru u isto vrijeme kada to dozvoljavaju kontrolni znakovi za korištenje trake ili oznake na kolniku. Ostanite u određenoj traci dok se skretanje ne završi. Traku možete promijeniti

kada završite skretanje. Izbjegavajte promjenu trake dok skrećete. To je nezakonit manevar i može uzrokovati udes. Vozači uvijek moraju slijediti uputstva koja su naznačena u traci u kojoj se nalaze. Na primjer, ako vozač vozi u traci sa strelicom koja pokazuje pravo, nezakonito je i rizično pokušati skrenuti desno ili lijevo kada je u raskrsnici. Iznenađna promjena trake povećava rizik od sudara. Sigurnije je voziti se oko bloka i pronaći alternativni put do odredišta.

SIGURNOST RADNE ZONE

Radna zona je područje duž autoputa gdje se odvijaju radovi na izgradnji, održavanju ili komunalnoj infrastrukturi. Radna zona može biti stacionarna ili može biti u pitanju mobilna aktivnost koja se polako pomjera duž ceste, kao u slučaju linijskog pruganja, košnje i uklanjanja snijega.

Radi vaše sigurnosti i sigurnosti radnika, važno je da vozači uspore i obrate dodatnu pažnju kada se približavaju radnoj zoni i voze kroz nju.

Mnogi sudari se događaju prije radne zone, gdje vozači usporavaju i / ili gdje se saobraćaj spaja. Budite ljubazni i uključite se u odgovarajuću traku čim to bude sigurno.

Većina sudara u radnim zonama su stražnji sudari koji su uzrokovani prebrzom vožnjom za uslove i neuspješnim održavanjem sigurne udaljenosti. Zapamtite da iza krivine ili uzbrdice možete naići na zaustavljeni saobraćaj koji niste mogli vidjeti.

Savjeti za sigurnu vožnju u radnim zonama Vermonta

- Pravila se primjenjuju 24/7, a ne samo tokom dana.
- Usporite do postavljenog ograničenja brzine i prilagodite se vremenskim uslovima. Brzine su smanjene kako bi se zaštili vozači i radnici.
- Svedite ometanje na minimum i posvetite punu pažnju cesti i vožnji
- Očekujte neočekivano jer u radnoj zoni možete naići na sve načine kretanja, uključujući pješake i bicikliste.
- Poštujte znakove jer će vas oni bezbjedno voditi kroz radnu zonu.
- Budite ljubazni i nemojte mijenjati trake u radnoj zoni, primicati se suviše vozilu ispred vas ili se upuštati u druga agresivna ponašanja.
- Uključite se u saobraćaj prema uputama, čim bude bezbjedno u radnoj zoni, ili kako prometni uslovi nalažu.
- Nemojte stvarati gužvu oko radnika na cesti ili njihove opreme već im dajte što više prostora.
- Održavajte udaljenost u skladu sa pravilom 4 sekunde. Potrebno je 240 stopa (73 m) da se putnički automobil potpuno zaustavi na suhom kolovozu krećući se brzinom od 60 MPH, naspram 75 stopa (23 m) da se isti automobil zaustavi pri brzini od 30 MPH.
- Budite strpljivi, očekujte kašnjenja ili potražite alternativni put. Ne zaboravite da radnici na cesti poboljšavaju naše autoceste radi vaše sigurnosti.

KAZNE SE UDVOSTRUČUJU ZA PREBRZU VOŽNJU U RADNOJ ZONI

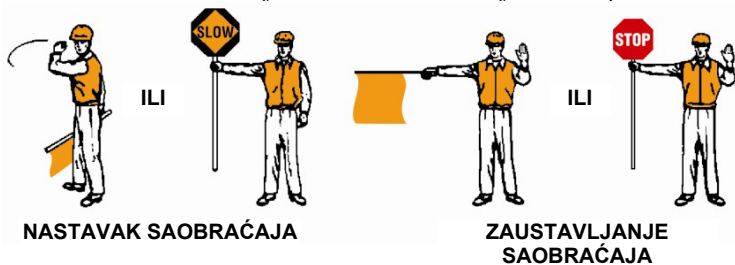
Znakovi radne zone

Znakovi za radnu zonu su narandžasti romb ili pravougaonik. Oni pružaju važne informacije kako bi pomogli vozačima da sigurno voze kroz radnu zonu. Oni upozoravaju vozače na opasnosti ispred njih, kao što su zatvorene trake, zaobilaznice, neravan kolovoz ili osobe koje kontroliraju saobraćaj zastavicama.

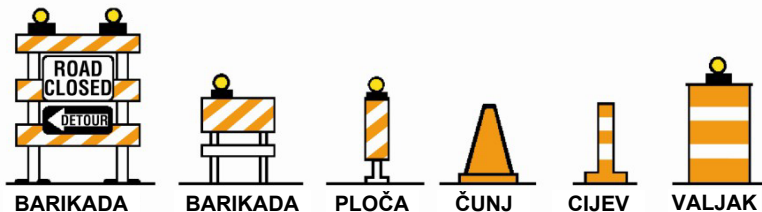
Zastavice

Saobraćaj se često mora zaustaviti u radnoj zoni, kako bi se omogućilo kretanje građevinske opreme ili zato što postoji samo jedna traka otvorena za saobraćaj koji se kreće u oba smjera. Radnici na cesti koriste tablice/zastavice sa oznakom stani ili uspori, ili ponekad narandžaste zastavice, kako bi na siguran način usmjeravali saobraćaj kroz radnu zonu. Osoba koja koristi zastavice/tablice ima zakonsko ovlaštenje da kontrolira saobraćaj i mora se poštovati.

Sredstva za usmjeravanje saobraćaja

Čunjevi, bubnjevi i barikade se često koriste u radnim zonama kako bi se saobraćaj držao podalje od opasnih područja radova na putu i radi sigurnog usmjeravanja saobraćaja kroz radnu zonu.

Trepereće ploče sa strelicama

Trepereće ploče sa strelicama također se mogu koristiti za usmjeravanje vozača u ispravnu traku. Kada se ne koriste strelice, paneli se stavljaju u režim „oprez” sa ravnom linijom treperećih svjetala ili sa treperećim svjetlima na 4 ugla znaka. Vozači bi trebali usporiti kada vide panele sa natpisom „oprez”

Radne zone mogu imati privremene oznake na kolovozu. Bijele oznake ili linije razdvajaju trake koje idu u

u istom smjeru. Žute oznake ili linije razdvajaju trake koje idu u suprotnim smjerovima. Žute oznake će biti s vaše lijeve strane. Ako nisu, u pogrešnoj ste traci.

Niske bankine

Ponekad, posebno u građevinskim zonama, nivo puta može biti viši od bankine. Ako vam kotači padnu s kolnika na nisku bankinu, smanjite brzinu bez kočenja i vratite se natrag na kolovoz vrlo pažljivo vozeći polako.

PRAVILA ZA PONAŠANJE NA CESTI NA ŽELJEZNIČKIM PRELAZIMA

Protivzakonito je voziti vozilo kroz, oko ili ispod zatvorenih željezničkih kapija. Također je protivzakonito proći pored drugog vozila na željezničkom prelazu.

Voač svakog vozila mora voziti sigurnom, smanjenom brzinom kada se približava i prelazi bilo koji javni ili privatni željeznički prelaz.

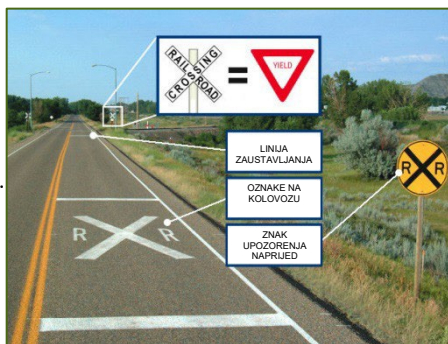
Po zakonu, vozači se moraju ZAUSTAVITI na udaljenosti od najmanje 15 stopa (4,5 m) od najbliže tračnice u sljedećim situacijama:

1. Kada trepereća svjetla, spuštena kapija ili zastava signaliziraju približavanje ili prolazak željezničkog voza.
2. Kada vidite voz ili čujete njegov zvižduk.
3. Kada postoji znak STOP na prelazu.

Nakon što u potpunosti ZAUSTAVITE vozilo kada je to potrebno u gore navedenim slučajevima, motorno vozilo se može prevesti preko tračnica

kada je to sigurno. NAPOMENA: Pješaci, biciklisti i vozači mopeda također moraju poštovati željezničke signale upozorenja i ne smiju prelaziti željezničku prugu dok nije bezbjedno.

Ako na željezničkom prilazu postoji neke potencijalno opasne okolnosti, nazovite broj naveden na znaku za hitne slučajeve. To će omogućiti željezničkoj kompaniji da zaustavi ili preusmjeri željeznički saobraćaj koji se približava dok se opasnost ne ukloni. Obavezno im dajte istaknuti broj prelaza kako bi se opasnost mogla ispravno identificirati.

DIJELJENJE CESTE

Dijeljenje ceste sa pješacima

Vozači moraju paziti na pješake. Budite posebno oprezni kada su u pitanju mladi, stariji, invalidi ili pješaci u alkoholiziranom stanju. Oni su najčešće žrtve u udesima motornih vozila i pješaka.

Mnoge nesreće se dešavaju zato što pješaci ne obraćaju pažnju na saobraćaj ili su neoprezni, dok neke nesreće uzrokuju vozači koji pješacima ne daju prednost prolaza ili jednostavno nisu oprezni kada su prisutni pješaci.

Odgovornosti vozača

- Vozite polako i budite uvijek oprezni u područjima gdje ima pješaka.
- Kada se vozilo ispred vas zaustavi radi pješaka, nemojte prolaziti pored zaustavljenog vozila čak i ako postoje dvije trake. Ovo je čest uzrok smrti pješaka.
- Pazite na pješake koji prelaze uprkos crvenom svjetlu, ulaze u promet između parkiranih vozila i prelaze na mjestima gdje nema označenog pješačkog prelaza. Čak i kada pješaci nemarno prelaze ulicu, vozač ih mora propustiti.
- Nemojte blokirati pješački prelaz kada se zaustavite ili dok čekate da skrenete. Ako blokirate pješački prelaz cijelim ili dijelom vašeg vozila, prisiljavate pješake da vas zaobiđu i stavljate ih u potencijalno opasnu situaciju.
- Pazite na pješake kad god pređete na trotoar ili bankinu, kao npr. kada ulazite ili izlazite iz ulice, sa prilaza ili privatne ceste.
- Budite oprezni kada se djeca igraju na ulici ili u njenoj blizini. Djeca se često kreću brzo i ne obraćaju pažnju na saobraćaj.
- Budite oprezni u prisustvu starijih pješaka. Možda neće biti svjesni opasnosti u saobraćaju.
- Nemojte se zaustavljati da pokupite autopopere na međudržavnoj cesti ili rampama.
- Budite posebno oprezni kada se približavate slijepom pješaku. Kada pješak koji ima bijeli štap ili koga vodi pas vodič prelazi ili čeka da pređe ulicu ispred vas, morate se zaustaviti i ustupiti prednost.
- Kada skrećete, pogledajte ima li pješaka u bočnoj ulici i propustite ih.

Mnoge raskrsnice sa signalima imaju znakove „No Turn On Red” (nije dozvoljeno skretanje desno na crvenom svjetlu) koji svijetle kada je dozvoljen prelaz pješacima. Ne skrećite desno na crvenom svjetlu kada su ovi znakovi upaljeni. Zapamtite: NE skrećite desno kada gori crvena strelica.

Na označenim pješačkim prelazima, znak za pješake može biti postavljen na cesti kako bi podsjetio vozače da su dužni propustiti pješake na pješačkim prelazima.

Školske zone

Budite posebno oprezni u svakom trenutku kada su u pitanju djeca i pješaci u školskoj zoni. Također pazite na školske autobuse koji mogu dolaziti i odlaziti. Znakovi ili trepereća svjetla vas upozoravaju da se približavate školi ili školskom prelazu. Mnoge školske zone imaju niža ograničenja brzine, a na znakovima za ograničenje brzine će se nalaziti riječi „when flashing” (kada treperi) ili „when children are present” (kada su djeca prisutna), kako bi vas obavijestili kada je ograničenje brzine na snazi. Imajte na umu da redovni školski sati nisu jedino vrijeme kada su djeca u školama. Aktivnosti u školi se često odvijaju poslije škole i tokom vikenda.

Djeca u igri

Kao vozač, budite posebno oprezni u stambenim područjima i u vrijeme i na mjestima gdje će djeca vjerojatno biti prisutna. Naučite svoju djecu pravima i dužnostima pješaka

dok su još mali. Uvijek budite posebno oprezni kada unatrag ulazite ili izlazite motornim vozilom sa prilaza. Djeca mogu potrčavati iza vašeg vozila ili se igrati iza njega.

Odgovornosti pješaka

Iako vozači moraju propustiti pješake, pješaci ne smiju iznenada napustiti ivičnjak ili drugo sigurno mjesto za čekanje i kročiti na put kojim se kreće vozilo ako je toliko blizu da predstavlja neposrednu opasnost. Vozila se ne mogu zaustaviti odjednom. Pješaci bi trebali biti znati sljedeća sigurnosna pravila i smjernice:

Pogledati u oba smjera prije prelaska bilo koje ulice. Uvijek poštovati znakove „Walk” (Pređi) ili „Don't Walk” (Ne prelazi). Nemojte započeti prelaziti dok treperi signal za pješake „Ne prelazi”. Ako ste već počeli prelaziti dok je bio uključen signal „Pređi”, imat ćete vremena da sigurno završite prelazak dok treperi signal „Ne prelazi”.

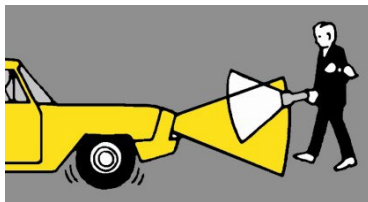
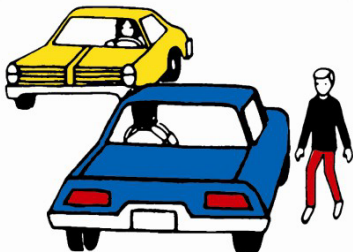
Kada naidete na žuto ili crveno svjetlo, nemojte prelaziti osim ako se ne pojavi znak „Pređi”. Ako nema pješačkih signala, pređite kada svjetlo postane zeleno za saobraćaj koji ide u istom smjeru. Pazite na vozila koja skreću.

Kada postoje trotoari, pješaci ne bi trebali hodati cestom ili duž nje. Ako nema trotoara, trebali biste hodati što više ulijevo cestom okrenuti prema saobraćaju.

Koristite pješačke prelaze. Glavna svrha pješačkih prijelaza je da podstakne pješake da prelaze samo na određenim lokacijama gdje se cesta može sigurno preći.

Kada hodate u sumrak ili noću, nosite svjetlu ili reflektirajuću odjeću i bateriju.

Ne nosite slušalice, posebno u prometnim područjima. Sigurniji ste ako možete čuti saobraćaj koji vam se približava.

Duž ulica ili autoputeva bez trotoara nikada ne hodajte desnom stranom sa leđima okrenutim saobraćaju. Hodajte lijevom stranom, licem okrenuti prema dolaznom saobraćaju. Nosite svjetlu odjeću ako hodate u zoru, sumrak ili nakon što se smrači. Nosite baterijsku svjetiljku i reflektirajuću odjeću.

Dijeljenje ceste sa školskim autobusima

Školske autobusne stanice

Protivzakonito je da prestizete školski autobus koji se zaustavio i upalio crvena svjetla upozorenja. Nikada ne pretičite iz bilo kojeg smjera kada su crvena svjetla upaljena.

Kada je školski autobus na autoputu i sprema se da preuzme ili iskrca učenicke, vozač školskog autobusa aktivira naizmjenično trepereća žuta svjetla i počinje usporavati. Tada biste se trebali pripremiti za zaustavljanje. Nakon što se autobus zaustavi, vozač će

aktivirati naizmjenično trepereća crvena svjetla upozorenja. Nakon što se crvena svjetla upozorenja aktiviraju, morate zaustaviti svoje vozilo.

Zapamtite, čak ni u školskom dvorištu ne smijete proći pored zaustavljenog školskog autobusa s uključenim naizmjenično treperećim crvenim svjetlima upozorenja.

Postoji nekoliko izuzetaka gdje zaustavljanje nije potrebno. Ne morate se zaustaviti na podijeljenom autoputu ako se školski autobus kreće u suprotnom smjeru. Betonska barijera se može koristiti za odvajanje saobraćaja od autobusa, i vi nemate obavezu da se zaustavite.

U Vermontu, ako ste proglašeni krivim za prolazak pored zaustavljenog školskog autobusa s upaljenim svjetlima upozorenja, dobit ćete značajnu novčanu kaznu i pet kaznenih bodova na vozačkoj dozvoli.

Dijeljenje puta sa biciklistima

Broj osoba koji voze bicikle na ulicama i autoputevima svakodnevno raste. Neki ih voze rekreativno, a neki ih koriste kao prevozno sredstvo. Prema državnom zakonu, biciklisti imaju pravo da voze na svim putevima, osim ako to nije posebno zabranjeno, kao npr. na autoputevima sa ograničenim pristupom poput međunarodnog autoputa.

Na bicikliste se primjenjuju ista saobraćajna pravila i propisi kao za vozače motornih vozila. Bicikla su, međutim, tiša i manje vidljiva od ostalih vozila, posebno noću. Kao vozač trebali biste voziti defanzivno u blizini biciklista jer i najmanja greška može uzrokovati ozbiljne ozljede ili smrt. Kada se približite biciklisti, budite oprezni i usporite. Ostavite im dovoljno prostora kada prolazite pored njih i budite spremni da se iznenada zaustave. Nemojte trubiti biciklistima osim ako nemate dobar razlog da ih upozorite. Buka bi mogla uplašiti vozača koji tako može izgubiti kontrolu nad biciklom. Važno je zapamtiti da biciklisti imaju ista prava i dužnosti kao i vozači motornih vozila. Da bi se izbjegao sukob, vozači motornih vozila moraju znati pravila:

Odgovornosti vozača

- Podijelite cestu s biciklistima; oni imaju zakonsko pravo da se voze na cesti. Vozači moraju biti ljubazni i oprezni čak i ako to traje malo duže.
- Budite svjesni da je biciklistima dozvoljeno da voze ulijevo onoliko koliko im je potrebno, kako bi bili sigurni.
- U nekim slučajevima najsigurnije je za biciklistu da „zauzme traku” vozeći prema sredini trake. Mogu postojati razlozi da biciklista vozi u putnoj traci, kao što su opasnosti na putu koje nisu vidljive vozačima, ili da bi se pravilno pozicionirali u odgovarajućoj putnoj traci.
- Naučite da prepoznate situacije i prepreke koje mogu biti opasne za bicikliste, kao što su rupe, odvodne rešetke, željezničke tračnice i uski mostovi ili putevi. Dajte im dovoljno prostora za manevriranje.
- Budite svjesni da kada biciklist skreće lijevo, biciklist treba signalizirati i pomaknuti se na lijevu stranu trake ili u traku za skretanje. Ovo je pravilan manevar i biciklisti treba dozvoliti da sigurno završi skretanje prije nego što ga sustigne saobraćaj motornih vozila.
- Ostavite najmanje četiri stope (nešto više od jednog metra) slobodnog prostora između desne strane vašeg vozila i biciklista. Ako je cesta preuska da bi se motorna vozila i bicikli bezbjedno kretali jedan pored drugog, pričekajte dok ne bude sigurno proći biciklistu ne prisiljavajući ga da se zaustavlja pored ceste.

- Budite svjesni da je zakonom dozvoljeno da se dvojica biciklista voze jedan pored drugog. Usporite dok ne bude sigurno da ih zaobiđete ili im dajte vremena da prilagode svoj položaj. Čak i tada, nemojte prolaziti pored biciklista dok ne bude sigurno.
- Kada skrećete lijevo na raskrsnici, propustite bicikliste koji nailaze baš kao što biste propustili motorna vozila. Biciklisti možda putuju brže nego što mislite pa im zato dajte dovoljno prostora.

Uobičajeni sudari sa biciklima koje su uzrokovala motorna vozila

Ovo su četiri uobičajene greške zbog kojih možete udariti biciklistu:

1. Skretanje lijevo, a da niste primijetili/propustili biciklistu koji nailazi.
2. Skretanje desno na raskrsnici ili prilazu, a da niste vidjeli biciklistu s desne strane koji nastavlja voziti pravo ili silazi s trotoara.
3. Ulazak na ulicu ili presijecanje ulice, a da niste provjerili ima li biciklista na ulici ili trotoaru.
4. Otvaranje vrata vozila na putanji bicikliste.

Odgovornosti biciklista

Biciklisti su valjani učesnici u saobraćaju i imaju sva prava i odgovornosti kao i vozači drugih vozila. Iako nije potrebna dozvola za vožnju bicikla, biciklisti se moraju pridržavati svih pravila na cesti. Biciklistima je dozvoljeno da se voze dvojica jedan pored drugog sve dok ne ometaju normalan i razuman protok saobraćaja. Pridržavajte se sljedećih pravila za sigurno i zakonito bicikliranje:

- Poštujte svu semaforSKU signalizaciju i znakove. Ako prekršite bilo koji saobraćajni zakon, podliježete kazni.
- Vozite se unutar saobraćaja. Uvijek vozite tako da ste uključeni u saobraćaj na desnoj strani ceste. Ako se približavate desnoj traci za skretanje, a namjeravate ići pravo, nemojte ulaziti u desnu traku za skretanje.
- Vozite na predvidljiv način. Uvijek vozite pravo; nemojte se provlačiti između parkiranih automobila i tako ulaziti i izlaziti iz saobraćaja. Ako je cesta preuska da bi se biciklo i vozilo kretali jedno pored drugog, biciklista bi trebao zauzeti traku dok ne bude sigurno da se vrati udesno. Provjerite preko ramena prije nego što promijenite poziciju u traci i nemojte se provlačiti između parkiranih vozila.
- Signalizacija skretanja. Uvijek morate signalizirati svoju namjeru da skrenete, koristeći odgovarajuće signale rukama. Prije nego što promijenite traku ili skrenete, provjerite jesu li trake slobodne.

Signalizacija rukama za bicikliste

Dijeljenje ceste sa skejtbordima, skuterima, itd.

Odnedavno, posebno zabrinjavaju korisnici osobnih vozila na točkovima poput skejtera, vozača rolera, skuteri bez motora, električna invalidska kolica, itd. Osobe koje koriste cestu s ovim vrstama uređaja ponekad se mogu kretati značajnom brzinom. Korisnici se mogu naglo pokretati i neočekivano mijenjati smjer ulazeći u vašu putanju kretanja. Budite posebno oprezni kada je u pitanju ova vrsta učesnika u saobraćaju.

Dijeljenje ceste s motociklima

Današnji vozači motocikala su naši prijatelji, rođaci i susjedi. Motociklista ima ista prava i odgovornosti na autoputu kao i vozači drugih vozila. Vozači bi ovo trebali znati i ne pokušavati da potiskuju motocikle niti im oduzimati prvenstvo prolaza. Motociklisti se s druge strane moraju ponašati kao odgovorni učesnici u saobraćaju i ne bi trebali pokušavati da iskoriste to što je njihovo vozilo uže i okretnije.

Motociklisti često usporavaju prebacivanjem u niži stupanj prenosa ili samo oduzimanjem gasa, a time se ne aktivira svjetlo kočnice. Uvijek napravite udaljenost veću od one u skladu s pravilom 4 sekunde. Imajte na umu da na raskrscima motociklista može usporiti bez vizuelnog upozorenja.

Pokazivači smjera na motociklu obično se ne poništavaju sami, tako da neki vozači, (posebno početnici) ponekad zaborave da ih isključe nakon skretanja ili promjene trake. Budite sigurni da je signalizacija na motociklu realna.

Motociklisti često prilagođavaju položaj unutar trake kako bi bili lakše vidljivi i kako bi smanjili efekte vjetra, krhotina na putu i vozila koja prolaze. Shvatite da motociklisti prilagođavaju svoj položaj u traci s razlogom, a ne da budu nepromišljeni ili da se hvale.

Zbog malih dimenzija, obično se čini da se motocikl kreće brže nego što zaista jeste. Nemojte misliti da su motociklisti demoni brzine.

Zbog malih dimenzija, motocikl može izgledati dalje nego što jeste. Kada provjeravate saobraćaj radi skretanja na raskrscima, uzmite u obzir da je motocikl bliže nego što vam to izgleda.

Zbog malih dimenzija, motocikl može lako biti zaklonjen objektima koji su unutar ili izvan automobila (pregrade vrata, ogledala, putnici, grmlje, drveće, parkirani automobili, ograde, mostovi, mrtvi uglovi, itd.). Odvojite dodatno vrijeme da sa sigurnošću provjerite saobraćaj, bilo da mijenjate traku ili skrećete na raskrscima.

Zaustavni put za motocikle je gotovo isti kao i za automobile, ali klizav trotoar otežava brzo zaustavljanje. Omogućite veću udaljenost iza motocikla jer se on ne može uvijek zaustaviti u trenu.

Manevarska sposobnost je jedna od boljih karakteristika motocikla, posebno pri manjim brzinama i dobrim uslovima na putu. Međutim, ne očekujte da će motociklista uvijek biti u stanju da se skloni s puta.

Ukoliko ima i saputnika, zadatak motocikliste je još teži. Teže mu je održavati ravnotežu. Zaustavni put je povećan. Upravljivost je smanjena. Kada vidite dvije osobe na motociklu, računajte na više problema, posebno u blizini raskrscima.

Retrovizori na motociklu su manji i obično su konveksni. To umanjuje vašu sliku u očima motocikliste tako da mu izgledate dalje nego što zapravo jeste. Ostavite razmak od najmanje četiri sekunde kada vozite iza motocikliste.

Na cesti ima puno više automobila i kamiona nego motocikala, i neki vozači ne shvataju ozbiljno motocikle kao učesnike u saobraćaju i ignoriraju ih (obično nenamjerno). Uvijek pogledom tražite motocikle, posebno kada provjeravate saobraćaj na raskrscima.

Nocu, pojedinačna prednja svjetla i stražnja svjetla na motociklima mogu biti prekrivena svjetlima ostalog saobraćaja. Ta „čudna“ svjetla bi mogla biti motocikl.

Motocikli imaju pravo na punu traku. Kada prolazite pored motocikla, potpuno promijenite traku. Nikada se ne uvlačite previše blizu odmah nakon što ste pretekli motocikl. Obavezno koristite pokazivače smjera kako biste upozorili vozača na svoju namjeru da prođete, promijenite traku ili skrenete. Ostavite motociklisti koji prolazi pored vas dovoljno prostora i nikada ne pokušavajte ubrzati kako biste ostali ispred njega.

Kada je motocikl u pokretu, nemojte razmišljati o njemu kao o motociklu; razmišljajte o njemu kao o osobi.

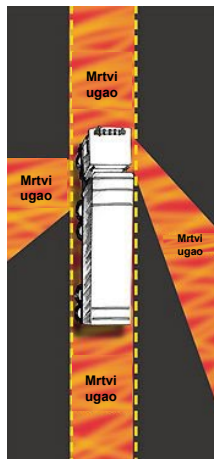
Napomena: Više informacija o zakonima i pravilima za motocikle, i kako dobiti dozvolu za motocikl ili odobrenje, može se pronaći u Priručniku za motocikle države Vermont.

Dijeljenje ceste s velikim kamionima

Svake godine dogodi se više od 250.000 udesa koji uključuju putnička vozila i velike kamione. U više od 70% nesreća sa fatalnim ishodom koje uključuju automobile i kamione, vozač drugog vozila, a ne vozač kamiona, bio je taj koji je uzrokovao udes. Većina udesa koji uključuju automobile i kamione dešava se pri dnevnom svjetlu, na ravnom i suhom kolovozu, pod dobrim vremenskim uslovima. Kamioni su mnogo veći i teži od ostalih vozila. U četrdeset tiri od pet fatalnih nesreća u kojima su učestvovali kamioni, vozač drugog vozila je poginuo. Mnogi od ovih sudara mogli bi se izbjeći ako bi vozači bili upoznati sa ograničenjima kamiona i kako se kloniti nesigurnih situacija koje uključuju kamione.

Zapamtite, kamioni ne voze kao druga vozila. Općenito govoreći, što je veći kamion:

- To su vozačevi mrtvi uglovi veći.
- To kamion treba više prostora za manevriranje.
- To je kamionu duže potrebno da se zaustavi.
- To vam više treba da ga prođete.

PAZITE NA MRTVE UGLOVE - „NO-ZONES” (NEVIDLJIVE ZONE)

Veliki kamioni imaju mrtve uglove ili nevidljive zone oko prednjeg, zadnjeg i bočnog dijela kamiona. Kamion bi čak mogao skrenuti na vas jer ove nevidljive zone otežavaju vozaču da vidi. Ne boravite u tim nevidljivim zonama. Zapamtite, ako ne možete vidjeti stražnje (bočne) retrovizore kamiona, onda vas vozač kamiona ne može vidjeti.

Preticanje

Potrebno je više vremena za preticanje velikog kamiona. Trebali biste održavati konstantnu brzinu prilikom preticanja. Provjerite možete li vidjeti kabinu kamiona u svom unutrašnjem retrovizoru prije nego što se vratite u desnu traku. Kada se vozila prerano zaustave ispred kamiona, vozač kamiona će možda morati brzo reagirati kako bi izbjegao sudar.

Kretanje unazad

Kada vozač kamiona vozi unatrag, ponekad mora privremeno blokirati ulicu kako bi manevrirao svojom prikolicom. Nikada ne idite oko kamiona koji se priprema za kretanje unazad ili se već počeo kretati unazad. Većina prikolica može potpuno sakriti predmete koji se iznenada pojave

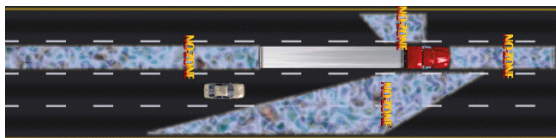
između njih i utovarnog prostora. Ako pokušate zaobići kamion, možete ući u mrtvi ugao i vozač kamiona vas ne može vidjeti.

Stražnji mrtvi uglovi

Za razliku od drugih motornih vozila, kamioni imaju duge mrtve uglove direktno iza sebe. Vozač kamiona ne može vidjeti vaše vozilo u tom položaju, a vaš vlastiti pregled saobraćaja je ozbiljno smanjen. Ako pratite kamion suviše blizu, tako uveliko povećavate šanse za stražnji sudar s kamionom. Ako ne možete vidjeti bočne retrovizore kamiona, onda vozač kamiona ne može vidjeti vas.

Bočni mrtvi uglovi

Kamioni imaju mnogo veće mrtve uglove na obje strane vozila u odnosu na putnička vozila. Kada vozite u ovim mrtvim uglovima, bez obzira koliko dugo, vozač kamiona vas ne može vidjeti. Ako vozač kamiona treba brzo promijeniti traku iz bilo kog razloga, može nastupiti ozbiljan sudar ako je vaše vozilo u mrtvom uglu vozača kamiona.

Široki zaokret

Uvijek obraćajte pažnju na pokazivače smjera na kamionu. Vozači kamiona često moraju skrenuti prvo ulijevo kako bi skrenuli udesno. Oni ne mogu vidjeti vozila direktno iza ili pored njih. Nemojte presjecati put između kamiona i ivičnjaka ili bankine na desnoj strani; to povećava mogućnost sudara.

Dijeljenje ceste sa sporim vozilima

Vozilo koje se sporo kreće, poput traktora ili druge velike poljoprivredne mašine, ne može putovati istom brzinom kao ostali učesnici saobraćaja na cesti. Oni se prepoznaju po narandžastom i crvenom trokutastom znaku postavljenom na stražnjem dijelu vozila. Ovi znakovi pomažu vozačima da

brže prepoznaju vozilo ispred sebe. Što prije identifikirate vozilo koje se sporo kreće, više vremena imate da reagirate tako što ćete smanjiti brzinu. Sporo pokretna vozila mogu napraviti široke zaokrete na neobilježenim ulazima desno ili lijevo od kolovoza. Neka poljoprivredna oprema je šira od same ceste.

Neki vagoni ili oprema se mogu ljuljati na kolovozu i možda nećete moći vidjeti vozača.

Kada sporo vozilo usporava saobraćaj, ono se može zaustaviti sa strane ceste, ako i kada je to moguće i sigurno, kako bi drugim vozilima omogućilo da bezbjedno prođu. Operateri poljoprivrednih vozila imaju pravo voziti svoja vozila na cesti. Održavajte sigurnu udaljenost iza sporo pokretnih vozila kako bi vas operater mogao

vidjeti ili da vi možete vidjeti njega, ako je moguće. Možda će biti potrebno da napravite veću udaljenost od one koju vam omogućava pravilo od četiri sekunde. Na uskim putevima dajte prvenstvo prolaza vozilima sa širokom opremom. Pored vozila koja se sporo kreću prolazite oprezno, samo ako ste sigurni i ako nema dolaznog saobraćaja. Budite strpljivi i vodite računa o mogućnosti da vozilo skrene. Sa velikim i sporim vozilima cestu dijelite oprezno. Pogledajte „[Kako voziti bezbjedno na ruralnim putevima u Vermontu.](#)”

Agresivni vozači

Agresivni vozači možda ne razmišljaju o posljedicama svojih postupaka kada voze prebrzo i pretiču kada nije sigurno. Može se desiti da ne koriste signalizaciju za promjenu trake i mogu izlaziti i ulaziti u tok saobraćaja, pratiti druga vozila preblizu te ih presijecati dok se kreću unaprijed. Sve ove radnje su nezakonite i mogu rezultirati saobraćajnim kaznama ili još gore.

Agresivni vozači također mogu vikati, trubiti i bljeskati svojim svjetlima na druge vozače.

Ako vas agresivni vozač isprijeca ili napravi neki drugi opasan manevar, ne pokušavajte se izjednačiti s njim. Ostanite pribrani. Sklonite mu se s puta. Ne izazivajte ga. Pokušaj istjerivanja pravde sa agresivnim vozačem je uvijek loša ideja.

Dijeljenje puta sa domaćim životinjama

Kada na javnom putu osoba jaše životinju ili upravlja vozilom koje vuku životinje, ona stiče sva prava vozača motornog vozila. Potrebno je da operater motornog vozila smanji brzinu kada dođe u takvu situaciju,

a možda čak i da se zaustavi kako bi se preduzele sve razumne mjere opreza, spriječilo zastrašivanje životinje/životinja te da bi se obezbijedile sigurnost i zaštita jahača/vozača. Operater motornog vozila nikada ne bi trebao koristiti sirenu ili praviti dodatnu buku motorom, posebno kada upravlja motociklom, kako ne bi uplašio životinju/životinje kada ih susretne,

slijedi ili prolazi pored njih. Koristite punu prometnu traku da potpuno zaobidete životinju i nikada se nemojte brzo vraćati u svoju traku. Kada slijedite konja s jahačem, konja koji vuče tovarna kola ili životinje u krdu, ostanite na udaljenosti od najmanje 4 sekunde. Operater motornog vozila može biti kažnjen novčanom kaznom ili zatvorom zbog nemarnog upravljanja motornim vozilom u blizini takvih životinja.

Sigurnost pri susretu s losovima i jelenima

Sudar sa losom ili jelenom može biti fatalan ne samo za životinju, već i za vozača i putnike u vozilu. Oprezna vožnja u onim područjima na autoputu koja su označena znakovima za prelazak jelena i losova može spasiti živote i spriječiti povrede. Prisustvo losova i jelena na autoputevima najvjerovatnije će se dogoditi u kasnim večernjim satima, noću i ranim jutarnjim satima. Budite oprezni kada vozite u onim satima kada jeleni i losovi imaju tendenciju da lutaju ili se hrane.

Svjetlo iz prednjih svjetala vozila može privremeno paralisati jelena tako da se ne može pomaći s putanje vozila, ili se može uputiti brzinom do 40 milja (65 km/h) na sat prema svom staništu. To znači da ako je jelen na suprotnoj strani ceste u odnosu na svoje stanište, može se okrenuti i zavrtjeti ispred vozila. Životinje putuju u parovima, tako da uvijek budite spremni i za drugu životinju u blizini.

Sudari s losovima su smrtonosniji za vozače. Los je mnogo teži od jelena - više od hiljadu funti (450 kg). Također, oni su mnogo viši od jelena, a u sudaru mogu sletjeti na vrh vozila i njegovih putnika sa silom drobljenja. Jelenske oči reflektiraju svjetla farova. Budući da su losovi viši, njihove oči možda neće reflektirati prednja svjetla vozila. Također, losovi su tamnije boje od jelena. Ove karakteristike čine losa posebno teškim za vidjeti u večernjim satima.

OPASNI USLOVI VOŽNJE

Poplave i oluje

Na nacionalnom nivou, bujične poplave su odgovorne za više smrtnih slučajeva nego bilo koji drugi vremenski događaj. Gotovo polovina ovih smrtnih slučajeva povezana je s vozilima. Oluje, mećave i drugi teški vremenski sistemi stvaraju opasne uslove za vožnju kao što su jaki vjetrovi, ograničena vidljivost, klizavi putevi i druge neočekivane opasnosti. Kada se predviđaju opasni uslovi za vožnju, najbolje je ostati kod kuće i izbjegavati nepotrebna putovanja. Međutim, ako vas uhvati oluja ili naidete na opasnu situaciju, trebali biste učiniti sljedeće:

- Smanjite brzinu. Nemojte koristiti tempomat. Ostanite na oprezu.
- Ostanite na udaljenosti većoj od četiri sekunde između vas i motornog vozila ispred.
- Budite posebno oprezni noću ili kada vozite nepoznatim cestama.
- Budite svjesni da mostovi, odvodi i putevi mogu biti isprani ili potkopani poplavnim vodama. Nemojte zaobilaziti saobraćajne barikade ili znakove „zatvorena cesta”. Poštujte sve znakove za zaobilazjenje.
- Ne vozite cestom koja je prekrivena vodom. Dubina vode nije uvijek očigledna i voda može sakriti opasnost kao što je erodirana cesta. Motori vozila će prestati da rade u vodi, a vi biste mogli ostati nasukani ili zarobljeni.
- Ako se vaše vozilo zaustavi u poplavljenom području, napustite ga što je prije moguće. Poplavne vode mogu brzo porasti i odnijeti automobil i njegove putnike. Mnogi smrtni slučajevi su rezultat pokušaja premještanja zaustavljenih vozila. Ako odlučite napustiti vozilo u poplavljenom području, poštuju te sile tekuće vode. Samo 4 inča (10 cm) vode može otežati hodanje i prikriti opasnosti koja postoji u vidokrugu.
- Vjetar može biti problem za sve vozače. Posebno je opasan za velika vozila i vozače koji vuku prikolice. Najbolje je voziti malim brzinama.
- Imajte na umu da jaki vjetrovi i jak snijeg ili led mogu prouzrokovati pad drveća i žica na kolovoz. Nikada se ne približavajte žicama koje su pale na zemlju i ne prelazite preko njih.
- Provjerite vremenske prilike i upozorenja o bujičnim poplavama koje je izdala Meteorološka služba, kao i sva upozorenja u vezi s opasnim uslovima za vožnju.
- Kada je vidljivost loša, uslijed magle, jake kiša ili snijega, koristite kratka svjetla. Ako ne možete jasno vidjeti osobe ili vozila 500 stopa (152 m) ispred, zakon zahtijeva od vozača da imaju uključene farove.

Vožnja u zimskim uslovima

Zima je najteža sezona za vožnju pa budite posebno oprezni. Ne samo da se morate boriti sa snijegom i ledom već je i dan kraći.

- Provjerite jesu li vaše kočnice, brisači vjetrobranskog stakla, odmrzivač, grijač i izduvni sistem u najboljem mogućem stanju.
- Provjerite antifriz i pripremite se za niže temperature. Provjerite je li spremnik tečnosti za vjetrobransko staklo napunjen tekućinom napravljenom za zimsku upotrebu.
- Provjerite imate li dobre gume za snijeg na sva četiri točka i montirajte ih dovoljno unaprijed. Potrudite se da vas prve snježne padavine ne zateknu bez zimskih guma. Nikada nemojte kombinirati različite tipove

guma na istom vozilu. Mnoge države dopuštaju da se gume sa metalnim klinovima koriste samo u zimskim uslovima. Uvijek provjerite jesu li gume pravilno napumpane.

- Tokom ledenih ili snježnih oluja, posebno kada se objavi preporuka za putnike, nemojte voziti osim ako je to apsolutno neophodno. Ako morate voziti, potpuno očistite led i snijeg s cijelog vozila i provjerite jesu li vaši brisači čisti od nakupina leda. Unutrašnjost vaših prozora također bi trebala biti bez vlage.
- Kada susnježica, ledena kiša ili snijeg počnu padati, crni led se može brzo formirati i možda nećete moći da ga vidite. Mostovi, rampe i nadvožnjaci će se vjerovatno prvi zamrznuti. Klizava mjesta mogu preostati i nakon što cestovne službe očiste autoceste.
- S obzirom da ćete morati voziti sporije, planirajte više vremena da stignete do odredišta. Povećajte udaljenost praćenja na više od 4 sekunde. Čak i vozila sa pogonom na sva četiri točka ili na svim točkovima nemaju dobru vuču na ledu. Sva vozila imaju poteškoća sa zaustavljanjem, prolaskom kroz krivine i promjenom trake na zimskim putevima.
- Budite posebno oprezni u blizini snježnih plugova jer ih je teško vidjeti zbog snijega koji raznose. Oni su širi od ostalih vozila i često se kreću sporije.
- Putujte danju, ne putujte sami i informirajte druge o svojoj ruti i planovima. Ostanite na glavnim cestama i izbjegavajte ići prečicama na sporednim cestama.
- Budite spremni. Predmeti koje biste trebali držati u svom vozilu uključuju sljedeće: strugač i četka za vjetrobransko staklo, mala lopata, pijesak za mačke ili obični pijesak, dodatna odjeća, hrana i voda, mobilni telefon, dodatna tekućina za pranje vjetrobranskog stakla, osnovni pribor za prvu pomoć i baterijska svjetiljka. Uvijek imajte barem pola spremnika goriva u svom vozilu.

Ako vas uhvati mećava ili se nasučete

- Skrenite sa autoputa. Uključite svjetla za opasnost i objesite zastavu za pomoć na kvaku na vratima, antenu ili prozor.
- Ostanite u svom vozilu gdje je najvjerovatnije da vas spasioci pronađu. Ne krećite pješke osim ako u blizini vidite zgradu gdje znate da se možete skloniti. Budite oprezni: udaljenosti su iskrivljene zbog rasipanja snijega. Zgrada vam se može učiniti blizu, ali zapravo je predaleko da bi se do nje hodalo po dubokom snijegu.
- Uključite motor i grijač na oko 10 minuta svaki sat da se zagrijete. Kada je motor uključen, lagano otvorite prozor niz vjetar kako biste osigurali ventilaciju. Da biste se zaštitili od mogućeg trovanja ugljičnim monoksidom, potrebno je povremeno očistiti snijeg sa izduvne cijevi.
- Radite vježbe kako biste održali tjelesnu toplotu, ali ne pretjerujte. U ekstremno hladnim uslovima, koristite putne karte, presvlake za sjedala i podne prostirke za izolaciju. Skupite se s ostalim putnicima i upotrijebite kaput kao pokrivač.
- Naizmjenično spavajte. Jedna osoba bi uvijek trebala biti budna kako bi mogla spaziti spasilačke ekipe.
- Pijte tečnost kako biste izbjegli dehidraciju. Međutim, nemojte piti alkohol.
- Pazite da uzalud ne trošite bateriju. Uravnotežite potrebe za električnom energijom sa snabdijevanjem: korištenje svjetla, grijanja i radio uređaja.
- Uključite unutrašnje svjetlo noću kako bi vas radne ekipe ili spasioci mogli vidjeti.
- Ako ste nasukani u udaljenom području, ugazite oblik velikih štampanih na otvorenom prostoru i napišite HELP ili SOS, i obložite ih kamenjem ili granama drveća kako biste privukli pažnju spasilačkog osoblja koje možda pretražuje područje avionom.

Proklizavanje

Većina proklizavanja se dogodi zato što vozač ne uspije reagirati na vrijeme kako bi prilagodio brzinu vozila uslovima na putu i u saobraćaju. Ovi uslovi mogu uključivati snijeg, led, kišu, zemlju/šljunak i mokro lišće. Nemojte koristiti tempomat u ovim situacijama. U vozilu sa stražnjim pogonom obično možete osjetiti gubitak vuče ili početak proklizavanja. Međutim, možda neće biti takvog upozorenja u vozilu koje ima pogon na prednjim točkovima. Pogoni na prednje točkove bolje se nose sa snijegom, ali nemaju besprijekornu vuču i proklizavanja se mogu dogoditi neočekivano. Nemojte dopustiti da bolji osjećaj i upravljanje vozilom s prednjim pogonom dovedu do toga da vozite brže nego što biste trebali.

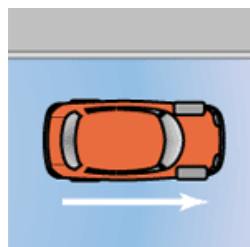
Kako izbjeći proklizavanje

Na cestama koje mogu biti klizave trebali biste voziti sporije. Ne pravite nagle promjene brzine ili smjera. Da biste usporili na klizavom putu, trebate skinuti nogu s papučice gasa kako biste smanjili brzinu i tako lakše kontrolirali vozilo. Ako trebate još više usporiti, nježno „pritisnite” kočnicu sporim, stabilnim pritiskom. Pustite točkove da se nastave kotrljati. Ako se počnu zaključavati, otpustite papučicu kočnice. Kako usporavate, također može biti korisno da pređete u niži stupanj prenosa. Ako vaše vozilo ima sistem protiv blokiranja kočnica, koristite stabilan pritisak na kočnice, nemojte ih pumpati! Slijedite uputstva iz korisničkog priručnika.

Kako kontrolirati vozilo koje je počelo klizati

Najbolji način da se regulira proklizavanje je isti za vozila sa prednjim i stražnjim pogonom:

- Nemojte pritiskati kočnicu, to će samo pogoršati proklizavanje.
- Upravlajte u smjeru u kojem želite da vozilo ide.
- Možda ćete morati da okrenete volan lijevo i desno nekoliko puta kako bi vaše vozilo ponovo bilo pod kontrolom.

NAPOMENA: Unapređenja u vozilima, poput kontrole stabilnosti, također vam mogu pomoći da upravljate vozilom, ali ne mogu zamijeniti oprez vozača. Vozila sa pogonom na sva četiri točka i pogonom na svim točkovima imaju bolju trakciju na snijegu, ali ne i na ledu. Nemojte da vas ponese samopouzdanje kada koristite ova vozila.

Bez obzira koju vrstu vozila imate, dobro je otići na prazan parking i ustanoviti kako se vaše vozilo ponaša na zaleđenim ili snježnim površinama.

Sistem protiv blokiranja kočnica (ABS sistem)

Sistem protiv blokiranja kočnica predstavlja važan napredak na polju sigurnosti. On vam omogućava da kočite i upravljate u isto vrijeme. U papučici kočnice ćete čuti buku i osjetiti vibraciju. Nemojte pumpati

kočnicu niti skinuti stopalo s papučice kočnice jer će se isključiti sistem protiv blokiranja.

U korisničkom priručniku ćete pronaći informaciju o tome ima li vozilo ABS sistem. Također, ABS svjetlo upozorenja će se nakratko prikazati na vašoj instrument tabli kada pokrenete vozilo.

Napomena: Ako ABS svjetlo ostane upaljeno nakon što počnete voziti, ABS sistem vašeg vozila ne radi. Međutim, vozilo još uvijek ima kočnice.

Smanjena vidljivost

Dnevna vožnja

Studije su pokazale da vožnja sa upaljenim kratkim svjetlima tokom dana smanjuje rizik od frontalnih sudara za više od 20%. Proizvođači automobila su instalirali dnevna svjetla na mnoga vozila. Ova svjetla se pale automatski i ne treba ih miješati s prednjim svjetlima. Dnevna svjetla i prednja svjetla mogu pomoći drugim vozačima da vide vaše vozilo tokom dana. Zapamtite, kada snijeg, kiša i magla ograničavaju vidljivost, morate upaliti prednja svjetla. Najbolja praksa je da uvijek vozite s barem upaljenim kratkim svjetlima, čak i danju.

Napomena: Parkirna svjetla se smiju koristiti samo kada je vaše vozilo parkirano.

Noćna vožnja

Opasnije je voziti noću nego danju jer noću ne možete vidjeti tako daleko ispred sebe. Zakon zahtijeva da prednja svjetla na vozilima koriste pola sata nakon zalaska sunca do pola sata prije izlaska sunca. Obavezno upalite prednja svjetla jer vam dnevna svjetla mogu stvoriti iluziju da su vam prednja svjetla upaljena.

Uvijek morate biti u mogućnosti vidjeti 4 sekunde unaprijed. Kada vozite noću, brzinom od 40 milja na sat (oko 65 km/h), sa kratkim svjetlima, vi „prestižete svoja prednja svjetla“. To znači da ne možete vidjeti dovoljno daleko ispred sebe da biste se zaustavili u području koje možete vidjeti, i možda nećete moći izbjeći sudar.

PRAVILNO KORISTITE DUGA I KRATKA PREDNJA SVJETLA

Koristite duga svjetla kada vozite na otvorenom sa nekoliko drugih vozila. Čak i sa dugim svjetlima, brzina mora biti manja nego danju.

Uvijek koristite kratka svjetla kada se približavate drugim vozilima ili pješacima kako ne biste zaslijepili vozača ili pješaka. Također koristite kratka svjetla kada vozite u područjima s uličnim svjetlima ili maglom i kada slijedite drugo vozilo.

Ljubazni vozači prigušuju prednja svjetla

Kada vozite motorno vozilo noću, trebali biste odmah prigušiti prednja svjetla kada susretnete ili pratite drugo vozilo

Približavanje farovima

Ako pogledate direktno u dolazna svjetla, ona vas mogu zaslijepiti na nekoliko sekundi. Da biste izbjegli privremeno zaslijepljenje, trebali biste gledati naprijed prema desnom rubu

ceste dok ne prođu jaka svjetla i vaš vid se vrati u normalu. Ova praksa će vam također pomoći da uočite bicikliste ili pješake koji mogu biti blizu ivice ceste.

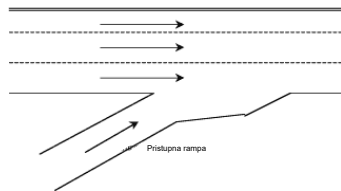
MEĐUDRŽAVNA VOŽNJA

Međunarodne ceste su višetračne, podijeljene ceste projektovane za brza putovanja. U raznim područjima poznate su kao brzi putevi, prioritetni putevi, okretišta, ceste s naplatom cestarine, autoputevi s ograničenim pristupom ili autoputevi bez plaćanja cestarine. Neke su besplatne, a za neke je potrebno platiti cestarinu.

Svi oni imaju nekoliko važnih prednosti. To su višetračne ceste sa kontroliranim pristupom na kojima možete voziti vrlo duge udaljenosti bez prekida. Ovi putevi su projektovani za brže i sigurnije putovanje. Važno je da ih naučite pravilno koristiti.

Trake za promjenu brzine (ubrzanje i usporavanje)

Postoje trake koje se protežu duž međunarodne ceste na manjim udaljenostima, a koje povezuju ulazne ili izlazne rampe (puteve) sa međudržavnim putem. One su namijenjene za vozila koja ubrzavaju ili usporavaju prilikom ulaska ili izlaska iz saobraćajnih traka.

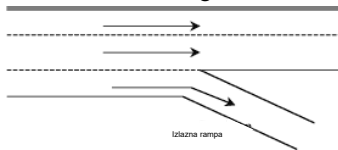

Ulazna rampa

Ovo je kratka jednosmjerna cesta koja vodi na međudržavni put. Morate pažljivo pogledati da biste se uključili u brzi saobraćaj. Ulazna rampa vas vodi do trake za ubrzanje gdje se vozila kreću brzinama dozvoljenim na međudržavnim cestama. Ostanite desno, signalizirajte da skrećete lijevo, ubrzajte, provjerite mrtvi ugao preko lijevog ramena i promijenite traku kada to bude sigurno. Vozač koji ulazi u saobraćaj mora propustiti vozače koji su već na međudržavnom putu.

Izlazna rampa

Ovo je kratka jednosmjerna cesta koja povezuje međudržavnu cestu sa drugom cestom i omogućava isključenje pri sigurnoj brzini. Kada napuštate međudržavnu cestu Trebate signalizirati promjenu trake, preći na traku za usporavanje koja je najbliža izlazu, i usporiti do izlazne brzine koja je istaknuta.

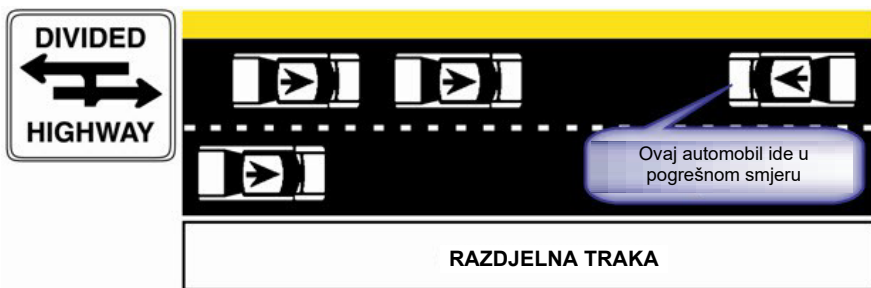

Sigurna vožnja na međudržavnom putu

1. Uvijek pažljivo pratite šta se događa oko vas i često provjeravajte retrovizore.
2. Nemojte voziti preblizu drugim vozilima. Najlakši način da utvrdite jeste li na sigurnoj udaljenosti od vozila ispred vas je da koristite pravilo udaljenosti 4 sekunde. Ako je cesta mokra ili klizava, trebat će vam dodatni prostor.
3. Neka drugi vozači znaju što ćete učiniti prije nego što to učinite. Nikada ne usporavajte i ne mijenjajte traku iznenada. Opasno je često mijenjati traku.
4. Prije promjene trake ili preticanja, provjerite retrovizore, signalizirajte i provjerite mrtve uglove u smjeru u kojem se namjeravate kretati.

5. Nikad se ne zaustavljajte u saobraćajnoj traci. Zaustavljanje na međudržavnom putu je nezakonito, osim ako nije hitno. Ako morate stati zbog hitnog slučaja, pomaknite se u zaustavnu traku i što bliže desnoj ivici ceste. Ako vam je potrebna pomoć, podignite haubu vozila, zavežite bijelu krpu na vozilu i ostanite u vozilu.
6. Trebate voziti u desnoj traci osim ako ne zaobilazite drugo vozilo ili vam znak pokazuje da uradite drugačije.
7. Ne vozite kada ste umorni. Umorni vozači su glavni uzrok sudara na međudržavnim putevima. Ako se umorite, važno je da se zaustavite i odmorite na sigurnom mjestu što je prije moguće.
8. Zaledene i snijegom prekrivene međudržavne ceste i njihove rampe mogu biti vrlo opasne. Ne zaboravite usporiti i voziti oprezno. Također, mostovi i nadvožnjaci mogu biti klizaviji od glavne ceste.
9. Ako propustite izlaznu rampu, nikada se ne zaustavljajte i ne vraćajte. Također, nikada ne koristite okretnicu za hitne slučajeve. Te okretnice su namijenjene samo za vozila za hitne slučajeve i održavanje. Idite na sljedeći izlaz.
10. Nikada nemojte koristiti tempomat ako padaju kiša, snijeg ili ako se spustila magla ili se formirao led.
11. Kada se približavate bilo kom policijskom vozilu, vozilu za hitne slučajeve ili popravke sa treperećim svjetlom na bočnoj strani ceste, usporite. Zakon nalaže da morate nastaviti vožnju s oprezom i promijeniti traku dalje od vozila hitne pomoći, čim to bude sigurno. Ako niste u mogućnosti da promijenite traku, morate usporiti na 20 mph (32 km/h) ispod ograničenja brzine kako biste prošli pored zaustavljenih vozila.

Šta znači ako je, dok vozite na podijeljenom autoputu, ivica autoputa sa vaše desne strane obojena žutom bojom? Idete u POGREŠNOM SMJERU na podijeljenom autoputu ili međudržavnoj cesti. Na podijeljenom autoputu linija sa vaše desne strane treba biti bijela.

PRETICANJE

Kada se približavate drugom vozilu ili biciklu straga i želite ga proći, provjerite jeste li dovoljno udaljeni da biste ga sigurno zaobišli. Signalizirajte skretanje lijevo da biste obavijestili druge vozače da izlazite, pogledajte unazad da provjerite ima li nekog ko vas pretiče (pogledajte u retrovizore i preko lijevog ramena da provjerite mrtvi ugao), promijenite traku i prođite lijevo. Noću će možda biti potrebno zatreperti prednjim svjetlima, kratka-duga-kratka, kako biste upozorili vozača ispred vas da namjeravate proći.

Ako pretičete dok vučete prikolicu, posebno vodite računa da budete daleko ispred vozila ili bicikla koje pretičete prije nego što se vratite u njegovu traku.

Kada vučete široki teret ili vozite motorno vozilo koje je šire od standardnog, posebno vodite računa kada pretičete bilo kog drugog vozača ili biciklistu.

Pretičite vozila i bicikle s lijeve strane. Ostavite najmanje četiri stope (1,2 m) slobodnog prostora između vašeg vozila i bilo kog vozila ili bicikla koje pretičete. Trebate otići dovoljno daleko ispred motornog vozila ili bicikla koje ste pretekli, tako da možete vidjeti cijeli prednji dio motornog vozila ili bicikliste u svom unutrašnjem retrovizoru. Tada dajte signal za skretanje udesno, provjerite desni mrtvi ugao preko ramena i vratite se na desnu stranu ceste. Kada vas pretiče drugo vozilo, trebate malo usporiti i držati se desno. Tako će drugi vozač imati sigurniji prolaz pored vas.

Vozač može preći desno u odnosu na drugo vozilo na cesti sa više traka. Na putevima koji nisu višetraci, vozač može proći desno od vozila ili bicikla koje skreće ili se priprema za skretanje lijevo, ako ima mjesta za siguran prolaz. Motorno vozilo se ni u kom slučaju ne smije preticati silazeći sa kolovoza ili glavnog dijela ceste.

NE PRETIČITE NA OVIM LOKACIJAMA

- Uzbrdice
- Krivine
- Željezničke pruge
- Raskrsnice
- Ako vidite oznaku „promjena smjera ispred“

OSLABLJENA SPOSOBNOST UPRAVLJANJA VOZILOM

Dok većina vozača pomisli na alkohol kada čuju izraz „oslabljena sposobnost vožnje“, alkohol nije jedini koji može oslabiti sposobnosti vozača za upravljanje vozilom. Lijekovi, čak i oni koji se izdaju na recept i bez recepta, mogu ozbiljno uticati na vašu sposobnost da upravljate vozilom na siguran način. Vožnja u pospanom stanju također može uticati na vašu sposobnost upravljanja vozilom i može biti vrlo opasna.

Alkohol i druge supstance

Vozač u pijanom stanju je uzrok broj jedan fatalnih saobraćajnih nesreća. U prosjeku, svakih 40 minuta neko pogine od vozača u alkoholiziranom stanju.

Protivzakonito je voziti pod uticajem alkohola ili drugih supstanci. Vozači koji su pili ili koristili druge supstance nemaju dobru kontrolu nad sobom i nad vozilom te su opasni po sebe i druge. Zakon savezne države Vermont nalaže da kada je koncentracija alkohola u krvi osobe (BAC) 0,08 ili više, on/ona je „pod uticajem“ ili je „oslabljenih sposobnosti“. Važno je zapamtiti da je osoba oslabljenih sposobnosti čak i kada joj je koncentracija alkohola u krvi ispod 0,08. Čak i jedno piće

narušava vašu moć rasuđivanja.

Osobe mlađe od 21 godinu koje upravljaju vozilom sa koncentracijom alkohola od 0,02 ili više mogu zaraditi saobraćajnu prekršajnu kaznu. Vozačka dozvola će biti suspendirana, a vozač mora završiti program edukacije o vožnji u alkoholiziranom stanju o svom trošku.

Kako alkohol utiče na vozačke vještine?

Alkohol je droga; on može i on će sigurno uticati na vašu vožnju. Kada konzumirate alkohol, možete donositi pogrešne odluke. Može vam se činiti da vam alkohol daje energiju, ali to nije tačno. On utiče na vaš misaoni proces. U stvari, alkohol je depresiv koji će na vas uticati na sljedeće načine:

- **Rasudivanje**- Možda više nećete moći da donosite ispravne odluke u vezi sa vožnjom. Mislit ćete da ste dobro, ali nećete biti svjesni rizika koji preuzimate.
- **Vid** - Vaš ukupni vid može biti znatno oslabljen.
- **Koncentracija** - Vaš um luta i ne možete se koncentrirati.
- **Razumijevanje** - Vaše razumijevanje situacije oko vas će biti oslabljeno. Možda nećete shvatiti šta radite.
- **Osjećaji (čula)** - Vaša čula su umrtvljena; ne osjećate brzinu pa nećete shvatiti da možda prebrzo vozite.
- **Vrijeme reakcije** - Trebat će vam više vremena da reagirate i prebacite stopalo sa papučiće gasa na kočnicu. Ova usporena reakcija može biti razlog zbog koga umjesto da bezbjedno stignete na odredište, možda ne stignete uopšte.

Vrijeme je jedini način da se smanji uticaj alkohola. Ispijanje kafe, tuširanje hladnom vodom ili trčanje unaokolo neće otrijezniti osobu. Potrebno je najmanje sat vremena po jednom piću da se uticaj alkohola eliminiira iz vašeg tijela. To znači da ćete možda morati da sačekate nekoliko sati da se smanji uticaj alkohola kako biste mogli sigurno voziti.

Ostali lijekovi

Vožnja nakon uzimanja drugih lijekova ili narkotika (čak i na recept i bez recepta) može biti jednako smrtonosna kao i alkohol, čak i više za neke osobe. Zbog lijekova možete postati pospani što će vas spriječiti da ispravno razmišljate ili djelujete. Ako se tako osjećate dok upravljate vozilom, pripremate se za smrt na autoputu. Ponavljamo, vrijeme je jedini način da se smanje posljedice uzimanja bilo kog lijeka ili narkotika.

Ako ste osuđeni zbog vožnju pod uticajem alkohola ili vožnje nakon uzimanja droge, vaša dozvola će biti suspendirana. Morate platiti veliku kaznu, odvjetničke naknade, kurs edukacije o alkoholu, možete otići u zatvor, a vaše osiguranje će se povećati.

Vermont ima zakon o „implicitnom pristanku”. To znači da kada osoba dobije dozvolu, ta osoba pristaje reći „da” kada se od nje traži da se testira kako bi se utvrdilo koliko alkohola ili drugih droga ima u svom tijelu. Policajac može zatražiti od vozača da se testira ako smatra da je vozač pod uticajem alkohola ili drugih droga. Ako vozač odbije, izgubit će vozačku dozvolu na najmanje šest (6) mjeseci.

NAPOMENA: U Vermontu postoji administrativni proces suspenzije, što znači da možete izgubiti dozvolu kroz građanski postupak prije kazne za vožnju pod uticajem alkohola.

RAZMISLITE PRIJE NEGO ŠTO POPIJETE!

Ako ćete piti, napravite plan prije nego što počnete

- Neka vas vozi određena osoba koja neće piti. Taj vozač treba pristati da ne pije i ne koristi druge droge, te da bezbjedno odveze ostale kućama.
- Nazovite roditelja ili drugu odgovornu osobu da dogovorite sigurnu vožnju kući.

- Dogovorite se da noćite na mjestu gdje se nalazite, ako je to bezbjedno.
- Slušajte svoje prijatelje. Ako vas upozore da ne vozite, ozbiljno shvatite njihovu zabrinutost.
- Prije nego što počnete piti, dajte ključeve svog vozila prijatelju koji ne pije i koji vam neće dopustiti da vozite ako popijete.

Vrijeme je jedini način da se smanji uticaj alkohola. Potrebno je najmanje sat vremena po piću da se alkohol i njegovi efekti eliminiraju iz vašeg tijela. To znači da ćete možda morati sačekati nekoliko sati da se uticaj alkohola smanji kako biste mogli sigurno voziti. Pijenje kave, tuširanje, vježbanje, itd. ne može smanjiti rezultat vašeg alkotesta (BAC) ni učinke alkohola.

Udruženje medicinskih sestara za hitne slučajeve u Vermontu (ENCARE) sponzorira

postavljanje znakova na lokacijama fatalnih nesreća povezanih s alkoholom. Kada vidite jedan od ovih znakova, to znači da je neko na toj lokaciji poginuo zbog pijanog vozača.

Ako ste zabrinuti zbog svog konzumiranja alkohola, kontaktirajte [VT Helplink](#). VT Helplink je besplatna i povjerljiva usluga podrške i upućivanja za osobe sa problemima zlorabotrebne alkohola i droga, koju pruža Ministarstvo zdravlja Vermonta. Brižan, obučeni stručnjak pomoći će vama ili vašoj voljenoj osobi da napravite korak prema oporavku.

Posjetite VTHelplink.org ili nazovite [802-565-LINK](tel:802-565-LINK) (ili besplatni broj [833-565-LINK](tel:833-565-LINK))

Vožnja u pospanom stanju

Svake godine se dogode mnoge nesreće jer vozač zaspi za volanom. Takva situacija može dovesti do frontalnog sudara s drugim vozilom, stablom ili drugim objektom uz cestu. Pospani vozači mogu voziti tako loše da može izgledati kao da su pijani.

Neki znakovi vožnje u pospanom stanju su:

- Imate problema da se fokusirate ili držite oči otvorene
- Neprestano zijevate
- Ne sjećate se nekoliko posljednjih kilometara koje ste prešli
- Izlazite iz trake za vožnju
- Ne primjećujete saobraćajne znakove

Osobe koji su najviše izložene riziku od pospane vožnje su one osobe koji voze iako nisu spavale dovoljan broj sati. Ovo se često dešava mladim ljudima, smjenskim radnicima i osobama koje ostaju dosta dugo na poslu. Ovo također obuhvata i osobe koje imaju poremećaj spavanja, bez obzira jesu li to shvatile ili nisu. Vozači mogu znati da su umorni, ali vjeruju da mogu ostati budni. Nažalost, umjesto da ostanu budni, mogu zaspati i sudariti se.

Izbjegavajte vožnju kada ste pospani. Ako postanete pospani dok ste na putu, pronađite sigurno mjesto da se zaustavite. Otvaranje prozora radi svježeg zraka i uključivanje radija neće vas držati budnim. U stvari, čim počnete pokušavati da pronađete način da ostanete budni, to bi vam trebao biti siguran znak da morate stati i odmoriti se.

VOŽNJA U RASTRESENOM STANJU

Studije pokazuju da sve što vam skreće pažnju sa vožnje može dovesti do sudara.

Bez obzira na vrstu smetnje, vozači koji su rastreseni pokazuju istu osnovnu vrstu ponašanja. Smetnje uzrokuju da vozači sporije reaguju na saobraćajne uslove ili događaje, poput zaustavljanja vozila radi skretanja ulijevo ili izlazak sa sporedne ceste.

Rastreseni vozači češće ne prepoznaju moguće opasnosti poput pješaka, biciklista ili krhotine na cesti. Rastreseni vozači također smanjuju svoju „marginu sigurnosti”, radi čega preuzimaju rizik koji inače ne bi preuzeli, poput skretanja lijevo ispred dolaznog saobraćaja. Nepažnja i nepoštovanje prednosti su najčešći postupci vozača koji doprinose udesima između pješaka, biciklista i motornih vozila u Vermontu.

Suočavanje sa smetnjama

- Unaprijed programirajte svoje omiljene radio stanice radi lakšeg pristupa i neka jačina zvuka bude takva da možete čuti dešavanja van svog vozila, kao što su sirena, truba ili zvižduk vlaka.
- Odredite putnika na prednjem sjedištu koji će vam biti „kopilot”, umjesto da petljate sa mapama ili navigacijskim sistemima. Ako vozite sami, mapirajte odredišta unaprijed.
- Izbjegavajte jesti i piti dok vozite. Provjerite jesu li svi prehrambeni artikli pričvršćeni i može li se piće stabilno spustiti u držače za čaše.
- Ne potcjenjujte u kojoj mjeri vas djeca mogu ometati u vozilu. Naučite ih koliko je važno da se dobro ponašaju dok su u vozilu.
- Napravite pauzu ako „odlutate u mislima” tokom vožnje.
- Ne zaboravite se fokusirati na vožnju i potrudite se da vas ne ometaju osobe ili predmeti unutar i van vašeg vozila.
- Kući obavite sve poslove u vezi lične higijene i dotjerivanja, ne radite to u vozilu.
- Kućni ljubimci vas mogu ometati u vožnji i trebali bi biti u nosiljci, a ne u krilu ili tako da se mogu slobodno kretati.
- Pušenje je vrsta ometanja. Izbjegavajte pušiti tokom vožnje.

Suočavanje s emocijama

Emocije utiču na sigurnu vožnju. Možda nećete moći dobro voziti ako ste pretjerano zabrinuti, uzbuđeni, uplašeni, ljuti ili depresivni.

Dajte sebi vremena da se smirite. Šetnja vam može goditi.

Planirajte unaprijed. Ostavite nešto dodatnog vremena za vožnju do cilja. Krenite nekoliko minuta ranije. Ako imate dovoljno vremena, manje je vjerovatno da ćete voziti prebrzo, prekršiti zakon ili se sudariti.

Mobilni telefoni i drugi elektronski uređaji

- Protivzakonito je da vozači čitaju ili šalju poruke tokom vožnje.
- Protivzakonito je da vozači koriste prenosni elektronski uređaj dok upravljaju motornim vozilom na javnom autoputu u Vermontu, čak ni u vozilu koje miruje.
- Osoba koja prekrši ovaj zakon bit će kažnjena novčanom kaznom od najmanje 100,00 USD i najviše 200,00 USD za prvi prekršaj, te najmanje 250,00 USD i najviše 500,00 USD za drugi i svaki sljedeći prekršaj.
- Osoba koja bude kažnjena radi kršenja ovog odjeljka zbog vožnje u pravilno označenoj radnoj zoni u kojoj se nalazi osoblje koje radi na građevini, održavanju ili komunalnoj infrastrukturi, dobija dva kaznena boda u vozački dosije za prvu kaznu i pet bodova za drugu ili svaku sljedeću kaznu.
- Shvatite da vožnja zahtijeva vašu punu pažnju.
- Ako morate uputiti poziv, zamolite saputnika da pozove umjesto vas ili se zaustavite na sigurnom mjestu prije nego što pozovete.

- Ne javljajte se na mobilni telefon. Neka pozivalac ostavi poruku, a vi uzvratite pozive kada se zaustavite na sigurnoj lokaciji.
- Pričvrstite telefon dok ste u vozilu kako ne bi postao projektil u sudaru.

TEST (VJEŠTINA) NA CESTI

Kada budete polagali test da biste dobili dozvolu za vožnju cestom, ispitivača će zanimati možete li voziti motorno vozilo na siguran, uljudan i ispravan način. Također morate pokazati da razumijete pravila ponašanja na cesti te da ih se možete pridržavati.

Zaustavljanje i kretanje na uzbrdici

Kada budete polagali test na cesti, ispitivač će od vas tražiti da se zaustavite na uzbrdici i da krenete iz te pozicije. Reći će vam da se odvezete na desnu stranu ceste, zatim da se zaustavite i aktivirate parkirnu kočnicu / kočnicu za slučaj nužde i prebacite vozilo u neutralni položaj. Vodite računa da date ispravnu signalizaciju kako bi ostali učesnici u saobraćaju shvatili šta radite. Parkirna/kočnica za slučaj nužde mora spriječiti vozilo da se kotrlja unatrag.

Prije nego što krenete uzbrdo, ubacite vozilo u brzinu. Signalizirajte da idete lijevo. Provjerite retrovizore i lijevi mrtvi ugao kako biste bili sigurni da nema saobraćaja. Lagano dodavajte gas dok ne osjetite da se vozilo želi pokrenuti, a zatim otpustite parkirnu kočnicu kako biste spriječili bilo kakvo kotrljanje unatrag, te pogledajte još jednom preko lijevog ramena prije nego što izađete na cestu. Vozilo bi se trebalo kretati uzbrdo bez kotrljanja unatrag.

NAPOMENA: Možda ćete nekada morati da se zaustavite na uzbrdici zbog znaka stop, semafora ili iznenadne situacije, poput psa koji pretrčava ulicu. Da se vozilo ne bi vraćalo unazad prilikom startanja na uzbrdici, vozač može koristiti bilo koju od sljedećih tehnika:

- Brzo prebacite stopalo sa kočnice na gas.
- Aktivirajte parkirnu/kočnicu za slučaj nužde. Premjestite desnu nogu na gas. Lagano pritisnite gas i pažljivo otpustite parkirnu kočnicu da se nastavite kretati uzbrdo.

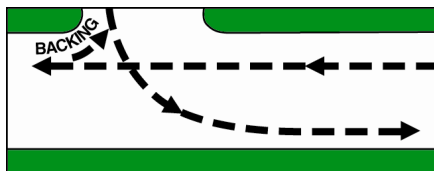
NAPOMENA: Kada vozite nizbrdo, ne biste trebali voziti s kvačilom pritisnutim do poda ili mjenjačem u neutralnom položaju.

Okretanje

Kada polažete vozački ispit, od vas će se tražiti da izvedete sljedeću proceduru za okretanje, koristeći sporednu ulicu.

1. Kako se približavate sporednoj ulici s vaše desne strane, prema uputama ispitivača, smanjite brzinu i provjerite saobraćaj u svim smjerovima. Uključite svjetlo smjera kako bi drugi vozači znali šta namjeravate.

Prođite malo sporednu ulicu i zaustavite se na oko 18 inča (20 cm) od ivičnjaka ili ruba ceste. Prebacite u rikverc. Provjerite saobraćaj u svim smjerovima prije nego što krenete unazad. Obavezno provjerite mrtve uglove.

2. Kada je sporedna ulica slobodna, polako se vratite u nju. Pazite da ostanete na svojoj strani ulice. Gledajte uglavnom kroz stražnji prozor dok se vraćate unazad. Prestanite se kretati unazad kada je vaše vozilo skroz ušlo u sporednu ulicu iza pješačkog prelaza ili stop linije.

3. Prije nego što se vratite na glavnu ulicu, signalizirajte lijevo i prebacite u brzinu. Kada nema dolaznih vozila, napravite pravilno skretanje lijevo da biste završili okretanje.

Uvijek gledajte iza sebe i polako pomjerajte vozilo unazad. Nikad ne idite unazad u raskrsnici. Zapamtite, kada vozite unazad, odgovorni ste za saobraćaj u svim smjerovima!

Napomena: Postoji nekoliko drugih opcija za okretanje vozila. Izbor koji napravite zavisi od uslova u saobraćaju i o tome je li to zakonito ili ne. Najsigurnija opcija je da obidete oko bloka ili se okrenete na parkingu.

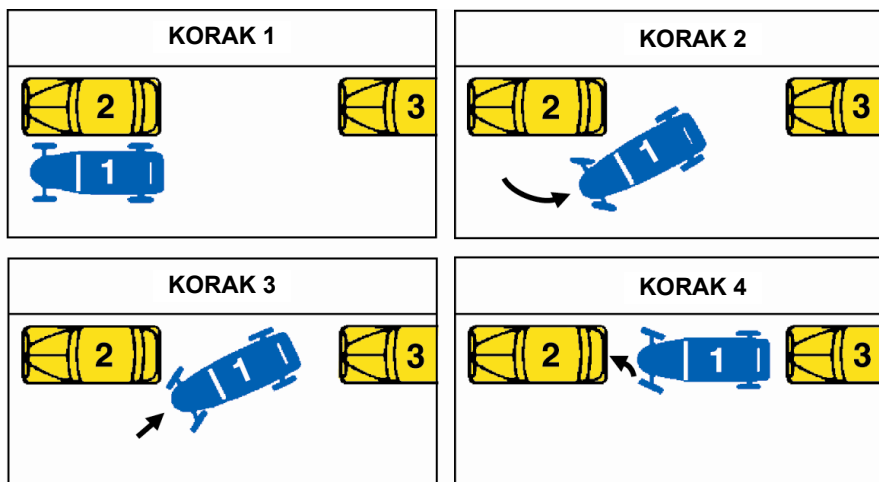
Paralelno parkiranje

Kada budete polagali test na cesti, morat ćete paralelno parkirati.

Ulazak na parkirno mjesto

Kada se približavate parkirnom mjestu, provjerite retrovizor i signalizirajte desno. Zaustavite se pored vozila ispred parking mjesta, na udaljenosti od dvije do tri stope (0,5-1,0 m). Prebacite u rikverc. Prije nego što se vratite unatrag, provjerite u svakom smjeru ima li saobraćaja i pješaka. Pogledajte preko lijevog ramena da provjerite mrtvi ugao.

Koristeći slike ispod kao smjernice, manevrirajte vozilom. Postoji nekoliko načina da ovo postignete. Za svaki je potrebno okrenuti puni volan desno i puni volan lijevo gledajući kroz stražnji prozor dok se polako vraćate unazad. Polako se pomjerite naprijed da centrirate vozilo u prostoru.

Izlazak sa parking mjesta

Ako je potrebno, pomjerite vozilo unazad u položaj iz kojeg se možete ponovo uključiti u saobraćajnu traku u jednom pokretu. Signalizirajte lijevo, pogledajte svuda oko sebe da li ima vozila, biciklista i pješaka (provjerite unutrašnji retrovizor i bočne retrovizore, i pogledajte preko lijevog ramena u mrtvi ugao). Kad je slobodno, pažljivo izvezite vozilo. Uđite na cestu polako, pazite da ostanete na svojoj strani.

Napomena: Kada budete polagali vožnju na cesti, možda ćete morati paralelno parkirati kada se drugo vozilo nalazi samo sprijeda. Vodite računa da se pridržavate iste procedure.

UDES I

Loše odluke koje donose vozači uzrokuju većinu udesa. Neki primjeri su:

1. Prebrza vožnja za uslove na cesti.
2. Ne obraćanje pažnje na svoju vožnju.
3. Približavanje motornom vozilu ispred.
4. Vožnja preko središnje linije.
5. Neustupanje prednosti prolaza.
6. Vožnja nakon konzumiranja alkohola ili narkotika.
7. Preticanje u nesigurnim uslovima.
8. Neprovojeravanje retrovizora i mrtvih uglova.

Šta učiniti nakon udesa

Vozač koji je učestvovao u udesu je obavezan po zakonu da se zaustavi i pruži pomoć koja je razumna u toj situaciji. Često su osobe koje su uključene u nesreću zbunjene i uznemirene, stoga budite spremni na te okolnosti udesa. Korisno je pogledati korake koje treba preduzeti na mjestu udesa.

1. Ako je moguće, premjestite vozila koja su učestvovala u udesu iz prometnih traka na bankinu. To će smanjiti šansu da se neko drugi sudari sa tim vozilima, uzrokujući dodatnu štetu i ozljede.
2. Ako je neko povrijeđen, nazovite 911. Ostavite povrijeđenu osobu gdje je. Možete više povrijediti tu osobu pomjerajući je u pogrešnom smjeru. Nastojte da ta osoba bude utopljena i da miruje.
3. Policajac će reagirati na poziv 911 i pregledat će mjesto nesreće. Policajac može prikupljati činjenice o tome šta se dogodilo. Policija se neće zauzimati ni za jednu stranu uključenu u udes. Morat ćete policajcu pokazati svoju dozvolu, dokaz o važećoj registraciji i polisu osiguranja. Također morate pokazati svoju dozvolu svakome ko je povrijeđen ili čija je imovina oštećena.
4. Ako udarite u parkirano vozilo i prouzrokuje štetu, a ne možete pronaći vlasnika, morate napisati svoje ime, adresu i broj telefona i ostaviti ga unutar vozila ili na njemu. Tako će vlasnik znati koga da kontaktira.
5. Ako je bilo koja osoba povrijeđena ili ako je šteta veća od 3.000 USD, morate napraviti pismeni izvještaj Državnoj agenciji za motorna vozila od 72 sata. Izvještaji o nesrećama pomažu državi da poboljša puteve.

Izvještaji o udesu

Izvještaj o udesu u Vermontu možete dobiti u bilo kojoj policijskoj upravi Vermonta ili tako što ćete se obratiti Državnoj agenciji za motorna vozila, 120 State Street, Montpelier, VT 05603, telefonom na 802.828.2000, na internetu ili uredu DMV-a. Ovo su neke stvari koje biste trebali pažljivo zabilježiti ako doživite udes.

1. Tačno mjesto gdje se udes desio.

2. Ako ste u gradu, zabilježite nazive ulica, ako se nesreća dogodila na raskrsnici, ili broj kuće koja je najbliža mjestu udesa.
  3. Izvan grada je teže identificirati lokacije, ali su jednako važne.
  4. Saznajte ime najbližeg grada, broj rute ili naziv ceste na kojoj se nalazite te naziv najbliže raskrsnice i njenu udaljenost. Obratite pažnju na to koliko je udes udaljen od nečeg poput telefonskog stuba (ako ima broj), kraja mosta, farme, željezničkog prelaza ili najbliži broj međudržavne ceste.
  5. Oznake milja se mogu koristiti kako bi se odredila tačna lokacija mjesta nesreće. Koristite ove informacije kako biste pomogli policiji kada budete prijavljivali nesreću.
  6. Vrijeme udesa.
  7. Objasnite kakva je šteta nastala.
  8. Objasnite koje su povrede zadobijene u nesreći.
  9. Nabavite ime, adresu, dozvolu i registracijske brojeve drugog vozača. Također je dobro dobiti imena i adrese osoba u drugom motornom vozilu i svih osoba koje su vidjele udes.
- Ako imate udes s drugim vozilom, drugi vozač ima pravo vidjeti vašu dozvolu, registraciju i informacije o osiguranju.

Napomena: Ako vozač iz Vermonata doživi udes u drugoj državi, taj udes se mora prijaviti u državi u kojoj se dogodio.

MORATE SE ISPRAVNO BRINUTI O SVOJIM VOZILIMA

Provjera

Vaše vozilo mora proći provjeru jednom godišnje. Ta provjera će osigurati da se vaše vozilo pregleda bar jednom godišnje, ali morate ga održavati ispravnim u svakom trenutku. Ako vaše vozilo ne radi ispravno, može biti utvrđena vaša krivica u slučaju udesa.

Naljepnica o obavljenoj provjeri pokazuje kada morate obaviti sljedeću provjeru. Sva motorna vozila moraju biti pregledana u roku od 15 dana od registracije, osim ako ne nose važeću naljepnicu za provjeru obavljen u Vermontu.

Sljedeća oprema treba biti bezbjedna, u dobrom radnom stanju i pravilno podešena:

Kočnice

Nakon nekog vremena kočnice postaju istrošene i moraju im se zamijeniti obloge. Ulje ili mast mogu iscuriti u kočnice i tako ih blokirati. Voda može ući u njih od vožnje po vlažnom vremenu tako da neće pravilno zaustaviti vozilo. Prljavština sa prašnjavih puteva ih može istrošiti. Često korištenje kočnica na dugom putovanju u brdovitom predjelu dovesti će do njihovog pregrijavanja i tada neće raditi ispravno. Kočnice se moraju provjeravati u redovnim intervalima.

Najčešći uzrok lošeg kočenja je neispravno zajedničko funkcioniranje kočnica. Kada iznenada pritisnete kočnice, jedna se uhvati prije druge i uzrokuje skretanje vašeg vozila. To možete i sami provjeriti tako što ćete obratiti pažnju da li vozilo skreće kada se kreće malom brzinom na cesti bez drugih vozila na vidiku, dok lagano držite volan.

Provjerite ima li dovoljno tekućine u kočionom sistemu. Ako primijetite da papučica kočnice ide predaleko, provjerite kočionu tekućinu odmah jer može doći do curenja u sistemu.

Gume

Gume moraju imati šaru dubine od najmanje 2/32". Nakon što se šara na gumama istroši ili smanji do indikatora trošenja guma, njihova upotreba više nije sigurna ni zakonita.

Uzmite kovanicu, npr. peni sa Abrahamom Lincolnom, između palca i kažiprsta. Postavite kovanicu u najdublji utor tako da je Lincolnova glava okrenuta prema dolje. Možete li mu vidjeti cijelu glavu? Ako možete, vaše gume su previše istrošene. Nemojte ih koristiti već ih zamijenite.

Provjerite je li količina zraka u gumama odgovarajuća. I prenapuhane i nedovoljno napuhane gume smanjuju vuču, što uzrokuje njihovo brže trošenje i utiče na upravljanje. Ako vozilo vuče na jednu stranu ili se njim teško upravlja, pregledajte gume i provjerite točkove. Valoviti tragovi na prednjim gumama mogu značiti da točkovi nisu poravnati. Najbolje je da su vam sve gume dobre i sa odgovarajućom dubinom šare.

Upravljanje

Ako postane teško upravljati vozilom ili vam je volan previše labav, trebao bi ga provjeriti kvalificirani mehaničar. Dobra praksa je da se upravljački sistem i što bi mehaničari rekli „prednji kraj” pregledaju dva puta godišnje.

Svjetla

Prednja svjetla moraju raditi ispravno. Prednja svjetla koja rade ispravno i pravilno se koriste pokazuju da vozač misli na sigurnost drugih vozača. Ako su vam prednja svjetla prigušena, usmjerena prenisko ili prljava, nećete moći vidjeti onoliko daleko koliko biste trebali. Ako su svjetla usmjerena previsoko ili se ne prebacuju na kratka svjetla kada vozilo dolazi prema vama, vaša prednja svjetla mogu zaslijepiti drugog vozača.

Stražnja svjetla, stop svjetla, usmjerena svjetla i parkirna svjetla uvijek trebaju raditi ispravno. Stražnja registarska tablica mora biti osvijetljena tako da se može vidjeti i očitati na najmanje 50 stopa (15 m) iza stražnjeg dijela vozila. Kada žarulje izgore, treba ih odmah zamijeniti proizvodima koje preporučuje proizvođač.

Brisači vjetrobranskog stakla

Morate imati brisače koji rade ispravno. Održavajte vjetrobransko staklo čistim jer tako bolje vidite okruženje tokom dnevne i noćne vožnje.

Prozori i odmrzivači

Svi odmrzivači, prednji i stražnji, moraju biti u dobrom radnom stanju. Ne pokušavajte voziti nijedno vozilo ako je iznutra vlažno i dok ne očistite prozore spolja od snijega i leda. Također održavajte unutrašnjost svih prozora čistim.

Izduvni sistem

Izduvni sistem ne smije curiti. Curenje izduvnih plinova često uzrokuje trovanje ugljičnim monoksidom ili smrt tako što plin ugljičnog monoksida uđe u putnički prostor vozila. Miris ugljenmonoksida ne možete osjetiti. Ako postanete pospani ili vam je muka, možda ste izloženi trovanju ugljičnim monoksidom.

Brzinomjer i brojač kilometara

Brzinomjer i brojač kilometara u vašem vozilu moraju raditi ispravno i moraju biti tamo gdje ih vozač može vidjeti. Savezni zakon nalaže da se brojevi na brojaču kilometara ne smiju mijenjati i izjavu o brojaču kilometara moraju potpisati i prodavac i kupac kada se vozilo prodaje.

Ostale stvari koje treba imati na umu

Vozač mora biti u stanju da jasno vidi prednji i bočni dio vozila, odnosno ništa mu ne smije ometati pogled. Predmeti koji se nose u vozilu, putnici ili kućni ljubimci ne bi trebali ometati vozača tokom vožnje. Morate imati unutrašnji retrovizor i sirenu. Zakon nalaže da ništa ne smije visiti sa retrovizora ili štitnika za sunce.

Sistem kontrole emisije štetnih plinova

Motorna vozila su glavni izvor zagađenja zraka u Vermontu. Zajedno oni čine preko 50% zagađenja zraka u Vermontu. Iako su nova vozila mnogo čišća (pod uslovom da se pravilno održavaju) od starijih modela, ona i dalje ispuštaju velike količine zagađivača u zrak. Kako biste bili sigurni da sistem kontrole emisije štetnih plinova u vašem vozilu ispravno funkcioniše, on se provjerava u sklopu godišnje provjere.

Kao dio godišnjeg pregleda vozila, provjerava se da li postoji katalizator na vašem vozilu. Ako vaše vozilo treba imati katalizator, a njega nema ili ne funkcioniše, on se mora postaviti, odnosno zamijeniti. Isključivanjem katalizatora na vozilu ili angažiranjem mehaničara koji će ga isključiti ili neovlašteno mijenjati krše se savezni i državni zakoni.

Drugi način na koji vozila uzrokuju zagađenje zraka jeste isparavanje plina. U sklopu godišnjeg pregleda provjerava se da li je poklopac na spremniku goriva u vozilu u dobrom stanju.

Ugrađeni dijagnostički računarski sistem (On Board Diagnostic computer system, OBD) će biti provjeren kako bi se provjerilo da li sistem za kontrolu emisije štetnih plinova vozila radi ispravno. Problematična područja mogu se pronaći koristeći „OBD” koji ispravno funkcioniše.

Da biste saznali više o štetnim emisijama vozila i šta možete učiniti kako biste doprinijeli čistijem zraku u Vermontu, posjetite web lokaciju [Agencije za prirodne resurse](#).

Pitanja o godišnjem programu inspekcije mogu se uputiti Državnoj agenciji za motorna vozila na (802) 828-2094.

Sigurnosni pojasevi

Zakon zahtijeva da svi putnici u motornom vozilu budu vezani sigurnosnim pojaskom ili dječjim sigurnosnim sistemom odobrenim na saveznom nivou.

Vezivanje sigurnosnog pojasa

Kada ste vezani sigurnosnim pojaskom (ili pojaskom za sjedište), manja je vjerovatnoća da ćete biti ozlijeđeni ili poginuti u sudaru. Sigurnosni pojasevi olakšavaju sjedenje u sigurnom, udobnom položaju radi bolje kontrole nad vozilom; Sigurnosni pojasevi vas drže u položaju koji su vam proizvođači motornih vozila namijenili.

Sigurnosni pojasevi su najefikasniji kada se pravilno koriste. Pojasevi za krilo bi trebali dobro pristajati preko kukova, a ne preko trbuha. Pojasevi za ramena idu preko ramena i preko sredine grudnog koša. Produžeci sigurnosnog pojasa su dostupni kod proizvođača vozila. Nikada ne uvlačite pojas ispod ruke ili iza leđa. Sigurnosni pojasevi su dizajnirani da obuhvate vaše tijelo na najjačim tačkama kako bi vas zaštitili u sudaru motornog vozila. Sigurnosni pojasevi vas drže u vozilu, u jednom položaju, umjesto da izletite iz vozila kada je vjerovatnoća da se povrijedite ili poginete mnogo veća. Pravilno zavezani sigurnosni pojasevi drže putnike u jednom položaju unutar vozila tako da su šanse za povredu od drugih putnika također ograničene u sudaru.

Zaštitite svoje dijete - to je vaša zakonska obaveza!

Udesi motornih vozila su vodeći uzrok smrti djece u dobi od 3 do 14 godina. Roditelji i staratelji se trebaju pobrinuti da su autosjedalice i pomoćne sjedalice pravilno postavljene u njihovim vozilima kako bi spriječili povredu i smrt djece.

U previše slučajeva roditelji ne znaju kako pravilno postaviti sjedalicu za dijete, zatim ne znaju da se ne može svaka sjedalicu uklopiti u svaki automobil ili ne shvataju da je njihovo vozilo opremljeno sistemom donjih sidrišta i vezica za djecu (Lower Anchors and Tethers for Children, LATCH). Gotovo svaka autosjedalica i većina vozila proizvedenih od 1. septembra 2002. godine mora imati LATCH sistem. LATCH olakšava pravilno postavljanje dječje sjedalice, prvi put i svaki put.

Za više informacija o izboru odgovarajuće sjedalice ili pronalaženje besplatnog mjesta za provjeru dječje sjedalice u vašoj blizini, posjetite [Be Seat Smart](#).

Dojenčad - od rođenja do najmanje jedne godine starosti i težine najmanje 20 funti (9,7 kg)

Radi najbolje moguće zaštite, držite dojenčad na zadnjem sjedištu, u sigurnosnim sjedalicama okrenutim unatrag, što je duže moguće do ograničenja visine ili težine određene sjedalice. U najmanju ruku, državni zakon zahtijeva držanje dojenčadi okrenute leđima do prve godine i težine od najmanje 20 funti (9,7 kg).

Mališani uzrasta od jedne godine i težine 20 funti (9,7 kg) do uzrasta od 4 godine i težine 40 funti (18 kg)

Kada djeca prerastu sjedalice koje su okrenute unazad, ona se trebaju voziti u sigurnosnim sjedalicama okrenutim prema naprijed, na stražnjem sjedištu, sve dok ne dostignu gornju granicu težine ili visine određene sjedalice.

Djeca - od oko četiri do najmanje osam godina

Nakon što djeca prerastu svoje sjedalice okrenute prema naprijed, ona se trebaju voziti u pomoćnim sjedalicama, na stražnjem sjedištu, sve dok mogu ispravno koristiti sigurnosne pojaseve vozila. Sigurnosni pojasevi sjedišta su pravilno postavljeni kada trbušni pojas leži čvrsto preko kukova u kontaktu sa karličnim kostima, a rameni pojas prelazi preko grudnog koša u kontaktu sa grudnom kosti.

Tinejdžeri - osam i više godina

Kada dijete prelazi sa pomoćnog sjedišta na sjedište automobila, djetetova stopala trebaju dosezati do poda sa savijenim koljenima i leđima naslonjenim na naslon sjedišta. Djeca mogu koristiti sigurnosni pojas za odrasle na zadnjem sjedištu ako ga mogu zavezati na odgovarajući način (trbušni pojas leži čvrsto preko kukova u kontaktu sa karličnim kostima, a rameni pojas naliže preko grudnog koša u kontaktu sa grudnom kosti).

NAPOMENA: Nikada ne stavljajte dječju sjedalicu ispred zračnog jastuka!

Sistem bodova u Vermontu

Bodovi se upisuju u vaš vozački dosje svaki put kada ste proglašeni krivim za kršenje zakona o motornim vozilima. Na primjer, dobijate bodove za sljedeće prekršaje:

1. Prebrza vožnja, 2-8 bodova u zavisnosti od brzine koju ste prekoračili.
2. Slanje poruka u vožnji, 2-5 bodova.
3. Vožnja bez dozvole, 2 boda.
4. Nezaustavljanje zbog znaka stop ili crvenog svjetla, 2 boda.
5. Nepoštovanje policajca, 4 boda.
6. Neustupanje prednosti hitnoj pomoći, vatrogasnom vozilu, policajcu, 5 bodova.
7. Neustupanje prednosti pješaku na pješačkom prijelazu, 4 boda.
8. Nezaustavljanje zbog školskog autobusa koji se zaustavio sa crvenim svjetlima upozorenja, 5 bodova.

Kada vozač dobije ukupno 10 bodova, dobit će dopis kojim se obavještava da će njegova vozačka privilegija biti suspendirana. Može se zatražiti saslušanje kako bi se potvrdile tvrdnje i broj prikupljenih bodova. Broj bodova prikupljenih u periodu od 2 godine odredit će koliko dugo će vaša vozačka privilegija biti suspendirana. Što više bodova dobijete, to je duži period suspenzije. Bodovi se ne dodjeljuju za parkiranje ili neispravnu opremu.

KAKO REGISTRIRATI SVOJE VOZILO

Ovo su osnovne informacije o registraciji vozila. Za detaljne informacije nazovite 802.828.2000 ili nas posjetite na internetu na dmv.vermont.gov. Ako živite u Vermontu i imate vozilo koje želite voziti, morate ga registrirati. Ako se doseljavate u Vermont iz druge države, morate registrirati svoje vozilo u roku od 60 dana od preseljenja u državu.

Registracija i tablice

Dokaz o važećoj registraciji mora uvijek biti u vozilu kada se ono koristi. Policajac ima pravo da ga vidi. Registarske tablice moraju biti pravilno pričvršćene tako da se ne olabave. Nijedan dio registarskih tablica ne smije biti pokriven ili sakriven od pogleda i uvijek moraju biti čiste. Stražnja tablica mora biti osvijetljena tako da se može očitati s udaljenosti od najmanje 50 stopa (15 m). Registarske tablice koje dobijete moraju se koristiti samo za to vozilo. Možete ih prebaciti na novo vozilo koje kupite ako zamijenite ili prodate svoje staro vozilo.

Prodaja vašeg vozila nekom drugom:

1. Dajte novom vlasniku račun o prodaji koji uključuje ime kupca, potpis prodavca, datum prodaje i godinu, marku, serijski broj i iznos novca koji ste dobili za vozilo.
2. Potpišite se na poledini vlasničkog lista na kome se nalaze ime i adresa novog vlasnika. Također unesite kilometražu vozila i datum prodaje.
3. Izjavu o brojaču kilometara moraju potpisati i prodavac i kupac za sve prodaje vozila čiji model datira iz 2011. godine ili novije. Ova izjava je dio vlasničkog lista vašeg vozila i/ili računa za prodaju vozila u Vermontu.
4. Skinite registarske tablice sa vozila.

Zamjena vašeg vozila:

1. Dajte novom vlasniku račun za prodaju koji sadrži ime kupca, potpis prodavca, datum prodaje i godinu, marku, serijski broj i iznos koji vam je plaćen ili odobren za trgovinu za vaše staro vozilo.
2. Neka vam osoba s kojom trgujete da račun za prodaju vozila koje dobijate. On bi trebao da sadrži informacije o vozilu koje ste nabavili. Pobrinite se da vlasnički list bude ispravno prepisan na vas.
3. Skinite registarske tablice sa starog vozila. Ako želite prenijeti svoju registraciju, stavite tablice na vozilo koje ste upravo kupili.
4. Popunite zahtjev za registraciju, podatke o porezu, vlasničkom listu, i ne zaboravite vlasnički list vozila koje ste upravo kupili. Pošaljite ove obrasce sa čekom ili uplatnicom za uplaćene naknade Državnoj agenciji za motorna vozila u Montpelieru u roku od 24 sata.

Izgubljena potvrda o registraciji ili izgubljene registarske tablice

Ako izgubite potvrdu o registraciji, možete dobiti zamjensku od Državne agencije za motorna vozila u bilo kojem od naših ureda, poštom ili putem interneta na dmv.vermont.gov.

Ako izgubite jednu ili obje registarske tablice, preuzmite zahtjev za zamjensku tablicu iz bilo kojeg ureda Državne agencije za motorna vozila, policijske stanice ili na internetu na dmv.vermont.gov.

Promjena imena/adrese/vozila

Ako promijenite ime, adresu ili boju vozila, morate obavijestiti Državnu agenciju za motorna vozila u roku od 30 dana.

Porez na kupovinu i korištenje

Vozila koja nisu iznajmljena

Kada kupujete novo ili rabljeno vozilo, morate platiti porez. To se zove porez na kupovinu i korištenje i iznosi 6% od cijene koju ste platili za vozilo koje nije iznajmljeno ili trenutne fer tržišne vrijednosti, ovisno o tome što je veće.

Novi stanovnici Vermoneta koji se prvi put prijavljuju za registraciju motornog vozila koje su nabavili van savezne države Vermont na koje je plaćen porez na promet ili korištenje od strane osobe koja se prijavljuje za registraciju u Vermontu, ili njihovog supružnika, bit će oslobođeni poreza na kupovinu i korištenje u Vermontu nakon što dostave dokaz da je porez plaćen u drugoj nadležnosti jednak ili veći od poreza u Vermontu ili ako je vozilo registrovano u nadležnosti koja prikuplja porez na kupovinu ili upotrebu najmanje 3 godine. Ako je porez plaćen u drugoj državi manji od poreza u Vermontu, razlika tog poreza će činiti poresku obavezu.

Iznajmljena vozila

Svi zahtjevi za registraciju, porez i/ili vlasništvo nad iznajmljenim vozilom koje upute trgovci vozilima u Vermontu, koji djeluju u ime iznajmljivača, moraju biti praćeni obrascem za izračun poreza na kupovinu i korištenje - Obrazac za iznajmljeno vozilo (VD-147) ili kopijom ugovora o najmu i/ili radnim nalozom trgovca. Ako se ne dostavi odgovarajuća dokumentacija, iznajmljeno vozilo će biti oporezovano sa 6% od troška nabavke.

Oporezivi trošak iznajmljenog vozila će se izračunati na 6% troška nabavke vozila, minus vrijednost na kraju zakupa, kao što je navedeno na obrascu Izračun poreza na kupovinu i korištenje - Obrazac za iznajmljeno vozilo (VD-147) ili kao što je navedeno u ugovoru o zakupu i/ili radnom nalozu trgovca, bez obzira na to da li imate ili nemate opciju da kupite vozilo na kraju zakupa.

Informacije o vlasništvu nad motornim vozilom

Sva vozila moraju imati vlasnički list za vozilo u Vermontu. Neki izuzeci su: motocikl sa manje od 300 cc zapremine motora i prikolica težine 1.500 funti (680 kg) ili manje kada je prazna.

Certifikat o porijeklu od proizvođača je potreban za sva nova vozila. Ne možete registrirati vozilo bez ovoga.

Sva vozila koja se registriraju u Vermontu moraju imati zahtjev za registraciju. Također će vam trebati kupoprodajni račun i vlasnički list bivšeg vlasnika prepisan na vas.

Identifikacijski broj vozila (VIN)

Identifikacijski broj vozila (VIN) je identifikacijska šifra za **određeni** automobil. VIN se sastoji od 17 znakova (cifara i velikih slova) koji služe kao jedinstveni identifikator za vozilo. VIN prikazuje jedinstvene karakteristike automobila, specifikacije i proizvođača. Prije 1981. godine, VIN-ovi su varirali u dužini od 11 do 17 znakova.

Kada je potrebna verifikacija

- Vozila sa dokumentacijom o oštećenju.
- Vozila koja su pod obveznicom.
- Vozila sa registracijama iz bilo koje strane zemlje, uključujući i Kanadu.

VIN verifikacije se moraju izvršiti u Vermontu. VIN verifikacije treba da završi službenik za provođenje zakona u Vermontu, osoblje zaposleno u jedinici za provođenje zakona koje je, u tu svrhu, pod direktnim nadzorom službenika za provođenje zakona, ili zaposlenici DMV-a koje je odredio komesar za motorna vozila u Vermontu.

Obnovljena vozila

Za svako vozilo koje je registrirano u Vermontu i koje ima vlasnički list sa oznakom **REPARIRANO** bit će izdat vlasnički list sa tekstom **OBNOVLJENO VOZILO**. Kada se prijavljujete za registraciju vozila koje je **REPARIRANO**, identifikacijski broj vozila mora provjeriti zaposlenik Odjela za motorna vozila ili osoba za provođenje zakona u Vermontu, a odjeljak za provjeru VIN-a u aplikaciji mora biti popunjen.

Založno pravo

Ako pozajmite novac za kupovinu vozila od banke, kreditne organizacije ili neke osobe, za vozilo se kaže da na njemu postoji „založno pravo”. Osoba ili banka od koje pozajmljujete novac naziva se „nosilac založnog prava”. Ime nosioca založnog prava se mora nalaziti na zahtjevu za registraciju. Vlasnički list za vaše vozilo, kada ga dobijete, bit će poslan nosiocu založnog prava i nećete ga dobiti dok ne vratite novac koji ste pozajmili.

Osiguranje

U Vermontu postoji zakon pod nazivom „Održavanje finansijske odgovornosti”. To znači da vozilo koje vozite MORA biti pokriveno osiguranjem od odgovornosti.

Osiguranje od odgovornosti i materijalne štete su najvažnija vrsta automobilskog osiguranja koju trebate imati. Ono vas štiti od finansijskog gubitka kada dođe do tjelesnih povreda ili materijalne štete.

Iznos pokrivača MORA iznositi najmanje 25.000 USD za smrt ili povredu jedne osobe; 50.000 USD za smrt ili povredu 2 ili više osoba; 10.000 USD za materijalnu štetu. Morate nositi karticu svog osiguravajućeg društva u vozilu kojom dokazujete da je vozilo osigurano. Ako vas zaustavi policajac, morate pokazati tu karticu. Ako ćete polagati vozački ispit, također ćete morati da pokažete tu karticu.

Ako vas policajac zaustavi i zatraži da vidi dokaz o vašem osiguranju, a vi nemate osiguranje, policajac će vam napisati kaznu. Bit ćete kažnjeni i dobit ćete dva boda u svom vozačkom dosjeu.

Ako imate osiguranje za svoje vozilo i policajac vas zaustavi, a ne možete pokazati karticu policajcu, imate na raspolaganju 15 dana da to učinite. Na kartici koju pokažete policajcu mora biti navedeno da ste imali osiguranje u trenutku kada vas je policajac zaustavio.

Ako vozite bez osiguranja i dogodi se bilo šta od sljedećeg, komesar za motorna vozila će vam oduzeti dozvolu dok ne nabavite osiguranje. Morat ćete dokazati komesaru da imate osiguranje pune 3 godine.

- Učestvovali ste u udesu, mada ne svojom krivicom,
- Vožnja pod uticajem alkohola ili droga,
- Vožnja ili uzimanje vozila druge osobe bez pristanka vlasnika,
- Vožnja sa suspendiranom, oduzetom ili odbijenom dozvolom,
- Vožnja vozila na takav način da je izazvana smrt druge osobe,
- Napuštanje mjesta nesreće

Provjera (vidi stranicu 62 za više detalja)

Vaše vozilo mora proći provjeru jednom godišnje. Ta provjera će osigurati da se vaše vozilo pregleda bar jednom godišnje, ali morate ga održavati ispravnim u svakom trenutku. Ako vaše vozilo ne radi ispravno, može biti utvrđena vaša krivica u slučaju udesa.

Naljepnica o obavljenoj provjeri pokazuje kada morate obaviti sljedeću provjeru. Sva motorna vozila moraju biti pregledana u roku od 15 dana od registracije, osim ako ne nose važeću naljepnicu za provjeru obavljenu u Vermontu.

Vozite pametno i štedite - Savjeti za „Zelenu vožnju”

Slijedi 10 savjeta za efikasnu vožnju koji će vam uštediti novac za gorivo, smanjiti ugljični otisak i uštediti energiju!

USPORITE I PAZITE NA BRZINU - Na međudržavnom putu, vozite 55 ili 60 milja na sat (85-95 km/h) umjesto 65 milja na sat (105 km/h) da biste uštedili gorivo. EPA procjenjuje do 15 posto poboljšanja u potrošnji goriva ako se pridržavate samo ovog savjeta.

POSTEPENO UBRZAVAJTE I KOČITE - Postepeno ubrzavanje nakon zaustavljanja i lagano kočenje štede gorivo. Brzi startovi, provlačenje kroz saobraćaj i snažno kočenje troše gorivo i brže troše neke od komponenti automobila, kao što su kočnice i gume. Maksimizirajte zamah svog vozila održavajući sigurnu udaljenost između vozila i predviđajući saobraćajne uslove kako biste omogućili više vremena za postepeno kočenje i ubrzavanje.

IZBJEGAVAJTE PREKOMJERNI PRAZAN HOD KADA STE PARKIRANI - Rad u praznom hodu troši gorivo, haba motor, a može uzrokovati i respiratorne bolesti. U zimskim uslovima, uklonite snijeg i led sa prozora prije nego što pokrenete motor. Sigurnost na prvom mjestu: ako odmrzavanje nije adekvatno, povećajte vrijeme zagrijavanja po potrebi. Ograničite stacionarno zagrijavanje na 30 sekundi kada je to moguće. Spora do umjerena vožnja je najefikasniji način zagrijavanja. Ako ste parkirani u gradu, prazan hod duži od 10 sekundi troši više goriva nego da izgasite i ponovno krenete motor. Ako dopustite da vozilo na javnom mjestu radi u praznom hodu dok je bez nadzora, kršite Zakon o motornih vozilima bez nadzora koji je na snazi u Vermontu; ako napustite vozilo, morate ga izgasiti.

PROVJERITE GUME - Nastojte da gume na vašem vozilu uvijek budu pravilno napumpane do preporučenog tlaka u gumama (preporuka se može naći na pločici u vozilu na vratima vozača i u priručniku za vlasnika vozila). To samo po sebi može smanjiti prosječnu potrošnju goriva za 3-4

postu. Nedovoljno napuhane gume povećavaju otpor kotrljanja i smanjuju ekonomičnu potrošnju goriva. Također se brže troše.

PAZITE SVOJE VOZILO - Održavajte odgovarajuća podešenja motora kako bi vozilo lijepo radilo. Točkovi trebaju biti poravnati. Ako se točkovi bore jedni protiv drugih, tako troše gorivo. Mijenjajte filtere za zrak prema preporuci. Uvijek pogledajte Korisnički priručnik radi pravilnog održavanja.

PUTUJTE NEOPTEREĆENI - Zbog suviše težine, poput nepotrebnih predmeta u prtljažniku i puno prtljaga na krovnom nosaču, motor radi teže i troši više goriva.

SMANJITE KORIŠTENJE GRIJANJA I KLIMATIZACIJE - Koristite grijanje i klimatizaciju selektivno kako biste smanjili opterećenje motora. Ako smanjite upotrebu klima uređaja kada su temperature iznad 80 stepeni (26,6 °C), možete lakše postići uštedu od 10 do 15 posto goriva. Koristite ventilaciju što je više moguće. Parkirajte u hladu kako bi automobil bio rashlađen i potreba za klima uređajem manja.

ZATVORITE PROZORE PRI VELIKIM BRZINAMA - Nemojte voziti s otvorenim prozorima osim ako ne držite brzinu ispod 50 mph (80 km/h). Vožnja sa otvorenim prozorima pri brzinama na autoputu povećava aerodinamički otpor vozila i smanjuje ekonomičnu potrošnju goriva.

KONSOLIDIRAJTE PUTOVANJA - Planirajte unaprijed kako biste konsolidirali putovanja, odnosno uštedili kilometre. Ako planirate unaprijed, moći ćete da zaobidete zagušene rute i tako imati manje praznog hoda.

DIJELJENJE AUTOMOBILA - Povežite još nekog do posla, u kupovinu i na rekreaciju. Ne samo da štedite benzin, već može biti zabavnije nego voziti se sam.

KOMERCIJALNA VOZAČKA DOZVOLA

Komercijalna vozačka dozvola je potrebna za operatere vozila koja teže više od 26.000 funti (11.800 kg) ili prevoze 16 ili više putnika (uključujući vozača) ili opasne materijale. Postoje tri klase komercijalnih vozačkih dozvola:

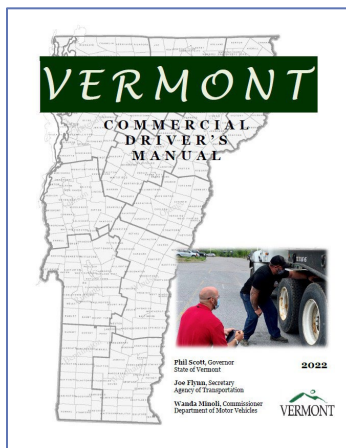
- **Klasa A** - Bilo koja kombinacija vozila sa GCWR (bruto kombinirana težina vozila) od 26.001 funti ili više, pod uslovom da vučena jedinica ima GVWR (bruto težinu) od 10.001 funti ili više.
- **Klasa B** - Pojedinačna vozila sa GVWR od 26.001 funti ili više, pod uslovom da bilo koje vučeno vozilo ima GVWR od 10.000 funti ili manje.
- **Klasa C** - Pojedinačna vozila sa GVWR od 26.000 funti ili manje, koja prevoze opasne materijale označene pločicama ili koja su projektovana za prevoz 16 ili više putnika, uključujući vozača. Ova vozila mogu vući vozilo čiji GVWR je 10.000 funti ili manje.
- **Dozvola za obuku za komercijalnu dozvolu (za polaznike)** - omogućava osobi da se obučava za komercijalnu vožnju i stekne iskustvo vozeći na javnim autoputevima.

U skladu sa državnim i saveznim zakonom, svaka osoba koja posjeduje komercijalnu dozvolu iz druge države mora prenijeti svoju komercijalnu vozačku dozvolu u roku od 30 dana od uspostavljanja prebivališta u Vermontu.

Za više informacija o komercijalnim vozačkim dozvolama i dozvolama za obuku nazovite 802.828.2000.

Da biste zakazali pismeni ispit, posjetite mydmv.vermont.gov. Da biste zakazali CDL test vještina, prvo morate uplatiti naknadu za zakazivanje na: CDL Unit, Department of Motor Vehicles, 120 State St., Montpelier, VT 05603-0001. Nakon što odjel primi naknadu, možete zakazati test vještina.

Priručnici za komercijalnu vozačku dozvolu u Vermontu su dostupni u svim uredima Državne agencije za motorna vozila.

Poglavlje 11 - Osobe sa invaliditetom

Državna agencija za motorna vozila zna koliko je važno za vas da vozite. Osoba koja ima invaliditet može dobiti dozvolu. Vozilo će možda trebati neku posebnu opremu za sigurnu vožnju. Ako je za osobu koja ima invaliditet potrebna posebna oprema, ta oprema mora biti prikladna i ispravno funkcionisati.

Kada budete polagali test, iskreno objasnite ispitivaču svoj invaliditet. Ako vam je potrebna pomoć da uđete u zgradu u kojoj polažete test, to saopštite službeniku koji vam bude zakazivao termin.

Ako imate medicinski problem poput epilepsije, dijabetesa (za koji je potrebna injekcija inzulina) ili bilo koje drugo stanje koje može dovesti do gubitka svijesti, ili ste izgubili neki od ekstremiteta ili ste u invalidskim kolicima, morate obavijestiti Državnu agenciju za motorna vozila, Odjel za poboljšanja vozača na 802.828.2000 prije nego što zakažete termin za ispit. Dobit ćete obrazac za medicinsku procjenu koji mora popuniti vaš ljekar. Kada ljekar popuni obrazac, pošaljite ga natrag u Državnu agenciju za motorna vozila na pregled. Dobit ćete obavještenje u pisanoj formi o tome je li vam odobreno ili odbijeno izdavanje dozvole za učenje. Ako niste sigurni hoće li vaše zdravstveno stanje uticati na vašu sposobnost da dobijete dozvolu za učenje, molimo vas da nazovete Državnu agenciju za motorna vozila, Odjel za poboljšanja vozača na 802.828.2000 za savjet.

Parking za vozače sa invaliditetom

Osoba koja ima problema s hodaњem može parkirati bez naknade, 10 dana, na parkirnom mjestu gdje drugi vozači mogu parkirati samo određeno vrijeme. (Takve osobe ne mogu parkirati na mjestima gdje parkiranje ili zaustavljanje vozila nije dozvoljeno. One ne smiju parkirati na mjestima koja se čuvaju za određena vozila ni na bilo kom mjestu gdje postoji zabrana parkiranja.) Da bi to uradio, taj vozač mora imati posebnu registarsku tablicu ili pločicu koju izdaje Državna agencija za motorna vozila Vermona, ili posebnu registarsku tablicu ili drugi uređaj koji je izdala druga država za potrebe parkiranja za invalide. Osoba s invaliditetom može dobiti set registarskih tablica za svako vozilo registrirano na ime te osobe. Ne postoji dodatna naknada za ove tablice ako je vozilo već registrirano u Vermontu. Ako osoba s invaliditetom ne posjeduje vozilo ili ne želi registarske tablice za invalide, može dobiti oznaku za parkiranje za invalide. Parking za invalide je također dostupan slijepim putnicima.

Osoba sa invaliditetom ili organizacija koja ima svoj savezni ID broj, može se prijaviti za parking za invalide. Ne plaća se naknada za pločicu sa oznakom. Obrazac se može dobiti u Državnoj agenciji za motorna vozila, uredima državne policije ili uredima gradske administracije. Morat ćete ispuniti jedan dio obrazaca, a vaš ljekar će morati ispuniti drugi dio.

Tablice/pločice za invalide mogu biti opozvane ako osoba s invaliditetom dopušta osobama koje nisu invalidi da zloupotrebljavaju privilegije njihovih parkirnih tablica/pločica za invalide.

Osoba koja nezakonito parkira na parkirnom mjestu za invalide može biti kažnjena novčanom kaznom i troškovima vuče.

U skladu sa 9 V.S.A. §4110, operater motornog vozila kojem je izdata tablica za invalide ili pločica za parkiranje u skladu sa zakonima savezne države Vermont ili bilo koje druge države, dobit će punu uslugu na svakoj benzinskoj pumpi koja je istakla međunarodni

simbol za pristup osobama s invaliditetom, a na benzinskim pumpama s punom uslugom gdje se samostalno točenje goriva naplaćuje manje, dobit će gorivo po nižoj cijeni.

Na samouslužnim benzinskim pumpama, kada to zatraži operater motornog vozila koji posjeduje tablicu za invalide ili parkirnu pločicu, prisutni zaposleni će izdati benzin po cijeni samousluživanja.

Porez na kupovinu i korištenje za vozače s invaliditetom

Jedno vozilo u vlasništvu ili jedno vozilo koje je iznajmila osoba s invaliditetom ili njegov roditelj ili staratelj, uz koje ide posebna oprema kada je registrirano za tu osobu, ne može biti oporezovano porezom na kupovinu i korištenje. Ako ispunjavate sljedeće kriterije, možda imate pravo da budete oslobođeni plaćanja poreza na kupovinu i korištenje:

1. Morate imati invaliditet koji vas je trajno onesposobio.
2. Upravljačke komande vozila moraju biti izmijenjene tako da vam omogućavaju upravljanje vozilom, ili moraju imati mehanički uređaj za podizanje kako bi vam se omogućio ulazak i izlazak iz vozila.
3. Vaša vozačka dozvola mora biti ograničena na vožnju sa izmijenjenim upravljačkim komandama, ako tražite izuzeće zbog ugradnje izmijenjenih upravljačkih komandi.
4. Vi i svi vlasnici/registrirane osobe možete imati istovremeno samo jednu aktivnu registraciju na koju se primjenjuje oslobađanje od poreza na kupovinu i korištenje.
5. Obrazac VT-014 koji je potpisao ljekar.

Poglavlje 12 - Roditelji ili staratelji

Udesi motornih vozila su vodeći uzrok smrti i povreda tinejdžera. Kao roditelj ili staratelj, imate ključnu ulogu da utičete na dijete da stekne naviku sigurne vožnje.

1. Pobrinite se da vaš tinejdžer ima puno prilika da vježba vožnju pod nadzorom, čak i više od potrebnih 40 sati.
2. Postavite dobar primjer i budite siguran i odgovoran vozač koji se pridržava propisa.
3. Postavite porodična pravila i razgovarajte kako zadržati vozačku privilegiju na osnovu poznatih faktora rizika za vozače-tinejdžere. Takva pravila bi se mogla odnositi na sljedeće:
  - Nekorištenje sigurnosnog pojasa
  - Prebrza vožnja
  - Noćna vožnja (poslije 21 h)
  - Korištenje mobilnog telefona ili druga ometanja
  - Više tinejdžera u vozilu
  - Vožnja u pospanom stanju
  - Vožnja pod uticajem alkohola
4. Pomozite svom tinejdžeru da shvati kakvom riziku može biti izložen ako ga vozi drugi tinejdžer, posebno mlada osoba koja voli voziti opasno i/ili kršiti zakon.
5. Komunicirajte sa svojim djetetom i drugim roditeljima kako biste pomogli svima, i vozačima i putnicima, da se pridržavaju ograničenja vozačke dozvole za mlade. To će pomoći svim tinejdžerima da budu bezbjedni i da poštuju smjernice GDL zakona.
6. Ohrabrite svog tinejdžera da se zalaže za sigurnost kada se vozi s drugim vozačima.
7. Odaberite sigurno, pouzdano, dobro održavano vozilo za svog tinejdžera-vozača.

(Posjetite www.iihs.org/ratings za ocjene vozila u sudarima i druge informacije prilikom odabira sigurnih vozila za tinejdžere)

NAPOMENA: I dozvola za učenje i vozačka dozvola za mlade su „privremenog” karaktera i mogu se opozvati.

- Kao roditelj ili staratelj, možete suspendirati privremenu dozvolu svog djeteta tako što ćete uputiti dopis komesaru Državne agencije za motorna vozila
- Preporuka odbora za preusmjeravanje/oporavak može rezultirati opozivom od 30 dana

Izvod iz - VODIČ ZA RODITELJE ZA STEPENOVANU VOZAČKU DOZVOLU (GDL)

Alkohol, 7, 52, 53
Životinje, 19
ABS, 48, 49
Bicikli, 40, 52
Mobilni telefon, 47, 56, 73
Dječja sjedalica, 62
Komercijalna vozačka dozvola, 12, 17, 70
Trenutna adresa, 8, 10
Datum rođenja, 8 Rastresen, 54, 55
Obrazovanje vozača, 12, 13, 14, 15
Vozačka kartica, 11, 12
Droga, 52, 53, 58, 68
Vozilo hitne pomoći, 31, 51 Sistem
kontrola emisije štetnih plinova, 61
Sveobuhvatna vozačka dozvola, 9, 12
Strani državljani, 9
Četiri sekunde, 27, 28, 46
Spol, 11
Ručni signali, 26, 41
Prednja svjetla, 19, 25, 42, 45, 46, 49, 51, 60
Oznake na autoputu, 34
Identitet, 4, 8, 9
Implicitni pristanak, 53
Međudržavni, 28, 31, 38, 40, 50, 51, 59
Vozačka dozvola za mlade, 7, 12, 13, 14,
15, 20, 21, 23, 73
Dozvola za učenje, 2, 3, 7, 12, 13, 15,
16, 20, 21, 23, 24, 25, 71, 73
Lijevo skretanje, 26
Motocikl, 16, 17, 23, 42, 43, 66 Zakon o
sigurnosnom koridoru, 31
Noćna vožnja, 13, 20, 73
Dijagnostika u vozilu, 61 Paralelno
parkiranje, 29
Roditelji, 21, 62, 73
Polijsko vozilo, 31
Dokaz identiteta, 16
Privremeno, 15, 21, 73
Željeznički prelaz, 29, 32, 37, 59
Zahtjevi za prebivalište, 10
Pravo prolaza, 28, 31, 32, 64
Desno skretanje, 31
Proklizavanje, 48
Sporo vozilo, 44
Podaci o socijalnom osiguranju, 8, 9
Ograničenja brzine, 34, 38
Zaustavljanje, 25, 42, 56
Tinejdžeri-saputnici, 73
Testiranje, 14
Vozovi, 33
Pokazivač smjera, 26
Američka vojska, 10
Državljanstvo SAD-a, 9

Savezna država Vermont

Agencija za promet i voze

DRŽAVNA AGENCIJA ZA MOTORNA VOZILA

120 State Street

Montpelier, Vermont 05603-0001

dmv.vermont.gov

Za: